

Garapenerako Hezkuntzari buruzko Esperientziak

INSTITUTO DE ESTUDIOS SOBRE DESARROLLO Y COOPERACIÓN INTERNACIONAL
NAZIOARTEKO LANKIDETZA ETA GARAPENARI BURUZKO IKASKETA INSTITUTUA
UNIVERSIDAD DEL PAÍS VASCO - EUSKAL HERRIKO UNIBERTSITATEA

Garapenerako
Hezkuntzari buruzko
Esperientziak

Laguntzaileak:

Proiektu hau babesten du:

Europa Batzordea

Agiri hau Europako Erkidegoaren laguntza finantzarioarekin egin da. Edukia egileen erantzukizunpekoa da, eta inolaz ere ez da ulertu behar Europar Batasunaren jarrera islatzen duenik.

Konpiladoreak:

Alicia López de Munain eta Mª Cruz Martín

Edizioa:

INSTITUTO DE ESTUDIOS SOBRE DESARROLLO Y COOPERACIÓN INTERNACIONAL
INIZIATIBA LANAKETA ETA GARAPENARI BURDINO HAZIETAN INSTITUTA
UNIVERSIDAD DEL PAIS VASCO - EUSKO HEZKUNTZA UNIBERTSITATEA

Bilbao

Zubiria Etxea. UPV/EHU

Lehendakari Agirre etorbidea, 83 • 48015 Bilbo

Tfnoa.: 94 601 70 91 • Faxe: 94 601 70 40

hegoa@bs.ehu.es

Vitoria-Gasteiz

Arabako Campus-eko Liburutegia. UPV/EHU

138 kutxatila - Nieves Cano, 33 • 01006 Vitoria-Gasteiz

Tfnoa. • Faxe: 945 01 42 87

hegoagasteiz@ehu.es

www.hegoa.ehu.es

Lege Zenbakia: BI-1102-07

Euskerazko itzulpena: Elhuyar

Diseinua eta Maketazioa: Marra, S.L.

Inprimaketa: Lankopi S.A.

ISBN: 978-84-89916-04-3

Aitortu-EzKomertziala-LanEratorririkGabe 2.5 Generikoa Espainia

Dokumentu hau Creative Commons-en lizentziapean dago. Aske zara lan hau kopiatzeko, banatzeko eta publikoki hedatzeko, betiere kontuan hartuta lanaren kredituak aitortu behar dituzula, eta ezin duzula merkataritza xedetarako erabili. Ezin duzu lan hau bestelakotu, eraldatu edo lan eratorririk sortu hartatik abiatuta.

Baimen osoa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/legalcode.eu>

Aurkibidea

Aurkezpena	5
ALBOAN. Munduko hiritarrok. Gure munduko protagonistak gara	7
ASAL. Guztiok gara berdinak paperean. Guztiok ditugu eskubide berak	12
CIC-Batá. "La imagen del sur" dokumentalen eta gizarte-zinemaren erakusketa	16
Euskadiko Bakea eta Elkartasuna Fundazioa. Globalizazioko lanaren behatokia - Lanaren begia	21
Euskadiko GGKEen Koordinakundea. Egin bira lurbari - Otro globo es posible	26
FERE-CECA Madril. Kolore guztiak arrazismoaren eta xenofobiaren aurka	35
Intermón Oxfam. Munduak lotzen	40
ISCOD-FETE UGT. Nire eskola eta mundua: baloreetan heztea, elkartasunean eta kulturarteko bizikidetzan oinarritutako partaidetza bultzatzeko	48
Le Monde selon les femmes. Palabras Aldizkaria eta Sarea	55
Mnemocine Taldea. "Itsasarteko elkarrikaketak". Ikus-entzunezko laborategi-tailerra	60
Mugarik Gabe Nafarroa. "Emakumeok mundua mugiarazten dugu". Garapenerako Hezkuntzari buruzko proiektu feminista	66
Mugarik Gabeko Ingeniaritza - Universitat Politècnica de Catalunya. GGKEen eta Unibertsitatearen arteko lankidetzaren Garapenerako bultzatzeko Hezkuntza elkargoa. ISF-UPC kasua, 2000-2005	78
Nafarroako GGKEen Koordinakundea. Hezkuntza-aholkularitzako zerbitzua. Garapenerako Hezkuntzari buruzko baliabideen katalogoa	89
Paz con Dignidad Elkartea. Pueblos Aldizkaria	98
Valentziako Pedagogi Berrikuntzarako Mugimenduen Federazioa. Partaidetza eskolan	103

Aurkezpena

Argitalpen honetan deskribatzen diren esperientziak, hainbat taldek eta erakundek Garapenerako Hezkuntzaren arloan hezkuntza formalean eta ez-formalean bultzatzen dituzten ekintza eta programa ugarien erakusgarri bat baino ez dira.

Esperientzia horien berri emanez, Garapenerako Hezkuntzan lanean diharduten eragileen lana indartzen lagundu nahi dugu, hezkuntza- eta sentsibilizazio-ekintzen kopurua eta eragina areagotze aldera.

Argitalpen honetan azaltzen diren esperientzia guztiek antolakuntzari buruzko informazio ugari ematen dute, baita jardunbideak azaldu eta emaitzak nabarmendu ere. Horrez gain, esperientziak abian jartzeko orduan erakunde bakoitzak aurkitu zituen oztopoak agerian uzten dira, horiek ere oso baliagarriak iruditzen baitzaizkigu bidean aurrera egiteko. Lan honen asmoa ez da azaldutako lanak errepikatzea, lanerako ildoak eta testuinguru desberdinetan lagungarriak izan daitezkeen hezkuntza-prozesuak mahai-gaineratzea baizik.

Aurkezten ditugun proposamenak hautatzeko, zenbait irizpide hartu ditugu kontuan. Izan ere, honako ezaugarri hauek biltzen dituzten esperientziak aurkeztu nahi izan ditugu:

- Gai zehatzei buruzko ikuspegi kritikoa sortzen laguntzea.
- Tokiko mailan nahiz maila globalean bazterketa-prozesuak aldatzeko partaidetza erraztuko duten jarrerak eta baloreak sustatzea.
- Tokiko erakundeen, eskualde mailako erakundeen eta erakunde nazionalen partaidetza bultzatzea.
- Beste elkarte, talde eta ikastetxe batzuekin batera lan egitea.
- ...

Gure eskerrik beroenak eman nahi dizkiegu argitalpen honetan lagundu duten pertsonari eta erakundeei, egindako ahalegin guztiagatik eta agertutako prestasunagatik. Eskerrik asko Garapenerako Hezkuntzari buruzko zuen esperientziak gurekin partekatzegatik.

Espero dugu baliabide hau tresna erabilgarria izatea eta, horren bidez, Garapenerako Hezkuntzaren eremu zabalean lanean jarraitzeko gogoak bizitzea.

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Munduko hiritarrok. Gure munduko protagonistak gara

Erakundea ALBOAN Fundazioa

Harremanetarako pertsona Marlen Eizagirre

Helbidea Lojendio Aita 2, 2. • 48008 Bilbao

☎ 34 94 415 11 35 • alboanbi@alboan.org
www.alboan.org

2. Aurrekariak, abiapuntua

ALBOAN Fundazioak denbora asko darama elkartasunean hezteko arloa lantzen; horretarako, irakasleentzako prestakuntza-prozesuak prestatu eta, irakasleekin batera, "mundua ikasgela sartzen" laguntzeko proposamenak egiten ditu. Lan-ildo honen helburu nagusia, finean, elkartasunean oinarritutako hezkuntza ikasgai guztietan lantzea da.

Ikastetxeek egindako eskera bati erantzuteko asmoz, proiektu honek zentroetan ageri diren beharrei erantzutea du helburu, bai curriculumarekin lotutako alderdiei dagokienez, bai aisialdiarekin lotutako beste alderdi batzuei dagokienez.

Proiektu honetan Hegoaldeko erakundeek aldarrikatutako gai nagusi bat lantzen da: hots, ikasleak heztea herritar protagonistak izan daitezen eta munduarekin konpromiso-jarrerak har ditzaten. Hasieran, aldizkari birtual bat egiteko proposamena egin zen zentroen artean. Ekimen honen bidez, bi gauza lortu genituen:

- Hezkuntza-proposamena lantzen ari ziren zentroak ezagutzea.
- Zer gai lantzen ziren eta horiek ikasleengan zer-nolako eragina zuten ezagutzea.

Aldizkari birtual honetarako kolaborazioak ALBOAN Fundazioko web orrian jarri ziren (www.alboan.org), eta aldizkari birtuala 2005-2006 ikasturtean argitaratu zen papelean lehenbiziko aldiz. "Munduko Berriak" aldizkaria partaidetza- eta komunikazio-bide bihurtu; aldizkari horretan, ikasleek, irakasleek eta familiek ikasitakoak, hausnarketak eta proposamenak adieraz ditzakete. Hala, sentsibilizatutako eragile horiek beste pertsona batzuen hezkuntzaren eta sentsibilizazioaren protagonista bihurtzen dira.

3. Esperientziaren deskribapena

“Munduko hiritarrok. Gure munduko protagonistak gara” herritartasun-konzeptua lantzeko hezkuntza-proposamen da.

Helburuak

- Ikasleei eta irakasleei hainbat hezkuntza-baliabide ematea, herritartasun aktiboa, kritikoa eta solidarioa eraikitzen laguntzeko.
- Adierazpen- eta partaidetza-bide bat eskaintzea gure munduko protagonista izan nahi duten pertsona guztientzat.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Hona hemen proposatutako bitartekoa: pertsona guztiok egungo munduaren aurrean eta lortu nahi dugun munduaren aurrean onartu behar dugun protagonista-izaera sendotzea. Horretarako, hainbat errealitatera egokitu daitekeen material anitza sortu dugu irakasleekin batera.

Edukiek herritartasunarekin eta munduko protagonista sentitzeko dugun beharrarekin dute zerikusia. Pertsona izate hutsagatik, guztiok ditugu zenbait eskubide eta betebeharrak: horiek guztiak aitortzeko beharra da, hain zuzen, proiektuaren ardatz nagusia. Argi dago gaur egun eskubide eta betebeharrak horiek ez direla pertsona guztientzat bermatzen; hala izanik, errealitate hori aldatzeko zerbait egitea proposatzen dugu. “Zerbait” hori egiteko parte hartzen dugunean, ordea, honako honetaz jabetzen gara: pertsonok eta taldeok hainbat proposamen desberdin ditugula eta, beraz, gatazkei aurre egiten ikasi behar dugula.

Beraz, proiektu honetan, honako gai hauei buruzko hezkuntza-baliabideak lantzen dira: eskubideak eta betebeharrak, gizarte-partaidetza eta gatazken konponketa. Gai horietako bakoitza lantzeko honako hezkuntza-baliabideak ditugu:

- Girotzeko 10 kartel: zenbait jardueretan lantzen dira.
- Ziklo bakoitzaren curriculumera egokitutako karpetak, hainbat baliabiderekin:
  - Lehen Hezkuntza: 6 urtetik 12 urtera.
  - Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza: 1. zikloa: 12-14 urte.
  - Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza 2. zikloa: 14-16 urte.
  - Batxilergoa: 16-18 urte.
- Jolas bat.
- Bideoa eta emanaldiaren aurretik eta ondoren lantzeko gida.
- “Munduko berriak” aldizkaria. Bertan, ikasleek egindako lanak argitaratzen dira.

Metodologia berritzailea eta aktiboa da, eta alderdi hori oso lagungarria da esperientzian oinarritutako ikaskuntza bultzatzeko eta jarduerak sustatzeko. Horiek guztiak

hezkuntza-proposamen honetako oinarrizko elementuak dira, curriculum-ikaskuntza inguruko benetako errealitateekin lotzeko aukera ematen baitute, ikaskuntza esanguratsua sustatuz.

Esperientziaren iraupena

Proiektua malgua da. Hiru gai lantzen direnez, zenbait ikastetxek ikasturte bana eskaintzen diote gai bakoitzari; beste batzuek, berriz, gai bat lantzen dute hiruhileko bakoitzean, etab.

- Hasiera: Materialak egiteko-prozesua hiru ikasturteetan burutuko zela aurreikusten baguenen ere, azkenean beste urtebetez luzatu zen (2000-2004).
- Amaiera: proiektuak bere bideari jarraitzen dio hainbat ikastetxetan.

Xede-taldeak

Proiektua hezkuntza formaleko ikastetxeentzat dago egina, batez ere. Hala ere, zenbait aurkezpen egin ditugu hezkuntza ez-formaleko talde batzuentzat, baita parrokia-talde batzuentzat eta helduen taldeentzat ere.

Lurralde-eremua

- EAE eta Nafarroa

Estatuko eta Latinoamerikako beste zenbait herrialdetako beste hainbat taldek ere materiala eskatu digute.

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...).

Genero-ikuspegia, ingurumena, aniztasunaren trataera, bakerako eta bizikidetzarako hezkuntza, partaidetzarako hezkuntza, osasunerako hezkuntza, etab.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

2004-2005 eta 2005-2006 ikasturteetako materiala erabil duten ikastetxeak: EAEko 88 ikastetxek eta Nafarroako 24 ikastetxek.

Indarguneak eta aukerak

- Proposatutako gaien garrantzia edo interesa funtsezkoak da (adibidez: gatazken konponketa).
- Posible da proiektua hezkuntza-ziklo desberdinetan zeharka eta noizbehinka lantzea.
- Parte hartu duten ikastetxeek sormen-gaitasun handia erakutsi dute.

- Ikastetxe txikietan ikastetxe-proposamenak egin daitezke: ez da gauza bera gertatzen ikastetxe handietan. Hala ere, irakasleen gogoak eta borondateak dute azken hitza.
- Esperientzia ona izan da Hegoaldeko gure lankideei ere parte hartzen uztea eta haien antzeko gaiak lantzea, baita hezkuntza-baliabideak partekatzea ere.
- Partaidetzaren aitorpena eta pertsonen protagonismoa ematen dien bitartekoa.
- Xede-taldeen antzekoak diren pertsona-taldeek egindako hezkuntza-baliabidea.
- Hezkuntza formalera, ez-formalera eta informalerara egokitzen den tresna eta irakasleek, ikasleek eta haien familiek erabil dezaketena.

Ahuleziak, oztopoak

- Irakasleen borondatearekiko mendekotasuna ekimen horiek abian jartzeko orduan.
- Jarduera hauek hezi egiten dute, baina denbora asko eskatzen diete irakasleei.
- Horrela ekimenen aurrean oso ohikoa da parte hartzeko erresistentziak agertzea.
- Baliabide horiekin lan egiteko behin eta berriz adierazi den aholkularitza- eta prestakuntza-beharra.

Alderdi berritzaileak

- Proposatutako hezkuntza-materialak hedatzea eta behar bezala azaltzea beste alderdi guztiak bezain garrantzitsua da, baita materialak erabiltzeko prestakuntza eta aholkularitza ere.
- Bestalde, denbora eta pazientzia funtsezko elementuak dira. Hainbat kasutan, aurkezpena egin eta bizpahiru urte igaro ondoren erabiltzen ari dira materiala.
- Proiektu honi esker, herritartasunarekin lotutako gaiak lantzen ari diren ikastetxeek eremu publiko bat dute beren ondorioak aurkezteko eta ikasitakoak ezagutarazteko.
- Proiektuak antzeko gaiak lantzen ar idiren ikastetxeak eta taldeak jartzen ditu harremanetan.
- Adin guztietako pertsonentzako partaidetza- eta adierazpen-bideak eskaintzen ditu.
- Partaidetzaren, herritartasunaren eta elkartasunaren gaiak lantzen hasteko eta gaiari buruzko interesa pizteko baliabide erraza da.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

Eusko Jaurlaritza, Gipuzkoako Foru Aldundia eta Bizkaiko Foru Aldundia.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Baliabide materialak: hedapen-materialak, diseinurako hornitzaileak eta materialaren zati bat egiteko prozesua.
- Parte hartu duten pertsonak: irakasle eta boluntario taldea proposamenak egiteko, ALBOAN Fundazioko langileak kudeaketa-lanetarako, materialak egiteko, hedatzeko, eta aholkularitza- zein- prestakuntza-lanetarako.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, proiektua beste leku batzuetan errepikatzeko aukera...

- Lehenbizi argitaratu zenetik bost urte igaro diren arren, materiala erabili egiten da oraindik.
- Egungo testuinguruak –herritartasun-hezkuntzari buruzko ikasgai bat ezarri nahi da– are gehiago berritzen du material honetan eskaintzen diren gaien eta baliabideen gaurkotasuna.
- Horrez gain, CD-DVD bat ere sortu dugu materialean ageri diren jarduera guztiekin. Baliabide horretan bilaketa-zerbitzu bat ere eskaintzen da, materiala ikastetxe edo talde bakoitzaren beharretara edo lehentasunetarako egokitzen laguntzeko.
- Halaber, ALBOAN Fundazioak jarraitu egingo du aholkularitza- eta prestakuntza-zerbitzua eskaintzen, ikastetxeek materiala berariazko testuinguru guztietan erabiltzeko aukera izan dezaten.
- Urteek aurrera egin ahala, gero eta gehiago dira aldizkarian parte hartzen duten pertsonak; halaber, hezkuntza-proposamena ere gero eta ikastetxe gehiagotan lan-tzen da. Hala, proiektuaren jarraitasuna bermatuta dago, eta begi onez ikusten da beste leku batzuetako pertsonak ere proiektuan parte hartzea.
- Aldizkari birtualaren iraunkortasuna bermatutako dago ALBOAN Fundazioak hartu duen konpromisoagatik. Paperezko aldizkariaren kasuan, finantzaketa-iturriak ziur-tatzeke daude oraindik.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, loturak...

- ALBOAN Fundazioaren web orrian (www.alboan.org) materialaren aplikazio-espe-rientzia zehatzak ageri dira, baita material horretan aurkezten diren jarduerak ere.

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Guztiok gara berdinak paperean. Guztiok ditugu eskubide berak

Erakundea ASAL (Associazione Studi America Latina)

Harremanetarako pertsona Elide M. Taviani

Helbidea Via Tacito, 10 • 00193 Erroma (Italia)
☎ 39 06 323 53 89 • e.taviani@asalong.org
www.asalong.org

2. Aurrekariak, abiapuntua

Egun gertatzen ari diren aldaketek gero eta nabarmenago uzten ari dira unibertsoa herri global gisa ulertzeko beharra: herri global horretan, sektore guztien arteko mendekotasunak (sektore ekonomikoan, batez ere) munduaren ikuspegia berrikustera bultzatzen gaitu; bestalde, Italiako gizartean gertatu den demografia-, gizarte- eta kultura-aldaketa azkarrak eta sakonak ezinbestean bultzatzen du eskola kultura berriak didaktikaren testuinguru afektiboan eta kognitiboan txertatzera.

Egungo testuinguruan, bereziki garrantzitsua da kultur eta erlijio-jardunetara modu egokian hurbiltzea, bai giza ikuspegitik, bai kultura-ikuspegitik, bai ikuspegi didaktikotik.

Proiektu honek munduko ekonomiek, herrialdeek eta herriek elkarren artean duten mendekotasun-loturen konplexutasunari buruzko zenbait hausnarketa-printzipio proposatzen ditu; horrez gain, hezkuntza-arloan teknika eta tresna egokiak erabiltzearen garrantzia ere nabarmentzen du proiektuak, aniztasunaren esperientzia positiboak azpimarratuz konplexutasun horri aurre egiteko.

“Kultura arteko hezkuntzak ikuspegi-aldaketa dakar berekin; izan ere, hezkuntza mota horren ondorioz, edukiak berraztertu eta aberastu egiten dira, eta hainbat berrikuntza proposatzen ditu metodologiaren eta tresnen arloan. Ikuspegi berri horretan ikas-kuntza-prozedurek bat egiten dute hezkuntzaren oinarri integratzailearekin”.

(Kultura arteko Hezkuntzari buruzko Batzorde Nazionala. Heziketa Publikoko Ministerioa.)

Proposatutako jarduerak Asal erakundeak duela bi hamarkadatik hona Erroman eta Italian bazterketaren eta kultura arteko hezkuntzaren alde bultzatzen dituen ekimen ugarien artean kokatzen dira. Lan hori guztia tokiko hainbat erakunderekin batera egiten du Asal erakundeak, baita Hezkuntza Ministerioarekin, Europako Batasunarekin, Kanpo Gaietarako Ministerioarekin eta hainbat eskola eta elkarterekin batera ere.

3. Esperientziaren deskribapena

Hasteko, udalen eta eskolen arteko topaketa publiko bat antolatzen da. Topaketa horietan, gonbidatu bakoitzak hausnarketa egiten du hitzen esanahiei buruz eta haien edukia testuinguru jakin batean kokatzeko garrantziari buruz. Horrez gain, munduaren irudiei eta errealitateari buruzko hausnarketa ere bultzatzen da topaketa horretan, Petersen maparen eta mapa horri dagokin bideoaren bidez.

Ondoren, hezitzaileak (irakasleak) ere elkartu egingo dira Giza Eskubideen inguruko hezkuntza eta kultura arteko komunikazioa aztertzeko.

Aldi berean, Giza Eskubideei buruzko hainbat tailer egingo dira ikasgeletan eta/edo gazte-taldeekin, abiapuntu gisa banakako ikuspegia harturik eta ikuspegi hori hainbat errealitatearen inguruko testigantzarekin zabalduz, Giza Eskubideen unibertsaltasunera iritsi arte.

Helburuak

- Komunikazioan eta informazioan munduak dituen irudiei eta estereotipoei buruzko hausnarketa egitea.
- Aurreiritzien eta estereotipoen dekonstrukzioa praktikatzea.
- Kultura arteko komunikazio- eta hezkuntza-elementuak barneratzea.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Hiru une bereiz daitezke:

- Topaketa publikoa: nahi duen guztiak parte har dezake. Topaketa horietan komunikazioan ageri diren estereotipoei buruzko hausnarketa egingo da, eta Petersen maparen lehen aurkezpena egingo da.
- Ikasleentzako eta monitoreentzako prestakuntza-ikastaroa, Giza Eskubideen hezkuntzari buruz.
- Maila desberdinetako eskoletako eta lurralde-talde desberdinetako neska-mutilentzako tailerrak, Giza Eskubideen inguruko gaiei buruz, norberaren esperientzia oinarri hartuta.

Fase bakoitza amaitzean parte hartzaileek ebaluazioa egingo dute, eta, jardueraren bukaeran, azken ebaluazioa egingo da.

Esperientziaren iraupena

8 hilabete, ikasturtean zehar.

- Hasiera: iraila.
- Amaiera: maiatza.

Xede-taldeak

- Hezitzaileak eta ikasleak.

Lurralde-eremua

- Udalak.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

- Kultura arteko didaktika bat egiteko metodologiari eta tresnei buruzko hausnarketa.
- Immigrazioaren arazoari eta errealitateari buruzko oinarrizko ezagutzak hartzea, hurrei arreta berezia emanez.
- Metodologia didaktikoa zehaztea eta egokitzea eta etnia desberdinetako haurrak ikasgeletan hobeto integratzea, gero eta gehiago baitira hiriko eskoletan.
- Tresna didaktiko berriak ezagutzea eta erabiltzea.

Indarguneak eta aukerak

Proiektuaren elementu metodologiko nagusia hainbat gai-maila inplikatzeko da: haurrak eta gazteak, hezitzaileak, herritarrak. Horri esker, eragin nabarmena lor daiteke lurralde jakin batean, baita zenbait esku-hartze herrialde guztian zabaldu ere, lurralde mailako erakundeekin laguntzarekin.

Ahuleziak, oztopoak

- Petersen proiektzioaren esanahia ulertzeko arazoak.

Alderdi berritzaileak

- Ezohiko mapa geografiko bat erabiltzea Giza Eskubideekin lotutako gaiei buruzko hausnarketa egiteko abiapuntu gisa.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Tokiko erakundeak.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Liburuak.
- Ikus-entzunezkoak.
- Hainbat jatorritako musika-tresnak.
- Planisferioak eta mapa geografikoak.
- Erraz kontsumitzen den bulego-materiala.
- Asal erakundeko lantalde mistoa eta kanpoko laguntzaileak (Elizbarrutiko Caritas, Formin, Novarako Bakerako Zentro Psikopedagogikoa).

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, proiektua beste leku batzuetan garatzeko aukera...

- Datozen ikasturteetan tailer didaktikoak lurraldeko lehen eta bigarren hezkuntzako beste eskola batzuetara hedatzea. Irakasleek hainbat ekimen ere bultzatuz proiektuan egindako jardueren berri emateko.
- Italiako haurren eta urruneko beste herrialde batzuetako haurren arteko mapen truketzea eta senidetzea. Eskolek bat egin dezakete dagoeneko abian dauden proiektuekin.
- Mundializazioari eta Kulturartekotasunari buruzko hezkuntzaren inguruko lantaldeak osatzea. Taldeak udal mailan koordinatu daitezke, lurralde-erakundearekin elkarlanean.
- Urrutiko laguntza-ekimenak abian jartzea, parte hartzen dutenek konpromiso zehatzak har ditzaten eta, aldi berean, "jardunbidearen" iraunkortasuna eta hedapena sendotu dadin.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, estekak...

- Peters mapa; *Un mondo di carte* CDa; *Mondovisioni*, geografiaren kulturarteko didaktikari buruzko testua; *Il mondo nella scuola*, garapenerako hezkuntzari eta kulturartekotasunari buruzko gida metodologikoa.

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

“La imagen del sur” dokumentalen eta gizarte-zinemaren erakusketa

Erakundea

Elkarlanareko Ekimenen Zentroa – Batá (CIC-Batá)

Harremanetarako pertsona

Carlos Guimaraes

Helbidea

Pasaje Escritor Narbona, z/g • 14011 Kordoba

☎ 34 957 43 21 61 • comunicacion@cicbata.org

www.cicbata.org

2. Aurrekariak, abiapuntua

CIC-Batá erakundeak 1998. urteaz geroztik dihardu garapenerako komunikazioan lanean. Urte horretan, hain zuzen, Globalizazioari eta Komunikabideei buruzko Nazioarteko Foroa antolatu zuen beste zenbait erakunderekin batera. Hortik aurrera, zenbait ildo zehaztu ziren Hegoaldean komunikazio-gaietan lanean diharduten erakundeekin sare-lanean jarduteko. Ildo horietako bat Latinoamerikan, Asian eta Afrikan gizarte-gaien inguruan ekoizitako ikus-entzunezko materiala aurkeztea eta baloratzea zen.

Esparru horretan, “La Imagen del Sur” dokumentalen erakusketa 2003. urtean sortu zen, Elkarlanerako Ekimenen Zentroa – Batá Andaluziako GKEak aurkeztutako proiektu homonimo baten emaitzetako baten modura. Proiektu horren zati bat Kordobako Diputazioak ordaindu zuen. Hona hemen proiektuaren helburu nagusia: eskualde horretako herritarrei gizarte-komunikazioan diharduten Hegoaldeko erakundeetan ikus-entzunezko baliabideek duten garrantzia erakustea, gizarte-mugimenduen eta garapen-esperientzien oroimen historikoa bilduz. Proiektu honek garrantzi berezia ematen dio Latinoamerikako kasuari.

Lehenbiziko edizioan, erakusketak SODEPAU GKEak bultzatutako Mirades, Cinema i Debat sobre Desenvolupament ekimenean erakutsitako materialak bildu zituen. Lehen erakusteka Kordoban egin zen (Ermita de la Aurora delakoan, zehazki) Axerquiako Bizilagunen Elkartearen laguntzarekin, 2003ko ekainaren bigarren hamabostaldian. Erakusketa horren formatu nagusia bideo-foroak izan ziren, eta ikus-entzuleek eztabaidan aritzeko aukera izan zuten emanaldiaren ondoren. Lehen esperientzia hori oso lagungarria izan zen hurrengo ekimenetan aurkeztu beharreko dokumentaletan formatu eta metodologia egokiak aukeratzeko.

2004. urtetik aurrea, Erakusketa erreferentziatzko gertakari bihurtu zen CIC-Batá eta Kordabako Garapenerako Hezkuntzaren jardueretan. Hiriko elkartasun-taldeak eta GKEak ere bat egin zuten ekimenarekin pixkanaka, Córdoba Solidaria koordinakunde-arekin elkarlanean.

3. Esperientziaren deskribapena

“Imagen del Sur” ekimena Hegoaldeko eta Hegoaldeari buruzko dokumentalen eta filmen urteroko erakustaldia da eta gizarte-eraldaketa helburu duten gizarte-erakundeen eta errealizadore independenteen materiala erakustea du helburu. Emanaldi bakoitzaren ondoren, errealizadoreen eta ikus-entzuleen eztabaida sustatzen da, agertutako gaien diharduten GKEen eta taldeen eskutik. Horrekin batera, gai jakinei buruzko erakusketak antolatzen dira, baita komunikazioak herrien garapenean eta mugimendu sozialen oroi-menean duen eginkizunari buruzko tailerrak eta topaketak ere.

Helburuak

- Hegoaldeko herrien oroimen soziala eta historikoa biltzen diharduten erakundeen, taldeen eta errealizadore independenteen ikus-entzunezko ekoizpena ezagutaraztea, erakusketa- eta elkarrizketa-guneak sortuz eta Europan banatze-sare ez-komertzialak osatuz.
- Komunikabide nagusiek kontrolatu gabeko komunikazio-bideak ezartzea, Espainiako iritzi publikoak mundu globalaren errealitatea hobeto uler dezan.
- Hegoaldeko eta Iparraldeko komunikatzaileen arteko topaguneak sortzea, globalizazioarekiko sare alternatiboak sendotze aldera.

Garapena, metodologia eta jarduerak

“La Imagen del Sur” erakusketa urtero antolatzen da eta 6 etapatan banatu daiteke:

- Dokumentalak jasotzea eta biltzea: 4 hizkuntzatan (gaztelania, portugesa, ingelesa eta frantsesa) argitaratutako deialdiaren bidez eta komunikazio-sare alternatiboak erabiliz. Materiala Latinoamerikako, Afrikako, Asiako eta Europako 50 herrialdetan baino gehiagotan biltzen da, 15 bulegoren bidez.
- Materiala aukeratzea: materialak aukeratzeko alderdi teknikoak (bideo- eta audio-kalitatea) eta landutako gaiak (Garapenerako Hezkuntzaren helburuekiko eta GKEen Jokabide Kodearekiko bateragarritasuna) hartzen dira kontuan. Hautatutako materialek bi alderdi horiek gainditu behar dituzte. Urtero, 35 dokumental aukeratu dira, gehienez, eta gaika antolatzen dira. Hautatze-prozesuan Batá erakundearen zenbait kidek eta beste GKE batzuen kideek parte hartzen dute. Hautaketa teknikorako zinema independenteko zenbait errealizadorek laguntzen dute.
- Eztabaida-guneak osatzea: hasteko, berriazko gaiak (bakea, giza eskubideak, generoa, ingurumena, komunikazioa) lantzen dituzten GKEei eta taldeei galdetzen zaie, haiekin batera emanaldien ondorengo eztabaidak prestatzeko eta ikus-entzuleen-

tzako sentsibilizazio-materialak osatzeko. Talde horiek arduratzen dira bideo-foro-
etan parte hartuko duten gonbidatuak aukeratzeaz: horrek guztiak hainbat lotura
eta elkarlan sortzen ditu hiriko taldeen artean.

- Erakustaldiaren astea: erakustaldia ardatz nagusi batzuetan banatzen da, hiriko tal-
deek adostutako gai orokor batetik abiatuz. Hautatutako dokumentalen errealiza-
doreek erakustaldian eta eztabaidetan parte hartzen dute. Goizetan DBHko
ikasleentzako emanaldiak prestatzen dira; arratsaldetan, berriz, hainbat emanaldi
egiten dira hiriko gizarte-etxeetan (udal-teknikariekin adostutako gaiak lantzen
dira, tokiko beharrak eta interesak kontuan hartuz); gauetan, berriz "erakustaldi na-
gusia" egiten da. Horietan guztietan errealizadoreek parte hartzen dute, eta gi-
zarte-dokumentaletako hizkuntzari eta haien herrialdeetako errealitateari buruzko
tailerrak antolatzen dituzte.
- Erakusketa ibiltaria: Kordobako erakusketa amaitzean, erakusketa Andaluziako hain-
bat udaletara eramaten da.
- Bideotegia: erakusketan erakusten diren dokumentalak maileguan har daitezke. Ho-
rietako batzuek unitate didaktikoak ere badituzte, ikusitakoa sendotzeko eta hobeto
ulertzeko. Maileguak interneten bidez (www.laimagendelsur.org) eta posta elektro-
nikoaren bidez (laimagendelsur@gmail.com) egin daitezke.

Esperientziaren iraupena

Materialak biltzea eta hautatzea: otsailtik ekainera.

Prestaketa logistikoa eta beste talde batzuekin egin beharreko lana: uztailetik irailera.

Erakusketa-astea: urriaren lehenbiziko astea.

Erakusketa ibiltaria eta maileguak: urte guztian zehar.

- Hasiera: 2003 (lehen erakusketa).
- Amaiera: programa iraunkorra.

Xede-taldeak

- Hitzartutako emanaldiak: DBHko ikasleak.
- Gizarte-etxeetako eta zentralizatu gabeko beste eremu batzuetako emanaldiak: adi-
nekoak, emakumeak, presoak, gizarteratze-prozesutan dauden taldeak.
- Erakusketa nagusia: ikus-entzule guztiak, oro har.

Lurralde-eremua

- Kordoba hiriburua (erreferentziatzeko erakusketa), Andaluziako 20 udalerrri (Andalu-
cía Solidaria Zinema, Malagako erakusketa).

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

- Zehar-lerro guztiak lantzen dira hiriko GKEen, gizarte-taldeen eta Hegoaldeko era-
kundeen laguntzarekin, bai emanaldietan, bai eztabaidetan, bai informazio-mate-
rialean, tailerretan eta erakusketetan.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

- Erakusketak Iparraldeko eta Hegoaldeko Kulturarako Lankidetzeta eta Garapenerako Hezkuntza iraunkorra bultzatzeko urteroko eremu gisa finkatzea lortu zuen.
- 3.000 lagunek baino gehiagok parte hartzen dute jarduera nagusietan eta ibiltarietan.
- 150 mailegu baino gehiago egiten zaizkie hainbat talderi urte guztian zehar.
- Garapenerako Hezkuntzarako bideotegi bat osatu da: guztira, 350 dokumental daude eskuragarri.
- Kordobako eta Andaluziako 30 GKEk eta gizarte-taldek parte hartu dute.
- Hegoaldeko 85 dokumentalgilek eta errealizadore independentek Erakustaldian osatutako komunikazio-sarean (Grupo Córdoba delakoa) parte hartzen dute.

Indarguneak eta aukerak

- Garapenerako Hezkuntzarekin lotutako jarduerak lantzeko ikus-entzunezkoak erabiltzeko kultura sortu da.
- Hegoaldeko herrialdeekin ikus-entzunezko materialak trukatzeko sare iraunkorra sortu da.
- GKEen eta erakunde publikoen artean sortutako loturek asko lagundu dute Garapenerako Hezkuntzaren inguruan elkarlan iraunkorra sendotzen.

Ahuleziak, oztopoak

- Erakusketa antolatzekeo baliabideen bilketa ez da beti berdina izaten.
- Materiala sistematizatzek eta aurkezteak espezializazio tekniko handia eskatzen du, eta kostu handia du gainera.

Alderdi berritzaileak

- Erakusketak Garapenerako Hezkuntzarako kultur ekintzak uztartzen ditu: horrek guztiak erakarri egiten du normalean gai horretan parte hartzen ez duen jendea.
- Iparraldeko eta Hegoaldeko GKEen arteko sare-lana lagungarria da garapenerako komunikazioa nazioarteko elkarlanaren baitako gai garrantzitsu gisa kokatzeko.
- Hegoaldearen ikuspegi "mediatizatuarekin" hautsi eta komunikabide nagusietan ageri ez diren errealitate "ezkutua" agerian geratzen dira.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Egonkorrak: Kordobako Diputazioa, Andaluziako Juntako Kultur Saila eta Nazioarteko Elkartasunerako Andaluziako Udalen Funtsa.
- Noizbehinkakoak: Erakusketa ibiltariak egiten diren Udalak, Andaluziako Elkarrekin Autonomoko beste Diputazio batzuk eta Nazioarteko Elkarlanerako Andaluziako Agentzia.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Andaluziako Filmategiarekin sinatutako hitzarmen bati eta Kordobako Unibertsitatearekin sinatutako elkarlanerako hitzarmen bati esker merkatu egiten dira erakusketa egiteko behar diren materialak.
- GKEekin eta beste talde batzuekin egindako lan estuari esker, dagoeneko eginda dauden Garapenerako Hezkuntza eta sentsibilizatorako materialak biltzen dira, bideoen osagarri gisa.
- Materiala jasotzeko eta aukeratzeko: 15 lagun Erakustaldiak Hegoaldean dituen ordezkariak; 20 lagun materialak aukeratzeko.
- Erakustaldiaren astean: 20 lagun inguruk (batzuk kontratupekoak eta beste batzuk boluntarioak) hainbat jardueretan dihardute lanean.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, erakusketa beste leku batzuetara eramateko aukera...

- Erakusketak gutxieneko finantzaketa lortu du proiektuekin lotutako dirulaguntzei esker. Erakustaldiaren patronatu bat sortzeko proposamena egin da: patronatu hori administrazio publikoak, gizarte-erakundeak eta GKEek osatuko lukete.
- Erakusketaren 20 erreplika inguru egiten dira Andaluziako hainbat lekutan. 2006-2007 ikasturtean, erakusketaren 8 erreplika egingo dira dagoeneko finkatuta dauden zenbait zinemalditan (3 Espainian, 2 Portugalen, 3 Italian, 1 Hungarian eta 1 Txekiar Errepublikan).

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, estekak...

- Erakusketaren web orria. Deialdia, argazkiak, estekak eta eztabaida-foroak: www.laimagendelsur.org

Euskadiko Bakea eta Elkartasuna Fundazioa

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Globalizazioko lanaren behatokia - Lanaren begia

Erakundea

Euskadiko Bakea eta Elkartasuna Fundazioa /
Fundación Paz y Solidaridad Euskadi

Harremanetarako pertsona

Ainhoa Barrenetxea, David Pinilla Muñoz

Helbidea

Uribitarte, 4 • 48001 Bilbao

☎ 34 94 424 34 24 • pazsolida-ed@euskadi.ccoo.es
Portal de Castilla, 50 • Vitoria-Gasteiz

☎ 34 945 13 13 22 • pazsolidagasteiz@euskadi.ccoo.es
www.ccoo-euskadi.net/paz/paz.asp

2. Aurrekariak, abiapuntua

Bakea eta Elkartasuna Fundazioa “Lan eskubideak globalizatu” kanpainaren bidez hasi zen lan-munduarekin lotutako sentsibilizazio-lana egiten. Kanpaina hori 2001. eta 2002. urteetan zehar gauzatu zen langileak sentsibilizatzeko helburuarekin, bai globalizazio neoliberalaren prozesuari dagokionez, bai prozesu horrek Iparraldean eta Hegoaldean dituen ondorioei dagokienez.

Bestalde, Paz y Solidaridad Fundazioen Sareak ere lan-munduarekin lotutako sentsibilizazio-kanpainak garatu ditu azken urteotan. Hona hemen kanpaina horietako batzuen izenburuak: “¿Qué trabajo, para qué desarrollo?”, “Empresas transnacionales, derechos laborales y desarrollo”, edo “Nuestro mundo es un proyecto solidario. Campaña de sensibilización en el mundo del trabajo”. Kanpaina horiek guztiek lan duina eta lan-eskubideak defendatzea dute helburu, inguruko langile guztiak sentsibilizatuz.

Kanpaina horiei esker, argi ikusi dugu globalizazio ekonomikoaren ondorioak ez direla erabat eta osotasunez ulertzen eta lan-eskubideak sustatzeko bideak ere ez direla behar bezala ezagutzen. Horrez gain, sindikatuek eskatuta Lanaren Nazioarteko Arauak sustatzeko bultzatu diren hainbat ekimen interesgarri ere ezagutu ditugu.

Esperientzia horien guztien ondorioz, Paz y Solidaridad Serafín Aliaga Fundazioak lan-munduaren inguruko sentsibilizazioa lantzeko proposamen berri bat sortu zuen, aurrerapauso bat emateko asmoz: proposamen horrek globalizazioak gudan nola eragiten duen aztertzea du helburu, baita langileek sortutako elkartasun-ekintzak mahai-gaineratzea ere. Proposamen berri hori “Globalizazioko lanaren behatokia” delako

ekimenean gauzatu zen. Ekimen horren helburu nagusia munduan lan-baldintza duinak bermatzea da.

Bakea eta Elkartasuna Fundazioak 2004. urtearen amaieran egin zuen bat kanpaina horrekin, Euskadiko lan-baldintzak sakonago ezagutzeko eta, horrela, euskal langileen artean gai horren inguruko sentsibilizazio-lanak bultzatzea egokia zen ala ez egiaztatzeko.

Kanpainak oso emaitza onak eman ditu bai Estatu mailan, bai garatu den lurralde bakoitzean. Horrez gain, argi ikusi zen oso egokia izango zela Euskadin ere kanpaina hori garatzea. Hori guztia kontuan harturik, Bakea eta Elkartasuna Fundazioak kanpaina hori EAEn garatzea erabaki zuen. Gure ustez, euskal langileek interes handia dute beste herrialde batzuetako langileei elkartasuna adierazteko, baita globalizazio ekonomikoa hobeto ulertzeko ere, beren eguneroko lanean etengabeko eragina baitu.

3. Esperientziaren deskribapena

Sentsibilizazio-proposamena eta lan-, gizarte-, kultura- zein ekonomia-eskubideen aldeko eragin politikoa, nazioarteko sindikatuen eta Hegoaldeko sindikatuen bidez.

Helburuak

- Gizarte-, ekonomia- zein kultura-eskubideen defentsa sustatzea globalizazio-prozesuaren aurrean, Iparraldeko eta Hegoaldeko taldeen arteko harremanak sendotuz. Hori guztia lagungarria izango da LANEK (Lanaren Nazioarteko Erakundeak) aitortutako Lanaren Nazioarteko Arauak bete daitezen.
- Globalizazio ekonomiko neoliberalari eta horrek lan-munduan dituen ondorioei buruzko hausnarketa-eremu bat sortzea langileen artean, baita langileen parte-hartzea sustatzea ere, norik bere lan-eremutik, nazioarteko ikuspegia oinarri hartuta eta egungo joerak ulertuz.

Garapena, metodologia eta ekintzak

- Lan-munduan izan diren Elkartasun Esperientziak biltzea, sindikatu-ordezkarien batzarretan gaudeketa bat eginez.
- Kanpainaren ataria (www.observatoriodeltrabajo.org) Euskadiko errealitatera egokitzea eta bertan hedatzea, edukiak euskaraz eta gaztelaniaz idatziz.
- Atarian Emakumei eta Lanari buruzko zehar-lerro bat sortzea eta edukiak eguneratzea.
- Lan-eskubideei buruzko azken berriak biltzen dituzten Aldizkari Informatikoak hedatzea eta euskarara itzultzea.

- Kanpainaren publizitatea egitea, bai sindikatuen arteko prentsan, bai komunikabideetan.
- Genero Harremani eta Lanari buruzko tailer berria diseinatzea eta argitaratzea.
- "Defentsarako gida globalizazioan" berriz argitaratzea eta euskarara itzultzea.
- Lan-eskubideak urratzen dituzten egoerak salatzeko publizitate- eta informazio-euskarriak diseinatzea (kartelak, triptikoak, eranskailuak eta egutegiak).
- Globalizazio neoliberalaren testuinguruan emakumeen lanaren errealitatea agertzeko dokumental bat ekoiztea DVD formatuan.
- Eredu ekonomiko neoliberalak lan-munduak dituen ondorioak aurkezteko eta horietan sakontzeko tailerrak prestatzea.
- Lantokietan abian jartzen diren elkartasun-ekintzen jarraipena egitea.
- "Erresistentzia estrategiak" Jardunaldiak antolatzea.

Esperientziaren iraupena

2 urte

- Hasiera: 2005eko maiatza.
- Amaiera: 2007ko maiatza.

Xede-taldeak

- Langileak, Federaziotan diharduten sindikalistak, enpresetako sindikatu-taldeak eta euskal biztanleria, oro har.

Lurralde-eremua

Kanpaina hau hainbat eremutan lantzen da, garatzen diren elementuen arabera: hau da, prestakuntza, hedapena eta sentsibilizazioa.

Prestakuntzari dagokionez, langileentzako tailerrak prestatuko dira, eta EAEko hiru hiriburuetan eta hiru lurralde historikoetako hainbat herritan egingo dira.

Hedapenaren eta sentsibilizazioaren jomuga nagusia euskal gizartea izango da. Hala ere, Paz y Solidaridad Fundazioen Sareak bultzatutako kanpaina hau Estatu osoan landu ahal izango da eta Sare horretako Fundazioek lanean diharduten edozein herritan edo hiritan gauzatuko da.

Web orriari esker kanpainaren oihartzuna areagotu egingo da; hala, mugak desagertu egingo dira pixkanaka eta ekimena Iparraldean nahiz Hegoaldean Internet erabil dezaketenen talde eta pertsona guztien eskura egongo da.

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

- Genero-ikuspegia: kanpainaren web orriaren eguneratzea, generoaren zehar-lerroa sartuz. Dokumental bat egitea, globalizazio neoliberalak Iparraldeko nahiz Hegoaldeko emakumeen lanean dituen ondorioak agerian uzteko eta haien erresistentzia-estrategien berri emateko. Generoari eta lanari buruzko tailer bat egitea, CD-ROM euskarri eta guzti. Hizkuntza sexista saihestu egingo da material guztietan.
- Ingurumen-ikuspegia. Paperaren erabilera murriztea eta materialen kopurua benetako beharretara egokitzea, aurrekontuan oinarritu beharrean.
- Giza Eskubideen ikuspegia: proiektu honetan, lana giza eskubide gisa defendatzen da eta horixe da, hain zuzen, ekimenaren funtsezko ardatzetako bat.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

- Globalizazioaren baitan lan duina defendatzeko informazio-, sentsibilizazio- eta prestakuntza-baliabide ugari jaso dute taldeek, emakume langileen egoera azpimarratuz.
- Langileek hobeto ezagutzen dituzte globalizazioak lanean dituen ondorioak eta baliaabide gehiago dituzte lan-eskubideak defendatzeko.

Indarguneak eta aukerak

- Sindikatuen eta nazioarteko lankidetzan diharduten taldeen arteko elkarlana.
- Etekin handia atera zaie Paz y Solidaridad Fundazioen Sareak dituen esperientziei, jardueri eta materialei.

Ahuleziak, oztopoak

- Kanpaina garatu den urteetako batean hauteskundeak izan dira sindikatuetan: garai horretan kanpaina bigarren maila batean geratu da, hauteskundeek xedetalden arreta eta ahalegin guztiak erakarri baitituzte.
- Sindikatuetak langileen gehiegizko lana.

Alderdi berritzaileak

- Sindikatuen oinarri-taldeentzako sentsibilizazio- eta hezkuntza-ekintzen prestaketa.
- Nazioarteko Lankidetzan eta Garapenerako Hezkuntzan diharduten taldeen eta sindikatuen arteko loturak sortzea eta haien arteko elkarlana bultzatzea.
- Sindikatuak garapen-eragile gisa bultzatzea.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Eusko Jaurlaritza, Paz y Solidaridad Serafin Aliaga Fundazioa eta Bakea eta Elkartasuna Fundazioa (Euskadi).

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Bi pertsona, lanaldi osoan, Bakea eta Elkartasuna Fundazioko Garapenerako Hezkuntza arloan.
- CCOO Euskadiko Gazteria Arloko Arduraduna.
- CCOO Euskadiko Prestakuntza Arloko arduraduna.
- Pertsona bat praktikak egiten.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, kanpaina beste leku batzuetan garatzeko aukera...

Hezkuntza-jardueraren iraunkortasunarekin lotutako alderdirik garrantzitsuenak honako hau da: CCOO Euskadiko prestakuntza-plangintzetan "Lana nazioarteko globalizazioan-sindikalismoan" izeneko prestakuntza-modulu egonkor bat sortzea.

Sarea osatzen duten gainerako Fundazioekin batera egindako kanpaina da eta, horrenbestez, Estatuko hainbat Elkarrekin Autonomotara gara daiteke.

Web orriari esker, kanpainaren hedapena areagotu egiten da eta Iparraldeko nahiz Hegoaldeko pertsonengana eta taldeengana hel daiteke.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, loturak...

- Web orria 6 hizkuntzatan dago (arabiera, euskara, katalana, frantsesa, ingelesa eta gaztelania):

www.observatoriodeltrabajo.org

- "Globalizazioaren baitan lana defendatzeko gida".
- "Ekoizpen-sektoreen araberrako gida".
- "Sindikatu-ekintza globalerako eskuliburua".
- Dokumentala: "Emakumeak globalizazioan: esplotazio hirukoitza".
- "Lana eta sindikatu-askatasuna Ekuatore Ginean".

Euskadiko GGKEen Koordinakundea

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Egin bira lurbari-Otro globo es posible

Erakundea

Euskadiko GGKEen partzuergoa eta Gasteizko Udala
(2004-2005 epealdia)

(Euskadiko GGKEen Koordinakundea, Setem Hego Haizea, Mugarik Gabe, ADIPE Araba, ADSIS Fundazioa, Bakea eta Elkartasuna Fundazioa, PROCLADE, PTM-Mundu bat, SERSO San Viator, Gizakien Lurra, UNICEF-Euskadiko Batzordea)

Harremanetarako pertsona

Rakel Encina (2004-2005 Programaren Sentsibilizazio Arduraduna)

Helbidea

Euskadiko GGKEen Koordinakundea

Rogelio Álvaro Elkarte Etxea

Panama kalea, z/g • 01012 Vitoria-Gasteiz

☎ 34 945 28 07 45 • araba@ongdeuskadi.org

www.ongdeuskadi.org

2. Aurrekariak, abiapuntua

2001. urtean, Gasteizko Udaleko Garapenerako Lankidetzako Zerbitzuak Garapenerako Hezkuntzaren eta Sentsibilizazioaren inguruan hirian bultzatzen diren ekintzei buruzko analisi-, hausnarketa- eta eztabaida-prozesu bat abian jartzea proposatu zion Garapenerako Lankidetzarako Udal Batzordeari.

2002. urtean, kanpoko aholkulari baten zerbitzuak kontratatu ziren azken bi urteotan Gasteizko GGKEek bultzatutako sentsibilizazio-proiektuak azter zitzen. Prozesu horretan, Batzordeko zenbait GGKEez osatutako lantalde bat osatu zen, eta hainbat bilera egin ziren zenbait eztabaida-ardatzen inguruan. Abenduan, Garapenerako Lankidetzarako Udal Batzordeko bilera batean, lantaldearen ondorioak azaldu zituzten: ondorio horien artean agerian geratu zen GGKEetako langileek prestakuntza-beharra zutela eta sare-lana ere bultzatu beharra zegoela. Horrela, Gasteizko Udaleko Garapenerako Lankidetzarako Zerbitzuak Sentsibilizazioaren eta Garapenerako Hezkuntzaren inguruko Programa Bateratu bat sortzea proposatu zuen: programa horretan, GGKEek, interesa duten beste zenbait taldek eta Udaleko Garapenerako Lankidetzako Zerbitzuak parte hartuko zuten. Programa horren helburu nagusia begi-bistako ekintzak eta ondorioak bultzatzea izan zen, eginaren eginez prestakuntza- eta ikaskuntza-prozesu bat jorratuz. Globalizazioa izan zen hautatutako gaia.

3. Esperientziaren deskribapena

Epe laburreko fasea: hainbat jarduera diseinatu ziren irizpide hauei jarraituz:

- Dagoeneko badiren baliabideez eta kanpainez baliatzea.
- GGKE bakoitzaren inguruko jarraitzaileak mobilizatzea.
- Etorkinen partaidetza erraztea.
- Herritarren artean nolabaiteko eragina bermatzea, kale-ekintzen bidez, animazioen bidez eta ezustea eragiten duten ekimenen bidez.

Epe ertain-luzeko fasea: zenbait irizpide finkatu ziren, besteak beste:

- Xede-taldeak ondo zehaztea.
- Talde horiekin lan egiten duten erakundeekin harremanetan jartzea.
- Jarduerak xede-taldeetara egokitzea.
- Eragina-bilakaera.

Helburuak

- Globalizazioaren kontzeptua Gasteizko herritarrengana hurbiltzea, errealitate horrek Iparraldean, Hegoaldean eta haien arteko harremanetan eragiten dituen ondorioak ezagutzeko.
- Baterako ekintza ikasbide gisa ulertzea, Sentsibilizazioaren eta Garapenerako Hezikuntzaren eragina hobetzeko eta gizarte-elkarteen arteko koordinazioa eta elkar-lana sendotzeko.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Programan parte hartu zuten erakundeen kopuru handia kontuan harturik –23, hasieran–, ahalegin handia egin zuten lan-metodologia eta kudeaketa-sistema ahalik eta eraginkorrena, zuzenena eta arinena izan zitezen:

- Batzorde bultzatzailea: Ekimenean parte hartzeko konpromisoa formalizatu zuten GGKE guztiez osatua, sinatutako akordio baten bidez.
- Batzorde kudeatzailea: Proiektuaren kudeaketarako eta langileak kontratatzeko.
- Jarraipen-batzordea: proiektuaren jarraipena eta ebaluazioa egiteko.
- Lantaldeak: programaren jarduerak planifikatzeko eta gauzatzeko talde eragileak, hautemandako interes-arloen arabera.

Epe laburreko jarduerak:

- Rigoberta Menchúren hitzaldia.
- Partzuergoko elkarteetako kideen barne-prestakuntza.
- Kale-ekintzak asteburu batez: ekintza horien muina gaikako bost karpa izan ziren. Karpa horietan, globalizazioari, funtsezko sendagaiei, bidezko merkataritzari, giza

eskubideei, elikadura-subiranotasunari eta abarri buruzko informazioa eta erakusketak jarri ziren, baita hainbat kontzertu, ipuin-kontakteta, bideo-emanaldi eta abar antolatu ere.

Epe ertain-luzerako jarduerak:

- Partzuegoko erakundeetako barne-prestakuntza.
- Globalizazioa eta horrek aisialdian, kulturaren, kontsumoan, aniztasunean, hezkuntza, adinekoengan, elikaduran eta abarrean dituen ondorioak: jardunaldiak, ikastaroak, tailerrak eta mahai-inguruak.
- Hilean behingo irrati-saioa.
- Globalizazioari buruzko erakusketak.
- Kale-antzerkia eta ipuin-kontalariak.

Esperientziaren iraupena

Epe laburreko fasea (2003ko apirila-ekaina).

Epe ertain-luzeko fasea (2004ko urtarrila-2005eko uztaila).

- Hasiera: 2003ko apirila.
- Amaiera: 2005eko uztaila.

Xede-taldeak

- Etorkinen taldeak.
- Merkatari txikien elkarteak.
- Kontsumitzaileen elkarteak.
- Aisialdiko elkarteak.
- Adinekoen eta erretiratuen elkarteak.
- Sindikatuak.
- Gizartea, oro har.

Lurralde-eremua

- Vitoria-Gasteiz.

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

- Etorkinen partaidetza

Alderdi hau programaren helburu nagusietako bat izan arren eta hiriko hainbat etorkin-talderekin harremanetan jartzeko saiakerak egin ziren arren, azkenean ez zen ezer lortu. Epe laburreko fasean etorkinek jarduera ludikoetan parte hartu zuten, baina ez informazio-postuetan. Epe ertain-luzeko fasean, berriz, jarduera bakarra egin zen hiriko kulturarteko elkarte batekin: elkarte hori emakumez osatuta zegoen, nagusiki. Identifikazio-fasean hauteman genuenez, etorkinen elkarte gehienek egitura ahulak dituzte, eta elkarte horietan parte hartzen duten pertsonen oso

denbora gutxi izaten dute haien lehentasunezkoak ez diren gaiekin lotutako ekin-tzetan parte hartzeko.

- Euskara

Epe laburreko fasean, euskararen erabilera oso eskasa izan zen, publizitate-materialetan izan ezik. Epe ertain-luzeko fasean, berriz, euskara gehiago erabili zen barne-komunikazioan, euskaraz hitz egiten dutenekin egindako bileretan eta komunikabideetan. Alabaina, ekintza bat bera ere ez zen euskaraz egin, inork ez baitzuen halakorik eskatu. Programaren dokumentazioa gaztelania hutsean egin zen.

- Genero-ikuspegia

Lehenbiziko fasean genero-ikuspegia ez zen plangintza guztian kontuan hartu. Bigarrenean, berriz, generoaren inguruko protokolo bat sortu zen, hainbat alderdi kontuan hartuz: taldeen identifikazioa, GGKEen kudeaketa eta partaidetza, pres-tatzaileen kontratazioa, edukiak, baliabideak, publizitate eta parte-hartzaileen eba-luazioa.

- Ingurumena

Hasiera-hasieratik, partzuergoa gastu- eta kontsumo-maila zentzuz neurtzearen alde agertu zen. Horrez gain, tailerretan eta bulegoan papera berrerabiltzeko apus-tua ere egin zen. Hala, programan eta publizitatean erabilitako paperezko material guztia birziklatua eta klororik gabekoa izan zen, neurrizko erabilera bultzatuz.

4. Ebaluazioa

Epe laburreko fasea

- 2003ko irailean, Hegoak GGKEek egindako ebaluazioaren emaitzak aurkeztu zituen.
- Emaidza horietan, hautatutako gaia eta hura ikus-entzuleei egokitzeko ahalegina nabarmendu ziren. Horrez gain, koordinatzailearen lanak eta erakundeekin egindako koordinazio-ahaleginak ere balorazio positiboa izan zuten. Plangintza egokia egi-teko denborarik eza ere nabarmendu zen, ordea.
- Batzorde sustatzailearen eraginkortasuna eskasa izan zen.
- Prestakuntza-jardueretan –haien kalitatea baloratu zen– ez zen hausnarketarako eta eztabaidarako tarterik sortu.
- Hitzaldian entzule ugari bildu ziren, ziur asko hizlariaren ospea dela-eta.
- Kale-ekintzetan uste baino jende gutxiago bildu zen.
- Etorkinen taldeen partaidetzarik eza nabarmendu zen –horixe zen, hain zuzen, pro-gramaren funtsezko osagaietako bat– informazio-postuetan proposamenak eta hausnarketak egin zituzten. Antolatutako ikuskizunetan, ordea, etorkinek oso egin-kizun garrantzitsua izan zuten, eta haien partaidetza azpimarragarria izan zen.

- Programaren hedapena komunikabideetan eta karteletan oso berandu egin zen: kartelen kasuan, atzerapenaren arrazoia testuak euskarara itzultzeko beharra izan zen. Publizitate-materialetan izan ezik, euskararen erabilera oso eskasa izan zen. Genero-ikuspegia ere –edukiei dagokienez, batez ere– ez zen ekintzen plangintza-eta prestakuntza-prozesu guztian kontuan hartu. Hori guztia hala izanik ere, lan-esperientziaren balorazioa oso positiboa izan zen. Balorazio horretan bereziki azpimarratu zen hainbat GGKEek aurrez bultzatutako kanpainak eta baliabideak ezagutzeko aukera eta GGKEen artean ekintza bateratuak egitea posible dela frogatu izana.
- Esperientziaren sistematizaziorik ez zen egin.

Epe ertain-luzeko fasea:

- Fase horren ebaluazioa etengabea izan zen eta, horri esker, hainbat hobekuntza sartu ahal izan ziren. Batzorde sustatzaileak hiru ebaluazio-une antolatu zituen: 2004ko ekainean, identifikazio-etaparen ondoren; 2004ko abenduan, aurrekontuak itxi ondoren; eta 2005eko uztaila, programa amaitu zenean. Lantaldeek ere funtzio-namenduaren inguruko ebaluazioak egin zituzten hiru epe horietan. Halaber, egindako ekintza guztiak ere ebaluatu egin ziren, bai antolakuntza-lanetan aritu ziren pertsonen aldetik, bai haietan parte hartu zuten pertsonen aldetik.
- Erakunde sustatzaileen ustez, kudeaketa horizontaleko sistemak emaitza onak eman zituen. Batzorde Sustatzailearen partaidetza-maila bileretan altua izan zen. Jarraipen Batzordeko lana oso garrantzitsua izan zen fase horretan, kideen inplikazioa eta gogoia zela-eta. Garapenerako Lankidetzako Zerbitzuak programan egindako ekarpenak ere (Batzorde horretan, bereziki) funtsezkoak izan ziren programaren kudeaketa eta garapena ahalbidetzeko. Zerbitzu horrek beharrezko aldaketa guztiak bultzatu zituen, kasuan kasuko erritmoak eta aukerak kontuan hartuz. Finantza-keta ere nahikoa izan zen.
- Lan-taldeek programaren parte-hartzaileen arteko harremanak eta elkarrekintzak bultzatu zituzten. Programa gauzatzeko fasean, barne-komunikazioa hobetu egin zen aurreko etaparekiko, talde bakoitzak garapenerako hezkuntzaren inguruan egindako jarduerak ezagutaraziz. Programaren barne-komunikazioa eraginkorra eta egokia izan zen, batez ere Internet bidez. Programak prozesuari buruzko informazio ugari bildu zuen, akten, txostenen eta protokoloen bidez; alabaina, erakundeek irakurtzeko material gehiegi izan zuten.
- Oso garrantzitsua izan zen programaren koordinazioa pertsona arduradun baten esku jartzea, batez ere honako alderdi hauengatik: denbora-aukeretara egokitutako bilerak, eremuen txandakatzea, taldeetako kide guztien partaidetza, eginkizunen banaketa, laguntza taldeek eta pertsonak behar zuten guztian (jarduerak diseinatze, logistika-alderdiak antolatze...). Halaber, programaren arduradunak beste eginkizun batzuk zituenean, gainerako pertsonak beren gain hartu zuten ebaluazioa egiteko eta txostena idazteko ardura.

- Hainbat jarduera egin ziren: lehenik eta behin, programan parte hartzeko interesa agertu zuten eta ekintza zehatzak proposatu zituzten erakundeei erantzun bat eman nahi izan genielako. Hala ere, oso garrantzitsua iruditzen zaigu nork bere indarrak eta baliabideak neurtzen jakitea, plangintza egokia egite aldera.
- Jardueren balorazioa desberdina izan zen. Jardueren aurretik talde guztiekin harremanetan jarri ginen arren, parte-hartzaile kopurua ez zen bermatu kasu guztietan. Bestalde, zenbait kasutan ez zen erraza izan tailerrak egiteko datak finkatzea, taldeek beren jarduerak, programazioak eta lehentasunak baitzituzten. Hori dela-eta, jarraipen-lana ere zaila izan zen.
- Herritar guztientzako jarduerak uste baino oihartzun txikiagoa izan zuten. Hainbat arrazoi aipa daitezke: gaiaren ikuspegia, hizlari erakargarririk eza edo, batez ere, komunikabideetan jarduerari buruz egindako hedapen eskasa.
- Jardueren ebaluazioa egiteko ez zen eredu bera erabili; aitzitik, eredu arduradunaren arabera aldatu zen. Ez genuen ebaluazio-tresna orokor nahikorik izan, emaitzak neurtu ahal izateko.
- Erakundeek bereziki azpimarratu zuten programaren bidez ikasi zuten guztia. Batera lan egiteko esperientzia izan genuen, pertsona batzuek beste batzuek baino ardua gehiago izan gabe. Proposatutako plangintza gauzatzea ere lortu genuen eta bata bestearengandik ikasi genuen prozesuan (edukiak, jardueren diseinua, dinamizazioa eta ebaluazioa). Talde-harremanekin eta –lanarekin lotutako gaitasun pertsonala hobetu genituen eta hiriko elkarte-sarea hobeto ezagutu genuen.
- Batera lan egiten ikasteko helburua neurri handi batean lortu genuen, nahiz eta alderdi batzuk lortzeke geratu: kalitatea hobetzea, sentsibilizazioaren eta Garapenerako Hezkuntzaren inguruko jardueren eragina neurtzea... Horretarako, beharrezkoa da hausnarketa sakonagoa egitea eta plangintzarako, hezkuntzarako eta hedapenerako gure gaitasunak hobetzea. Horrez gain, erakundeen lehentasunak eta mugak ere hobeto ezagutu behar ditugu, plangintza horren arabera egin ahal izateko.

Emaitzak

- GGKEen arteko elkarrekintza, ikaskuntza eta elkarlan egokia lortu zen arren, ezinezkoa izan zen epe luzeko harremanik finkatzea Garapenerako Hezkuntzaren arloan. Arazo horren arrazoi nagusia gizarte-mugimenduaren mugak dira, baita bakoitzak finkatzen dituen lehentasunak, kudeatu behar dituzten jarduerak eta GGKEentzat partzuergoan lanean jarraitzeak dakarren nekea ere.

Indarguneak eta aukerak

- Baterako lanaren balioa, erakundeen arteko homogeneousotasuna eta hurbiltasuna, bestela posible izango ez liratekeen jarduerak egitea, harremanak finkatzea eta erakundeek erabiltzen dituzten metodologiak eta baliabide didaktikoak erabiltzea eta horietaz ikastea.

- Kudeaketa-sistema, pertsona guztien ardurak zehatz-mehatz mugatzen dituen egitura. Batzordeak eta lantaldeak.
- Egitura propioa duen erakunde batek osatutako Kudeaketa Batzordea: bertan, arduradunak gainerako kideen "babesa" sentitzen du.
- Programaren koordinazioaz arduratzen den pertsona bat izendatzea, erakundeen lana bultzatzeko eta errazteko.
- Partzuergoaren inplikazioa. Erakunde guztiek bere egin dute programa eta autonomia eta erantzukizunak hartu dituzte beren gain. "Indarrak" behar bezala neurtzearen garrantzia azpimarratzen dugu, baita parte-hartzaileak itotzen ez dituzten jarduerak bultzatzearen garrantzia ere.
- Barne-komunikazio arina eta eraginkorra, bide horizontal baten bidez.
- GGKEen eta haien kideen lana baloratzea eta horri balioa ematea. Kanpotik etortzen diren "adituek" ez dituzte beti gauzak hobeto egiten.
- Identifikazioan finkatutako helburuak eta aurkezpena adostea. Sektoreak mugatzea. Identifikazio-epeak ez luzatzea, programa gauzatzeko denbora ez murrizteko.
- Xede-taldeak ezagutzeko denbora hartzea, proposatutako jarduerarekiko inplikazioa eta konpromisoa finkatze aldera.
- Jardueren hedapena ikus-entzuleen ezaugarrietara moldatu behar da. Talde itxiak direnean, informazioa talde barruan nola hedatzen den aztertu behar da, hori benetan gertatzen dela ziurtatzeko. Jarduera herritar guztientzat denean, komunikabideekin egindako harremanak oso garrantzitsuak dira.

Ahuleziak, oztopoak

Programa gizarte-testuinguru jakin batean sortu zen, muga eta zailtasun zehatzekin. GGKEen barne-errealitateari dagokionez, zenbait elementuk eragina izan zuten programaren garapenean:

- Erakunde batzuentzat, lana boluntarioen eskuetan uztea arazo-iturria izan zen, haietako batzuek ezin izan baitzioten hartutako konpromisoari eutsi.
- GGKEetan kontratatutako langileen lan-zama handia.
- GGKEetan oso denbora gutxi hartzen dugu hausnarketa egiteko eta gure kideen prestakuntza bultzatzeko. Aktibismoaren bidetik galtzen gara, eta ez diogu nahikoa denbora eskaintzen prestakuntzari edo hausnarketari.
- Administrazioako sailen arteko koordinazioa handiagoa izan behar luke.
- Hiriko elkarte-sarearen ahulezia. Kasu batzuetan egiaztatu genuenez, elkarten ordezkariak ez dituzte beti bazkideen interesak ordezkatzeko. Muga horiek baloratzeko tresnarik eza hauteman genuen.

- Parte-hartzaileek jardueri buruz egindako balorazioa ezagutzen dugu, baina ez jarduerak pertsona horien izan dituzten aldaketak.

Alderdi berritzaileak

- GGKEen eta Udalaren arteko harremana. Finantzaketa eta laguntza.
- Partzuergoaren egitura eta kudeaketa-sistema.
- Harremanetan jarri ginen gizarte-taldeak.
- GGKEetako kideek ikasitako guztia.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Vitoria-Gasteizko udala.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Lantaldetan parte hartu zuten GGKEetako boluntarioak eta langileak.
- Proiektua koordinatzeko pertsona bat.
- Garapenerako Lankidetzako Zerbitzua.
- Kanpoko prestatzaileak.
- Diseinuak, itzulpenak eta abar egiteko kanpo-zerbitzuak.
- Partzuergoaren antolakuntzarako bulegoa, lan-aretoak, bulegoko materiala eta baliabide bibliografikoak.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, programa beste leku batzuetan erreplikatzeko aukera...

- Partzuergo eta programa 2005eko uztailan amaitu ziren. Programa ez da oraindik inoiz erreplikatu, ekimenaren hasierako bultzada Gasteizko Udalak eman zuelako. Bestalde, ezinezkoa zen programa gehiago luzatzea, erakundeek konpromiso-maila altua eskatzen baitzien; izan ere, erakundeentzat programan parte hartzea diru-eta lan-inbertsio handia izan da. Programak erakundeak aberastu egin dituen arren, gehienek programarekin ez jarraitzea erabaki zuten nork bere konpromisoari, jarduerari eta proiektuari lehentasuna emateko.
- GGKEen arteko harremanen eta garatutako gaiaren ondorioz, erakunde hauek partzuergo txikiagoa sortu zuten: Mugarik Gabek, Setem Hego Haizeak eta Bakea eta Elkartasuna Fundazioak. Egin Bira programaren azken jasean GGKEek egindako iden-

tifikazio-lanaz baliatuz (hiriko Kontsumitzaileen eta Merkatari Txikien Elkartean oinarritua) zenbait urtetarako (2006-2008) proiektu berri bat sortu zuten, globalizazioen ondorioak aztertzeko eta kontsumitzaileen artean kontsumo arduratsua sustatzeko.

- Halaber, programa amaitzean, zenbait GGKEk beste bi partzuergo osatu zituzten. Partzuergo horien bidez, Gasteizko Udaleko 2005eko deialdian aurkeztu ziren Garapenerako Hezkuntzari buruzko zenbait urtetarako proiektuak.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, estekak...

- Programaren web orria desagertu egin da dagoeneko.
- 2003-2005 urteetako ikaskuntza-txosten bat eskura daiteke, bai liburuan, bai CDan (argazki sorta eta guzti). Material horren argitalpena mugatua izan zen, baina horren euskarri informatikoa Euskadiko GGKEen Koordinakundean (Arabako Ordezkaritzan) edo partzuergoan parte hartu zuten erakundeetan eskatu daiteke.

FERE-CECA Madril

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Kolore guztiak arrazismoaren eta xenofobiaren aurka

Erakundea Erlijio-ikastetxeen espainiar federazioa. Madrilgo elkarte
(FERE-CECA Madril)

Harremanetarako pertsona Vicente Durá Bataller

Helbidea Hacienda de Pavones k., 5 • 28030 Madril
☎ 34 91 328 80 00 • ferececa@ferececa.es
www.fere.es

2. Aurrekariak, abiapuntua

Azken urteotan, hainbat etorkin iritsi dira Madrilera bizitzera, eta horrek asko aldatu du gizarte- eta eskola-egoera. Egoera horren aurrean, Kulturarteko Hezkuntza sustatzeko eta arrazismoa eta xenofobia saihesteko beharra ikusten dugu Madrilgo Udaleko ikastetxe guztietan. Horretarako, hainbat tresna didaktiko eskaini nahi dizkiegu irakasleei migrazioaren errealitatea ikasgeletan lantzen jakin dezaten.

3. Esperientziaren deskribapena

“A Todo Color / Kolore Guztiak” programaren bidez arrazismoa eta xenofobia saihesteko proposatzen dugun ereduak helburu nagusi bat du: *jarreraren aldaketa*. Jarrera-aldaketari esker, ikasleek beldurrik gabe egingo diote aurre kultur aniztasunaren gaiari. Autoestimua, sormena, asertibitatea eta gatazka heztearen aldeko apustuak inoiz baino balio handiagoa du gaur egun, nahiz eta sarritan emaitzak ez diren epe laburrean hautematen. Heziketaren emaitzak beti ikusten dira epe luzean, are gehiago etorkizunean jokabideak bideratuko dituzten jarrerak hezi nahi ditugunean.

“A Todo Color / Kolore Guztiak” programak berdintasunean, elkarlanean, hurbiltasunean eta abarrean oinarritutako harremanak sustatzen ditu kultura desberdinetako pertsonen artean, tutoretza-saioen bidez ezagutzak, prozedurak, jarrerak eta baloreak irakatsiz eta ikasiz.

Helburuak

- Irakasleei Kulturarteko Hezkuntza lantzeko tresnak eskaintzea, ikastetxeetan arrazismoa eta xenofobia saiheste aldera.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Programa abian jarri den urteetan zehar, hainbat jarduera antolatu dira irakasleentzat eta ikasleentzat.

Programaren hedapena eta garapena Haur Hezkuntzako (HH), Lehen Hezkuntzako (LH) eta Bigarren Hezkuntzako (DBH) zentroetan.

Hezkuntza-materialaren hedapena Haur Hezkuntzako, Lehen Hezkuntzako eta Bigarren Hezkuntzako (16 urtetik gorakoak) zentroetan eta prestakuntza-materialen hedapena irakasleentzat:

- Haur Hezkuntzarako gida eta material osagarriak.
- Lehen Hezkuntzarako gidak eta horiei dagozkien fitxak.
- Bigarren Hezkuntzako Lehen Ziklorako gidak eta fitxak.
- Bigarren Hezkuntzako Bigarren Ziklorako gidak eta fitxak.
- 16 urtetik gorako ikasleentzako materialak.
- Haur-eskoletan eta Haur Hezkuntzan aniztasunaren balioa nabarmentzeko ipuinak. Ipuin horietan, nazionalitate eta kultura desberdinetako haurrekin bizitzeak dakarren aberastasuna lantzen da.

Material berriak:

- Beste Herri batzuei buruzko ipuinak LHko lehen ziklorako.
- Beste Herri batzuei buruzko ipuinak LHko bigarren ziklorako.
- Beste Herri batzuei buruzko ipuinak LHko hirugarren ziklorako.
- Beste Herri batzuei buruzko ipuinak DBHko lehen ziklorako.
- Urteetan zehar Kulturarteko Hezkuntzari buruz egin diren Jardunaldiekin lotutako txostenak, baita Kulturarteko Hezkuntzaren inguruko Esperientzien Lehiaketetako sarietakoak ere.

Irakasleentzako prestakuntza-materialen argitalpena, Lan Taldeetan sortuak:

- "Immigrazioa: aberastasun-iturri. Ikasleentzako laguntza- eta hausnarketa-materiala".
- "Aniztasunaren balioa. Zinema kulturarteko hezkuntzarako tresna gisa DBHn".
- "Nola antolatu kulturarteko astea ikastetxean". Material horren bidez, eskolan beste kulturen berri emateko jarduerak bultzatzeko ideiak eskaintzen dira.
- "Musika, kultur trukerako tresna". Material horretan DBHko ikasleentzako egungo abestiei buruzko katalogoa eskaintzen da. Abesti horiek guztiek kulturartekotasunarekin lotutako gaiak lantzen dituzte eta ikasgeletan aplikatu daitezke. Abesti horien bidez, xenofobia eta arrazismoa musikaren bidez saihesten ikas dezakegu.
- "Kulturartekotasuna DBHn eta Batxilergoan lantzeko testuak".

Haur eta gazteentzako eskola-jarduerak eta eskolaz kanpoko jarduerak:

- Kulturarteko ipuin-kontalaria HHRako, 50 ikastetxetan.
- Kulturarteko Antzerkiaren astea.
- Tetuango Hauraren Eguna.

Sentsibilizazio-jarduerak LHko eta DBHko ikasleentzat. Jarduera horietan, migrazioaren gaia lantzen da, baita etorkinek harrera-gizartean egiten dituzten ekarpenak aztertu ere.

Irakasleen prestakuntza:

- Programaren aurkezpena ikastetxeetan.
- Kulturarteko Hezkuntzari buruzko ikastaroak, bakoitza 12 ordukoa.
  1. modulua: Immigrazioa, aberastasun iturri; eta Kulturarteko Hezkuntza (2 ordu).
  2. modulua: Autoestimua eta asertibitatea (3 ordu).
  3. modulua: Sormena eta hezkuntza gatazka-egoeretan (3 ordu).
  4. modulua: Beste herri batzuetako ipuinak (2 ordu).
  5. modulua: Zinema, kulturarteko baliabide gisa (2 ordu).
- Irakaslez osatutako bi lan-talderen koordinazioa.
- Kulturarteko Hezkuntzari buruzko esperientzien lehiaketa.

Esperientziaren iraupena

- Hasiera: 1998.
- Amaiera: Programak bere bideari jarraitzen dio gaur egun.

Xede-taldeak

- Irakasleak eta ikasleak.

Lurralde-eremua

- Madrilgo Elkartea.

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

Lana tutoretza-saioetan egiten da. Arrazismoaren eta xenofobiaren aurkako "A Todo Color / Kolore Guztiak" programaren helburua eskoletan jarrera arrazistak eta xenofoboak saihestea da; horretarako, tutoretza-saioek duten hezkuntza-ahalmenaz baliatzen da, ikasleen jarreren prestakuntzarako eremu pribilegiatua den aldetik.

Hona hemen Programaren bidez landu nahi ditugun lau jarrera nagusiak:

- Autoestimua: bere buruari behar bezalako balioa ematen diona da soilik besteen balioa onartzeko gai.

- Sormena: bizitza ikusteko, errealitatea interpretatzeko eta irakaskuntza-lana aurrera eramateko modu berriak asmatu behar dira. Arazo berriak ezin dira bide zaharren bidez konpondu.
- Asertibitatea: gure sentimenduak, pentsamenduak eta nahiak adierazteko gai izanez gero, geure eskubideak defendatzeko eta besteen eskubideak onartzeko gauza izango gara, inori kalterik egin gabe edo pasibotasunean erori gabe. Komunikazio mota asertiboa garatzen erakutsiz, arrazismoaren, intolerantziaren, xenofobiaren eta gizarte-bazterketaren aurkako lehen gudua irabaziko dugu.
- Gatazketan heztea: gatazkak positiboki ulertzen erakustea oso garrantzitsua da, eguneroko bizitzan behin eta berriz agertzen baitira: behar bezala konpondutako gatazkek aldaketa-pertsonalak eta gizarte-aldaketak eragiten dituzten. Funtsezkoa da nahitaez sortzen diren gatazkei konponbide originalak bilatzeko heztea.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

Haur Hezkuntzako, Lehen Hezkuntzako, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako, Batxiler-goko eta Lanbide Heziketako 411 zentrok parte hartu dute, irakaskuntza-munduarekin lotutako hainbat elkarte barne. Zentro horietatik 211 publikoak dira; 170, itunpekoak; eta beste 20, berriz, pribatuak eta elkarteak.

Ikastetxeen parte-hartzea oso altua izan da. Parte-hartze hori txosten baten bidez ebaluatu da Comillasko Unibertsitatearekin, aplikatzen den seigarren urtean. Zehazki, programaren aplikazioak hainbat alderditako hobekuntzak ekarri ditu:

- *Ikasleei* dagokienez, desberdintasunak positibotzat eta naturaltzat jotzen ikasi dute, baita arrazismoari eta xenofobiari buruzko ikuspegia aldatzen ere. Horrez gain, ikasleek beste pertsonen larruan jartzeko ahaleginak ere egiten dituzte ikasitako guztiaren bidez.
- *Ikasgelen barruan izandako eraginari* dagokienez, bi alderdi nabarmendu behar dira: metodologia eta jarduera berrien aplikazioa eta balore-hezkuntzaren presentzia handiagoa. Neurri txikiagoan bada ere, programa lagungarria izan da irakasleen komunikazioa eta prestakuntza hobetzeko.
- *Ikastetxeei* dagokienez, bizikidetzaren hobetu egin da, baita balore-hezkuntzari ematen zaion garrantzia areagotu ere.

Indarguneak eta aukerak

- Kulturarteko Hezkuntzaren aldeko jarreraren garapena ikastetxeetan eta irakasle-entzako materialetan.

Ahuleziak, oztopoak

- Programak irakasleei eskatzen dien inplikazio-maila handia.
- Irakasleen prestakuntzarik eza Kulturarteko Hezkuntzarekin lotutako gaietan.

Alderdi berritzaileak

- Hezkuntza-proposamena eta hura gauzatzeko modua.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Erakunde publikoak (Madrilgo Udala eta Elkartea).

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Madrilgo FERE-CECA Federazioko Pedagogia Saila eta Ikastetxeetako irakasleek emandako laguntza.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, programa beste leku batzuetan errepikatzeko aukera...

Materialak jarrera arrazistak saihesteko lanean diharduten edozein lekutan erabili daitezke.

Proiektuaren iraunkortasuna lortzen diren dirulaguntzen mende dago.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, estekak...

- Madrilgo FERE-CECA Federazioaren web orria:
www.feremadrid.com

Intermón Oxfam

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Munduak lotzen

Erakundea	UCODEP (Italia), CIDAC (Portugal), INIZJAMED (Malta) eta Intermón Oxfam (Espainia) erakundeen arteko europar partzuergoa
Harremanetarako pertsona	Raquel León eta Gemma Bello (Herritartasun Globalerako Hezkuntzari buruzko Programa - Intermón Oxfam)
Helbidea	Intermón Oxfam Fundazioa Roger de Lluria k. 15 • 08010 Bartzelona ☎ 34 93 482 07 16 • info@IntermonOxfam.org www.intermonoxfam.org

2. Aurrekariak, abiapuntua

“Munduak lotzen” ekimena Intermón Oxfam erakundeak sortu zuen 2003-2004 ikasturtean, teknologia berrien bidez elkarlanean eta partaidetzan oinarritutako lan-prozesu demokratikoak abian jartzeko asmoz.

Argitalpenen egutegia:

- 2003-2004 ikasturtea: *Lan-eskubideak*.
- 2004-2005 ikasturtea: *Bakea eraikitzen*. Bartzelonako Unibertsitate Autonomoko Bake Eskolak ere parte hartu zuen (europar partzuergoaren hasiera).
- 2005-2006 ikasturtea: *Zero Pobrezia* kanpaina.
- 2006-2007 ikasturtean: *Urre urdina*.

3. Esperientziaren deskribapena

Kultura, eremu geografiko eta errealitate ekonomiko nahiz sozial desberdinetako ikasleek arteko partaidetza eta trukea bultzatzeko eremu alternatiboa eskaintzen du ekimen honek.

Jarduera lan-elkarteen inguruan antolatzen da. Elkarte bakoitzean adin bereko ikasleek parte hartzen dute, guztiak ere 6 eta 16 urte bitartekoak.

2005-2006 ikasturtean, pobrezia- eta desberdintasunen arrazoiak aztertu dira jardueraren bidez. Horrez gain, herritarren partaidetza-erperientzia bat ere abian jarri da, hainbat tresna politikoren ezagutzaren bidez.

Helburuak

- Ikasturte honetako ildo nagusia herritartasun globalaren inguruko prestakuntza eskaintzea da.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Ikasleen prestakuntza: ikasleak eremu birtualekin eta proposatutako hezkuntza-jarduerekin ohitu daitezten, aurretiko prestakuntza-prozesu bat eskaintzen da jardueraren telematikoa ekin aurretik.

Ikasgeletako lana: jardueraren guztiak Internet bidez egitekoak dira, baina sarean egin beharrekotan lan guztia ikasgelan osatuko da. "Munduak Lotzen" ekimenaren bidez, partaideek mundua ulertzeko hainbat modu daudela ulertzea nahi dugu, baita partaide birtualekin eta, batez ere, ikasleekin eztabaidatzen eta adostasunak lortzen ikas dezatela ere. Eztabaidaren eta hausnarketaren bidez, gizartea denon artean eraikitze bideak aurkitu nahi ditugu, hura bidezkoagoa izan dadin.

Trukea/Eztabaida sarean: sarearen bidez, urrutiko lekuetan bizi diren pertsonekin jar gaitzke harremanetan. Aktibo hori oso lagungarria da ikaskuntza-elkarteak sortzeko, betiere adin bereko eta eremu geografiko desberdinetako ikasleak bilduz. Partaidetza-tresnei esker, elkarte horietan ikasleek gainerako partaideekin harremanetan jartzeko aukera dute, hainbat jardueraren elkarlanean garatuz.

Ondorioen aurkezpena: ikasgelan egindako lana eta Internet bidez egindako lana elkar-tuz, adostasun-puntuak aurkitu eta ondorioak aterako dira.

Esperientziaren iraupena

- 2005eko azaroaren 7tik 2006ko urtarrilaren 20ra arte: taldeek izena emateko epea.
- Otsailak 13 – martxoak 3: irakasleentzako prestakuntza-modulua.
- Modulu horren helburua irakasleek ikasleengan elkartasun-jarrerak sustatzeko dituzten alderdi komunak aurkitzea da, eremu birtualetara ohituz eta programako hezkuntza-jardueren helburuak eta edukiak ezagutzuz.
- Martxoak 6 - 31: ikasleentzako jarduerak.
- "Munduak lotzen" ekimenean parte hartzen duten zentroen ikasleek elkarrekin egingo dute lan Interneten bidez. Adin-talde bakoitzak berariazko proposamen bat izango du, eta irakasleek hainbat jarraibide jasoko dituzte, baita komunikazioa bultzatzeko tresna multzoa ere.

- 2006ko apirila eta maiatza: zuzeneko topaketa (Espainian soilik).
- “Munduak lotzen” ekimenean parte hartzen duten ikasleek jarduera Intermón Oxfam erakundeak lan egiten duen Elkarte Autonomo guztietan partekatu ahal izango dituzte jarduera telematikoetan ateratako ondorioak: hots, A Coruña, Bartzelonan, Bilbaon, Madrilan, Sevillan, Valentzian eta Zaragozan. Topaketa horien helburua lan-esperientziak partekatzea, ondorioak adostea eta banakako nahiz taldeko proposamenak osatzea da.

Ondorioak Espainiako Gobernuko ordezkari batzuei emango zaizkie.

- 2006ko uztaila: irakasleentzako mintegia.
“Munduak lotzen” ekimenaren edizio hau ikasleentzako zuzeneko topaketa batekin amaitu zen. Topaketa horretan ikasleek ikasturte horretako esperientziak partekatu eta herritartasun globalaren inguruan elkarlanerako eta hausnarketarako eremuak aztertu zituzten.

Mintegi hori uztailaren 7an, 8an eta 9an izan zen Madrilan, eta Espainiako hainbat eremutako 90 partaide bildu ziren. Gaur egun, topaketa horren ondorioz, hainbat mintegi iraunkor eta lantalde osatu dira Malagan, Sevillan eta Bartzelonan.

Xede-taldeak

- 6 eta 17 urte bitarteko LHko eta DBHko zentroak. Ikaskuntza-elkarteak 8 taldez osatutako lantaldeetan antolatuko dira.
- Gaztelania izan da jardueraren hizkuntza nagusia. Web gunea ere hizkuntza horretan diseinatu da.
- Beste hizkuntza batzuk hitz egiten dituzten taldeei edukiak behar bezala ulertzen laguntzeko, ikasleentzako jarduerak eta irakasleentzako gidak 6 hizkuntzatarata itzuli dira: katalanera, euskarara, portugesera, galizierara, italierara eta gaztelaniara.
- 2006-2007 edizioak (Urre Urdina), hizkuntza anitzeko Plataforma osatzen du da-goeneke.

Lurralde-eremua

- Angola, Argentina, Txile, Espainia, Portugal, Mexiko, Venezuela, Italia, Peru eta Uruguai.
- Jarduera hainbat herrialdetako eskoletan landu daiteke, nahiz eta bakoitzak hezkuntza-sistema desberdinak izan. Hori dela-eta, adina izan da jardueren mailak finkatzeko irizpidea: 6-8 urte, 8-10 urte, 10-12 urte, 12-14 urte eta 14-17 urte.

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

“Munduak lotzen” ekimenak kultura, eremu geografiko eta errealitate ekonomiko nahiz sozial desberdinetako ikasleen arteko partaidetza eta trukea bultzatzeko eremu alternatiboa eskaintzen du.

Edizio honetan, pobrezia eta desberdintasunen arrazoiak aztertuko dira jardueren bidez. Horrez gain, herritarren partaidetza-esperientzia bat aurkeztuko da hainbat tresna politiko ezagutzuz.

Proposamen horren ildo nagusiaren helburua herritar globalak sortzea da. Hau da:

- Munduaren zabaleraz jabetzen diren herritarrak, herritar gisa dagozkien eginkizunak, eskubideak eta betebeharrak ezagutzen dituztenak.
- Edozein gizarte-bidegabekeriaren aurrean sumintzen diren herritarrak.
- Aniztasuna aberastasun-iturri gisa ulertzen duten herritarrak.
- Norberaren ekintzen ardura onartzen duten herritarrak.
- Tokiko mailetan nahiz maila globaletan gizartean parte hartzeko prest dauden herritarrak, mundu zuzenagoa eta iraunkorragoa lortze aldera.
- Mundua ekonomia-, politika-, gizarte-, kultura-, teknologia- eta ingurumen-mailan ezagutzeko prest dauden herritarrak, informazioa etengabe bilatuz eta aztertuz.

Hona hemen ekimenaren helburu nagusiak:

- Partaidetza politikoarekin lotutako esperientzia bat bultzatzea, ikasleek hainbat tresna demokratiko ezagutzeko aukera izan dezaten.
- Gizarte- eta geografia-eremu desberdinetako ikasleen arteko kulturarteko elkarriketa bultzatzea.
- Elkarlanean oinarritutako lan-eremu eraginkorrak erraztea, Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologien bidez (IKT).
- Hurbileko inguruari buruz hausnarketa eginez eta gainerako partaideen errealitatea ezagutzuz, pobreziaz eta baliabideen banaketa desberdinaz jabetzea, horiek ezabatzeko proposamen bateratuak sortzeko.
- Hainbat eremu geografikotako eskoletako eta institutuetoako ikasleen eta irakasleen arteko elkarlana sustatzea, elkar hobeto ezagutzeko, hainbat errealitate berri izateko eta arazo komunak aurkitzeko *“pentsatu globalki, jardun lokalki”* leloa oinarri hartuta.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

Adina	Izena eman duten taldeak	Parte hartu duten taldeak	Parte hartu duten ikasleak, guztira
6-8 urte (LH 1)	39	31	740
8-10 urte (LH 2)	45	33	783
10-12 urte (LH 3)	93	65	1.656
12-14 urte (DBH 1)	98	86	1.850
14-17 urte (DBH 2 eta Batx.)	205	169	3.517
Guztira	480	384	8.546

Indarguneak

Tokiko elkartearen eta elkarte globalaren kontzeptua eraikitzea. Ikasleen arteko harreman eraginkorrek garatu dira, eta guztiak elkarte bereko kide direla sentitu dute. Gure ustez, eskolen aurretik ikasleentzako antolatu zen ikastaroa oso erabilgarria izan zen, hainbat gairekin ohitzeko aukera izan baitzuten:

- Jardueraren plataforma eta erabiliko diren elementu teknologikoak.
- Jardueran zehar ikasgelan lantzen diren edukiak.

Kutur eta hizkuntz aniztasuna.

- Aniztasuna parte hartzeko eta ikasteko baliabide gisa erabiltzea balio erantsia izan da jarduerarako. Bestea ulertzeko ahalegina egitea (nahiz eta beste hori beste leku batekoa izan) oso esperientzia aberasgarria da.
- Eremu bera partekatzea (nork bere hizkuntza erabiliz) lagungarria da besteekin errespetuz jokatzeko ikasteko.
- Jardueretan beste hizkuntza batzuk erabili izana ez da inolako arazoa izan. Ikasleek berezkoa duten hizkuntzan hitz egiteko eta pentsatzeko ahalegina egin dute.
- Tutore birtuala, proiektuaren bultzatzailea.
- Ekimena bideratzeko eta animatzeko eta zalantzak eta arazoak konpontzeko arduraduna da. Ikasleen eta irakasleen laguntzailea da, eta edozein unetan jar daitezke harekin harremanetan. Beharrezkotzat jotzen duenean, tutoreak jarduera dinamizatu behar du.
- Edizio honetan, tutoreak garrantzi berezia eman dio jarduera osatzeko epeei, horren funtzionamendu egokirako funtsezko faktorea baita.

Web gunearen diseinua.

- Edizio honetan "Munduak Lotzen" ekimenaren web gunearen diseinu guztia aztertu eta berrantolatu da, baita egindako jarduerak ere. Hala, elementu berriak erantsi

dira Flash programaren bidez, baita diseinu berriak foroetan eta arbeletan, jarduera dinamikoagoak... Horren guztiaren ondorioz ekimena asko hobetu da eta produktu erakargarriagoa lortu da ikasleentzat.

Ikasleek elkarlanean jarduten ikas dezatela bultzatu da.

- Elkarlanean oinarritutako jardueren aldeko apustua egin dugunez, oso garrantzitsua da taldearen edo gelaren barruan talde-lana sustatzea, baita eskoletan ere. Irakasleak beste eskolekin baterako egindako talde-lanak duen garrantziaz jabetu behar dira, eta beste talde batzuek egindako lanak irakurtzera bultzatu behar dituzte ikasleak.

Elkarlana bultzatzea, lehiaren orde.

- Irakasleen artean behin eta berriz azpimarratu behar da ikasleen eginkizun nagusia talde gisa zerbait egitea eta ikastea dela. Bakoitzak, bere ahaleginaren bidez, besteentzen lorpenak laguntzen ditu. Iritzi guztiek (nahiz eta norberaren iritziekin bat ez egin) balio eta garrantzi bera dute.

Aurrez aztertu gabeko foroak.

- Edizio honetan, lehenbiziko aldiz, ikasleek nahi dutena adierazteko aukera izan dute foroetan, edukiak aurrez aztertu gabe. Hau da, eduki guztiak zuzenean argitaratu dira, aurrez balioztatu gabe. Hala izanik ere, ikasleek errespetuz jardun dutela egiaztatu dugu eta horrek egindako apustuaren oso balorazio positiboa egitera garamatza: hau da, nork bere ekintzen ardura bere gain hartzen ikastearen aldeko apustua.

Alderdi teknologikoak.

- Aurreko urteetan ez bezala, edizio honetan proposatutako jarduerak nabigatzaile desberdinetan erabiltzeko modukoak izan dira. Internet Explorer, Mozilla Firefox, Opera...
- Horrela, erabiltzaileek nahi duten nabigatzailea erabili dute, inolako arazorik gabe.

Ahuleziak, oztopoak

Proiektuaren faseak gauzatzeko denbora.

- Gure ustez, irakasle guztiek izan dute proiektua aurrez ezagutzeko aukera, haien-tzako antolatutako ikastaroaren bidez. Jarduera abian jarri denean, gutxienez truke-harremanetarako beste eskola bat egotea bermatu dugu beti. Elkarlanean oinarritutako jarduera denez (azken emaitza taldeko kide guztien lanaren mende zegoen), ordea, batzuetan epeak ez dira nahikoak izan. Gure ustez programatutako jarduera bakoitza egiteko epea bi astez luzatu beharko litzateke.

Iparraldearen eta Hegoaldearen arteko desberdintasunak eskola-egutegian.

- Alderdi hori ez da kontuan hartu, eta zailtasunak ekarri ditu Hegoaldeko eskolek parte hartzeko orduan, jarduera hastean oportetean baitzeuden. Komeniko litzake jarduera egiteko datak aurrez adostea, egutegi desberdinak dituzten eskolekin lan egin nahi badugu behintzat.

Irakasleen inplikazioa "lantaldea" sortzeko orduan.

- Ikastaroan zehar, irakasleek beste irakasle batzuekin harremanetan jartzeko eta elkarren artean talde-lanari ekiteko aukera izaten dute, baina gehienek ez diote etekinik ateratzen aukera horri. Edizio honetan, irakasleek foro irekia izan dute eskura une oro. Foro horietan irakasle gutxik parte hartu dute, bai ikastaroan zehar, bai jarduerak garatzen ari ziren bitartean.

Hizkuntz aniztasuna.

- Jarduerak hizkuntza guztietara itzulita diren arren (pdf formatuan), hizkuntz anitzeko plataforma osatzea litzateke egokiena.

Alderdi teknologikoak.

- Zentro guztiek ez dute horrelako jarduera bat egiteko moduko azpiegitura teknologikorik. Zenbait herrialderen kasuan (Angolan, adibidez) errealtate horrek hainbat arazo eragin ditu, ezin izan baitute proiektuan parte hartu. Irakasle batzuek ere arazoak izan dituzte argazkiekin. Komenigarria litzateke hurrengo edizioetan irakasleei argazki-uki-tuei buruzko ikastaroren bat ematea, ikasgelan egin beharreko lana errazte aldera.

Partaidetza.

- Edizio honetako partaidetza-datuak aurreko edizioetakoak baino altuagoak izan dira: hala ere, estrategia berriak bilatu behar ditugu jarduera hasi duten talde guztiek amaitu dezaten.

"Munduak lotzen" proiektuaren edizio berrian (2006-2007) ebaluazio-prozesu bati ekin diogu, bereziki EAEko eskoletan. Prozesu hori 2007ko ekainean amaituko da.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- EB, Aragoiko Zuzendaritza Orokorra, Bizkaiko Foru Aldundia, Andaluziako Junta eta Murtziako Eskualdea.

Oharra: finantzaketa-iturriak aldatu egin daitezke edizio bakoitzean, EBko dirulaguntzak izan ezik. Dokumentu honetan plataforma antolatzeke eta 2005-2006 edizioko zuzeneko topaketak prestatzeko dirulaguntzak eman zituzten administrazioak aipatzen dira.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Intermón Oxfam Fundazioaren programaren Aholkularitza Kontseilua: 20 irakasle.
- Intermón Oxfam Fundazioaren Hezkuntza Taldea: 12 lagun (programa-arduradunak eta lurralde-eremu bakoitzeko arduradunak).
- Parte hartu duen irakasle kopurua: 261 irakasle.
- Europar Partzuergoko lantaldea: 4 lagun.

- Baliabide telematikoetarako espezialista-taldea: 7 lagun.
- Irakasleen animaziorako eta ikasleen tutoretza-saioretarako taldea: 5 lagun.
- Ebaluazioa koordinatzeko taldea: 5 lagun.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, proiektua beste leku batzuetan errepikatzeko aukera...

2006-2007 edizioa (Urre urdina) abian jarri da dagoeneko.

Edizio berri horretan hizkuntza anitzeko plataforma garatu eta programatuko da, jarduera guztiak 7 hizkuntzetan egin ahal izateko (katalanez, gaztelaniaz, euskaraz, ita-lieraz, portugesez eta ingelesez). Horren guztiaren helburua taldeen aniztasunari erantzun bat ematea da.

On-line prestakuntzarako berariazko moduluari eutsiko diogu: irakasleentzako baliabide horrek hiru asteko iraupena izango du, ikasleekin lanean hasi aurretik hainbat alderdi-rekin ohituz joan daitezten. Ikasleentzat, berriz, bost adin-mailletarako jarduerak diseinatu eta programatu dira.

Partzuergoko kideen parte-hartzea areagotu egingo da (edukiak eta jarduerak diseinatzeke fasean, animazioan eta jarraipenean) eta, horri esker, Espainiatik kanpoko zentrotan parte-hartzea ere areagotu egingo da.

Horrekin guztiarekin batera, 2006-2007 edizioan "Munduak Lotzen" proiektuaren ebaluazio kualitatiboa egingo da EAEko zentroetan. Horren ondoren, beste eremu batzuetan ere gauza bera egingo da, bai Espainiar Estatuan, bai gainerako herrialdeetan.

Partzuergoa antolakuntza-plataformari eusteko eta plataforma hori bultzatzeko modua aztertzen ari da, Hiritartasun Globalerako Hezkuntzaren esparruan.

7. Beste datu batzuk

- Intermón Oxfam Fundazioaren web orria:
www.intermonoxfam.org
  - Programaren web orria:
www.conectandomundos.org
- Orrialde honetan jarduera bakoitzari buruzko deskribapen xehatua aurkezten da:
- 6- 8 urte: Hautatu abentura bat.
  - 8-10 urte: Mundua, kamera baten atzetik ikusita.
  - 10-12 urte: Alda ditzagun betaurrekoak mundua eraldatzeko.
  - 12-14 urte: Oinarritzko zerbitzuak guztiontzat.
  - 14-17 urte: Utz dezagun pobrezia legez kanpo!

ISCOD-FETE UGT

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Nire eskola eta mundua: baloreetan heztea, elkartasunean eta kulturarteko bizikidetzan oinarritutako partaidetza bultzatzeko

Erakundea	Garapenerako Lankidetzarako Sindikatu-Institutua-ISCOD Irakaskuntza-Langileen Estatu Mailako Federazioa- FETE-UGT
Harremanetarako pertsona	ISCOD: Ana Torres Muñiz FETE-UGT: Luz Martínez Ten
Helbidea	ISCOD: Antonio Grilo k., 10. zk. 4. solairua • 28015 Madril ☎ 34 91 547 79 90 • atorresiscod@cec.ugt.org www.iscod.org FETE-UGT: Amerikako etorb. 25, 4. solairua • 28002 Madrid ☎ 34 91 589 72 02 • luz@aulaintercultural.org www.feteugt.es

2. Aurrekariak, abiapuntua

Sortu zenetik, Sentsibilizazioa eta Garapenerako Hezkuntza beti landu izan dira ISCOD erakundearen, UGTko bazkideekin egindako kanpainen, tailerren eta mintegien bidez. Horrez gain, garapen bidean dauden herrialdetako sindikalistekin ere truke-esperientziak izan dituzte, UGTren barruan eta herritarren artean Garapenerako Sindikatu Lankidetzaren aldeko jarrerak bultzatzeko asmoz. Sindikatuen Garapenerako Lankidetzaren mugimendu horrek hasieratik berezkoa duen nazioartekotasunaren oinarritzko tresna da: elkarlan hori, gainera, oso bide eraginkorra da herrialdeen garapenerako beharrezkoa den gizarte-aldaketa gauzatzeko.

Garapenerako Hezkuntzak ez du soilik informatzen; izan ere, errealitatea aldatzeko ardua eta lana eskatzen du. Horrek guztiak efektu biderkatzailea dakar berekin, sentsibilizatutako partaideak sentsibilizazio-eragile bihurtzen baitira.

Laurogeiko hamarkadaren hasieran hainbat giza eskubide lortu ziren, pixkanaka: adibidez, hezkuntza unibertsala, eskola mistoa edo aukera-berdintasuna. Lorpen horiek guztiak bultzada garrantzitsua izan ziren XX. mendearen lehen epealdiko Eskola Berriaren eta Irakaskuntzako Erakunde Askearen ideiei berriz heltzeko: bi erakunde horiek baloreetan oinarritutako prestakuntza integrala defendatzen zuten,

baita irakaskuntza aktiboa eta herritarren hezkuntza ere. Pixkanaka, hezkuntza-sistema pertsonaren garapen psiko-sozialari erantzuten dion hezkuntza eredu bat ezartzen saiatu da: eredu berri horrek gizartearekin konprometitutako pentsamolde kritikoak osatu behar ditu, baita elkartasun jarrerak ere, herritarren partaidetza bultzatze aldera.

XXI. mendearen hasieran aldagai berri bat gehitu behar zaio Baloreetan oinarritutako Hezkuntzari: immigrazioa, hain zuzen. Prozesu horrek espainiar gizartearen eremu guztiak goitik behera aldatu ditu. Migrazio-gizarteen eraldaketa-prozesuak oso konplexuak dira eta horrek ondorio larriak eragiten ditu: besteak beste, langileen eskubideen urraketa, arrazismoaren eta xenofobiaren areagotzea, ghettoentzako eskolen sorrera eta pertsonen oinarritzko eskubideen urraketa.

Adierazle guztiek baieztatzen dutenez, Espainiara bizitzera etorri diren pertsona eta familia gehienak bertan geratzeko asmoz etorri dira; horrenbestez, seme-alabak herrialde honetako herritar bihur daitezela nahi dute etorkin gehienek. Eskolan argi eta garbi islatzen da errealtate anitz hori. Azken bost urteotan, hezkuntza-sisteman etengabe ari da hazten atzerriko ikasleen kopurua. Garai bateko homogeneotasuna erabat aldatu da gaur egun, kultur aniztasuna erabat nagusitu baita.

Errealtate hori ikusirik, ISCOD Institutuak eta FETE-UGT Federazioak sentsibilizazio-proiektu bat sortu dute hezkuntza-elkartean lantzeko, eskolak gizarteratze-prozesuan duen garrantziaz ohartuta. Proiektu hori ISCOD Institutuak garapenerako lankidetzaren inguruan sindikatuek garatutako proiektuen esparruan kokatzen da. Proiektu horiek guztiek helburu komuna dute: hots, gizarte-desberdintasunen eta langileen eskubideen berri ematea, baloreetan oinarritutako hezkuntza eta kulturarteko bizikidetzaren bultzatzea eta mundu bidezkoagoa, zuzenagoa eta gizatiarragoa sortzeko partaidetza solidarioa ahalbidetzea.

3. Esperientziaren deskribapena

Baloreetan oinarritutako hezkuntzak erronka berri bati egin behar dio aurre: Bizikidetzaren eta Kulturarteko Hezkuntzaren inguruko lana, hain zuzen.

ISCOD Institutuak ibilbide luzea egin du dagoeneko garapenerako lankidetzari buruzko programetan. Ibilbide hori FETE-UGT Federazioak hezkuntza-arloan duen esperientziarekin batuz, sentsibilizazio- eta prestakuntza-proiektu bat sortu dute elkarrekin baloreetan oinarritutako hezkuntza eta kulturarteko bizikidetzaren sustatzeko asmoz, baita mundu bidezkoagoa, zuzenagoa eta gizatiarragoa sortzeko partaidetza solidarioa ahalbidetzeko ere.

Beharrezkoa da gizarte-gatazken ikuspegi kritikoa eta positiboa garatzea, munduan guztiok dugun erantzukizuna eta konpromisoa gogoraraziz.

Proiektuaren jarduerak oinarritzko bi elementuri jarraitzen diete: Kulturarteko Hezkuntzari eta haurren eskubideei, bai haiek indibidualki, lokalki eta globalki jarduteko duten gaitasunari ere.

Prestakuntza-planarekin eta materialekin lotutako metodologia ikuspegi sozio-afektiboan oinarrituta dago; horretarako bi pertsonaiaz baliatzen dira (Eskola eta Mundua), eta horiek bideratuko dituzte proposatutako eduki eta ekintza guztiak. Gida horietan agerian geratzen da ISCOD Institutuak Garapenerako Lankidetzaren arloan egindako lana.

Eskola eta Mundua aukeratu ditugu pertsonaia nagusitzat, gure ustez proiektuaren helburu nagusia munduaren errealtatea eskoletara hurbiltzea delako, haurrek bertan kartzeko aukera izan dezaten, bai banakako mailan, bai talde mailan. Pertsonaia horiek elkarrizketarako eta elkarrekintzarako aukerak ematen dituzte. Istorio baten bidez, Eskolak bidai bati ekiten dio bost kontinenteetan zehar, Mundu Jauna bidelagun duela. Istorioak aurrera egin ahala, egungo errealtatea ulertzen, baloreetan oinarritutako hezkuntza lantzen eta nortasun solidarioak osatzen lagunduko duten elementu didaktikoak sartuko dira pixkanaka.

Helburuak

- Helburu orokorra. Kulturarteko Hezkuntza bideratuko duten ekimenak bultzatzea, garapenerako lankidetzak duen garrantzia ezagutzuz.
- Berariazko helburua. hezkuntza-elkartearentzako sentsibilizazio- eta prestakuntza-kanpaina bat diseinatzea eta gauzatzea, partaidetza solidarioan oinarritutako baloreak eta jarrerak landu eta kulturarteko bizikidetzaprograma gara ditzaten.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Hona hemen kanpainak biltze dituen jarduerak:

- Haurrentzako material didaktikoa egitea.
- Irakasleentzako gida praktikoa bat egitea.
- Web orria diseinatzea (www.educacionenvalores.org), egindako material didaktikoak egokituz eta sare birtual bat sortuz.
- Zuzeneko prestakuntza-ikastaroak egitea irakasleentzat.
- Ikastetxeetan ikasleentzako tailerrak egitea.
- Eskola Solidarioen Sare bat sortzea. Eskola Solidarioen Sarearen helburua Baloreetan oinarritutako Hezkuntza Programa garatu nahi duten irakaskuntza-arloko erakundeen "sare" bat sortzea da, bai nazio-mailan, bai nazioartean.
- Parte hartzen duten erakunde guztiek aholkularitza eta laguntza jasoko dute jarduerak egiteko orduan, baita horiek garatzeko informazioa ere. Horrez gain, foro bat sortuko da sarearen bidez esperientziak eta jarduerak trukatzeko.

Esperientziaren iraupena

- Hasiera: 2004ko urria.
- Amaiera: 2007ko iraila.

Xede-taldeak

Estatu-arloko hezkuntza-elkartea, oro har: Haur Hezkuntzako eta Lehen Hezkuntzako ikasleak eta irakasleak.

Eskola bigarren gizarteratze-eragile nagusia dela kontuan hartuz, oso garrantzitsua da gizartearen aldaketak bultzatzeko orduan: hori dela-eta, kanpaina honen lehentasunezko taldea 6 eta 12 urte bitarteko haurrak dira, adin horietan haurrak jarrera irekiagoa izaten baitute gizar-te-gatazken ikuspegi kritikoa eta positiboa garatzeko.

Lurralde-eremua

Kanpainaren lehen fasea estatu-mailan garatzen da. Tailerrak honako Elkarte Autonomoetako ikastetxeetan landu dira: Madrilan, Gaztela-Mantxan, Gaztela Leonen, Aragoi eta Extremaduran. Guztira, kanpaina 25 ikastetxetan landu da, eta 75 tailer egin dira. Kanpainaren bigarren fasean, berriz, tailerrak egingo dira Andaluziako, Kanarietako, Gaztela Leongo, Valentziako, Santanderreko eta Ceuta zein Melillako hainbat ikastetxeetan: kasu honetan ere, aurreko fasearen antzeko ikastetxe eta tailer kopurua aurreikusten da.

Garatutako jardueren emaitzak oso positiboak izan dira: Valentziako, Nafarroako, Madrilgo, Aragoiko, Extremadurako, Gaztela-Mantxako eta Murtziako Elkarte Autonomoak kanpainaren ekintzak ezartzearen alde agertu dira.

Hirugarren fase batean kanpaina Latinoamerikan ere garatuko da, zehazki Ekuadorren, Nikaraguan eta Txilen, Hezkuntzaren Erakunde Internazionalaren laguntzarekin.

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

Genero-ikuspegia sentsibilizazio-kanpainaren material guztietan ageri da. Baloreetan oinarritutako hezkuntzaren funtsezko ardatza den aldetik, genero-ikuspegia une oro hartu da kontuan, bai proiektua definitzeko, bai proiektua gauzatzeko. Ikasleentzako gidan, genero-berdintasuna, arrazismoa, garapenerako lankidetzaren, ingurumena eta bakea lantzen dira. Eduki horiek zabalago azaltzen dira irakasleentzako gida didaktikoan.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

Orain arte lortutako emaitzak oso positiboak dira, eta lorpen-maila, berriz, altua. Hori guztia argi islatzen da Elkartea Autonomoetako administrazio publikoek eskatutako eta onartutako proiektuetan (lehen aipatu dira dagoeneko).

Irakasleekin eta ikasleekin egindako tailerrak amaitu ondoren haiei buruzko ebaluazioak egin ziren. Horiek guztiak txosten batean biltzen dira, eta ondorio hauek dira aipagarrienak:

- Eguneroko lana hobetzeko baliabide praktikoak ezagutzeko interesa handia da.
- Inplikazio-maila altua da ikasleekin, baita haien arrakasta akademikoarekin eta sozialarekin ere.
- Oso ikasle heterogeneoak dituzten ikastetxeek baliabide didaktiko eta giza baliabide ugari eskatzen dituzte.
- Zuzendaritza-eredu berriak sortu dira, baliabideak eskatzen dituztenak eta partaidetza-eredu berriak bilatzen dituztenak.
- Esperientzia pedagogikoen trukeak interesa pizten du.
- Bilerak egiteko eredu operatiboagoak eta dinamikoagoak eskatzen dira.
- Klaustrotik kanpo antolatutako bilera-eremuak sortu nahi dituzte, iritziak dinamizatzeko eta zabaltzeko.

Indarguneak eta aukerak

- Argitaratutako materialen kalitatea, bai inprimaketari, bai eduki pedagogikoei dagokienez.
- Zentroen inplikazioa tailerraren garapena eta edukiak ezagutzeko.
- Kanpainaren hedapena tokiko komunikabideetan, tailerrak egin diren Elkartea Autonomoetan prentsaurrekoak antolatuz.
- Web orria ere kanpainaren oso elementu garrantzitsua da: urtebeteko "bizitza" du eta 7.000 bisitari izaten ditu egunero, batez beste. Web orriaren bidez hainbat jendek zoriondu gaitu eta beste hainbatek kanpainaren materialak eskatu dizkigu.

Ahuleziak, oztopoak

- Zailtasunak sortu dira kanpainak berez onartzen duen haur kopurua (25) baino handiagoa biltzen duten topaketetan parte hartzeko orduan. Jarduera horietan parte hartzeko tailerrak moldatu egiten dira; hala ere, "antzara-jokoaren" moduko joko handi bat prestatzen ari gara kanpainaren pertsonaiekin, baloreetan oinarritutako hezkuntza lantze aldera.

Alderdi berritzaileak

- Proiektu honen alderdirik interesgarriena edukien eta metodologiaren izaera berritzailea da, biak elkartasun-baloretan eta kulturarteko bizikidetzan oinarrituak. Bestalde, bai materialetan, bai prestakuntzan, ikasleek tokiko mailan nahiz mundu mailan egin ditzaketen jarduerak (lokalki jardun, globalki pentsatu) azpimarratzen dira proiektuan. Hori dela-eta, GKEei eta Garapenerako Lankidetzan zein Giza Eskubideen esparruan diharduten erakundeei buruzko aipamen berezia egiten da. Kanpaina honetan materialak lantzeko ikastetxeei eskaintzen zaien laguntza ere oso positiboki baloratzen da, baita ikasleentzako eta irakasleentzako egindako tailerrak ere. Kanpaina honetan, nor bere kezak, beharrak eta asetze-maila adierazteko eremuak sortzen dira.
- Eskola Solidarioen Sarea. Sare horren helburu nagusia baloreetan oinarritutako hezkuntzaren inguruan egiten ari den lana ezagutaraztea da, baita komunikazioa, informazioa, esperientzien trukaketa eta hausnarketa ahalbidetzea eta baloreetan oinarritutako hezkuntza lantzeko estrategiak garatzen laguntzea ere.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Nazioarteko Elkarlanerako Espainiar Agentzia (AECI): proiektua “Demokrazia Finantzako Sindikatuen Jarduera” Programaren barruan dago.
- Valentziako Generalitatea, Elkarlanerako eta Partaidetzarako Kontseilaritza.
- Nafarroako Gobernua, Gizarte Ongizaterako Zuzendaritza Orokorra.
- Madrilgo Elkarrekin Autonomoa, Familia eta Gizarte Gaietarako Kontseilaritza.
- Gaztela-Mantxako Elkarrekin Junta, Gizarte Ongizateko Kontseilaritza.
- Aragoiko Gobernua, Hezkuntza Kontseilaritza.
- Extremadurako Junta, Gizarte Ongizateko Kontseilaritza.
- Murtziako Eskualdea, Presidentziako eta Kanpo Harremanetarako Idazkaritza Orokorra.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

Baliabide materialak

- Irakasleentzako eta ikasleentzako giden argitalpena. Argitalpen- eta erreproduktzio-eskubideak argitaletxearen esku utziko dira kanpainaren alea salneurri solidarioan saldu ahal izateko.
- Maskotak. Kanpainako bi pertsonaia nagusiak –“Nire Eskola eta Mundua”– egiteko prozesua.

- Kanpainaren hedapenerako materialak: triptikoak, kartelak, orrialde-markagailuak eta diptikoak.
- Kanpainaren ikus-entzunezko proiektu baten edizioa.
- Kanpainaren web orria (www.educacionenvalores.org).

Parte hartzen duten pertsonak

- Garapenerako hezkuntzan aditua den teknikari bat kontratatu da, kanpainaren ko-ordinazio-lanetarako.
- Web orrirako materialak eta kolaborazioak. Jarduera hauetan kolaboratzaileek (langileek, Latinoamerikan adingabeekin lanean diharduten ISCOD Institutuko langileek, argazkilariek edo kulturarteko hezkuntzari buruzko espezialistek) ditzakeen materialak sartzen dira.
- Kanpainaren web orria (www.educacionenvalores.org), edukien dinamizazioa eta eguneratzea.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, proiektua beste leku batzuetan errepikatzeko aukera...

“Nire Eskola eta Mundua” Kanpainaren jarraipena material didaktiko berrien bidez egingo da: izan ere, ikasleentzako eta irakasleentzako lau gida berri egingo dira, Milurteko Garapen Helburuei buruzkoak. Horrez gain, tailerrak egingo dira beste ikastetxe batzuetan, baita kanpainaren berri emateko material berriak ere, kanpainari jarraipena emateko asmoz hori ere.

Aurretik aipatuenez, sentsibilizazio-kanpaina beste zenbait Elkarte Autonomotan errepikatzen ari dira: besteak beste, Valentziar Elkarteetan, Nafarroako Foru Elkarteetan, Madrilgo Elkarte Autonomoan, Murtziako Eskualdeko Elkarte Autonomoan, Aragoi eta Extremaduran.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, estekak...

- “Nire Eskola eta Mundua” DVDa, munduko haurren egoerari buruzko ikus-entzunezko proiektua.
- Baloreetan oinarritutako hezkuntzari buruzko bibliografia: web orrian eskura daiteke.
- Kanpainaren web orria: www.educacionenvalores.org
- Tresna didaktikoak, argazki-erakusketa, etab...
- Haurrentzako web orria: “El Rincón de los Birujines”: www.educacionenvalores.org/birujitos.

Le Monde selon les femmes

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Palabras Aldizkaria eta Sarea

Erakundea

Le Monde selon les femmes

Harremanetarako pertsona Lidia Rodríguez Prieto

Helbidea

18 rue de la Sablonnière • 1000 Bruxelles (Belgika)

☎ 32 2 223 05 12 • lidia@mondefemmes.org

www.mondefemmes.org

2. Aurrekariak, abiapuntua

Hona hemen proiektuaren abiapuntua: gure ustez Iparraldeko eta Hegoaldeko emakumeek ahal duten neurrian jarduten eta erantzuten dutela, etorkizuna euren eskuetan hartuta. Emakumeek hainbat gauza interesgarri dituzte kontatzeko eta idazteko, nahiz eta horietako gehienak gutxi entzundakoak izan.

Kontakizunen trukea frantses hizkuntzadunen eta espainiar hizkuntzadunen (Europa latinoa, Latinoamerika eta Afrika frankofonoa) artean egiten da. Kontakizunak beti dira taldekoak, eta ekintzak zehatzak agertzen dituzte.

3. Esperientziaren deskribapena

Proiektu honen helburu nagusia Hegoaldeko eta Iparraldeko emakume taldeei buruz hitz egitea eta idaztea da; hau da, talde horiek egin duten zerbaiten berri ematea edo egitea nahiko luketen zerbait azaltzea, betiere haien gizarte-konpromisoa islatuz.

Helburua

Kontakizun horien aurkezpenak, Garapenerako Hezkuntzaren esparruan, konparagarriak diren egoeretan sor daitezkeen elkartasun-keinuak erakusten ditu.

Jardunbideen trukeak agerian uzten ditu herrialde nahiz kultur bakoitzeko taldeek bizi dituzten errealitate desberdinak, baita autonomia areagotzeko eta botere gehiago lortzeko ekintzen antzekotasuna eta horiek eragiten dituzten antzeko sentimenduak ere (poza edo nahigabea).

Hona hemen aldizkariaren helburu nagusiak:

- Hainbat emakume taldek izandako esperientzia zehatzak hedatzea, bata bestearengandik oso urrun dauden eremu geografikoetako (Europa, Afrika eta Latinoamerika) hainbat erakunderen aurrean.
- Elkarrengandik ikastea eta elkar ezagutzea, kontakizunak trukatzuz emakume taldeen arteko loturak sortze aldera.
- Generoari eta garapenari buruzko beste animazio-tresna bat izatea.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Nazioarteko foroetan eta topaketetan parte hartuz, harremanak sortzen dira hainbat erakunderekin. Horrez gain, elkarrizketak egiten dira talde horiekin eta emakumeen elkarrekin bakoitzak bere kontakizuna osatzen du, galdeketa bat oinarri hartuta.

Kontakizunak Palabras aldizkarian argitaratzen dira, Europako, Latinoamerikako eta Afrikako kontakizunak txandakaturik.

Aldizkariaren helburua emakumeei botere gehiago ematea da, eta oso baliagarria da saireak sortzeko eta harremanak sendotzeko. Horrez gain, prestakuntza-jardueretarako eta generoari nahiz garapenari buruzko animazioak egiteko ere erabiltzen da aldizkaria.

Esperientziaren iraupena

Urteko zenbaki bat, 1996az geroztik.

- Hasiera: 1996.
- Amaiera: aldizkariak bere bideari jarraitzen dio gaur egun.

Xede-taldeak

- Garapenerako elkarlanean diharduten gobernu kanpoko erakundeak, emakume taldeak eta gizarte zibileko erakundeak, oro har.

Lurralde-eremua

- 60 herrialde: Belgika, Latinoamerika eta Afrika frankofonoa.

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

Aldizkariaren ardatz nagusiak genero-ikuspegia eta emakumeen jabeakunza dira. Zenbaki bakoitzean gai zehatz bat lantzen da: sindikatuak, lurra erabiltzeko aukera, sexu- eta ugalketa-eskubideak, komunikabideak, etab.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

- Emakume taldeek 14 lan-eremuren inguruan egindako lanak oso balorazio positiboa izan du.
- 150 emakume taldek hartu dute ekimenean, eta horiek guztiek beren esperientziak baloratzeko eta antzeko beste erakunde batzuekin harremanetan jartzeko aukera izan dute.
- Aldizkariak hedapen handia izan du 60 herrialdetan, eta 1.500 ale baino gehiago banatu dira.

Indarguneak eta aukerak

- Ekimenaren ondorioz sortu diren trukeak: Hegoaldea-Iparraldea, Hegoaldea-Hegoaldea eta Iparraldea-Hegoaldea. Amerikako, Afrikako eta Europako hainbat erakunderen ekimenak maila berean jarri dira.
- Kontakizun gurutzatuak eta erakundeen jabekuntza-estrategien trukea.
- Hegoaldeko ezagutzak eta estrategiak Iparraldera hedatu dira, betiko joeraren aurka.
- Emakumeak eragile gisa aurkezten dira, ez biktima edo onuradun pasibo gisa.

Ahuleziak, oztopoak

- Harreman berriak sortzeko eta taldeen kontakizunak lortzeko prozesua motela eta neketsua da.

Alderdi berritzaileak

- Genero-ikuspegia aldizkari batean aurkeztutako emakume taldeen kontakizunen bidez integratu da.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Belgikako Lankidetzarako Sarea eta Europako Batzordea.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Erakundeekiko harremanak MSLFko langile guztien bidez sortzen dira. Pertsona jakin batek du kontakizunak biltzeko, itzulpenak egiteko, argazkiak sartzeko eta aldizkaria argitaratzeko ardura. Aldizkaria 60 herrialdetan hedatzen da (1.500 ale baino gehiago).

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, aldizkaria beste leku batzuetan argitaratzeko aukera...

Aldizkaria sentsibilizazio- eta lan-tresna gisa erabiltzen da 60 herrialdetan.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoa, bibliografia, estekak...

Palabras aldizkariko zenbaki guztiak pdf formatuan eskura daitezke web gunean:

www.mondefemmes.org/publications/es/palabras.htm

0. zk. "Emakume batek ezetz dionean ezetz esan nahi du!". Emakumeen aurkako indarkeriari buruzkoa.

1 zk. "Berdintasuna landa-eremutan ereiten". Landa-eremuetako garapen iraunkorrari buruzkoa.

2. zk. "Lanik gabe, dirurik ez; dirurik gabe, independentziarik ez". Enpleguari buruzkoa.

3. zk. "Askatasuna gorpuzten". Osasunari eta ugalketa-eskubideei buruzkoa.

4. zk. "Eskubideak izateko eskubidea". Herritartasunari buruzkoa.

5. zk. "Emakumeak hirian – Zapalkuntzatik adierazpenera". Hirietan bizi diren emakumei buruzkoa.

Zenbaki berezia: "Palabras topaketa" (1998ko azaroaren 15etik 18ra).

6. zk. "Emakumei laguntzeko erakundeak eta sareak". Emakume taldeei laguntzeko erakundeei buruzkoa.

7. zk. berezia: "Emakumeen mundu-ibilaldia"

8. zk. "Artea emakumeen ildotik". Emakumei eta sorkuntza artistikoari buruzkoa.

9. zk. "Prestakuntza: atea irekitzen". Prestakuntzari buruzkoa.

10. zk. "Emakumeak eta migrazioa". Migrazioari buruzko.

11. zk. "Emakumeak eta informazioa – Elkarte-irratia eta Internet". Informazioari buruzkoa.

12. zk. "Gatazken biktimak diren emakumeak: bake-aktoreak". Gatazkei buruzkoa.

13. zk. "Emakume nekazariak eta lurra erabiltzeko aukera". Lurra erabiltzeko aukerei buruzkoa.

Beste esteka interesgarri batzuk:

Garapenerako Hezkuntzaren inguruko prestakuntzari buruz

www.mondefemmes.org/formations/idex.asp

“Generoa eta Garapena” nazioarteko prestakuntza

www.mondefemmes.org/formations/formations.asp?forma=16

Gaikako dokumentuak

www.mondefemmes.org/themes/idex.asp

Argitalpen eta tresna pedagogikoak

www.mondefemmes.org/publications/index.htm

Mnemocine Taldea

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

“Itsasarteko elkarrizaketak”. Ikus-entzunezko laborategi-tailerra

Erakundea Mnemocine Taldea

Harremanetarako pertsona Álvaro Nebreda

Helbidea Vizconde de Castelnou 3, 1. solairua, 8 atea.
11380 Tarifa (Cádiz)
mnemocine2005@yahoo.com
www.colectivomnemocine.blogspot.com

2. Aurrekariak, abiapuntua

Mnemocine Taldearen jardueren jatorria Gibraltarreko Itsasartean eremu berean bizi diren errealitate desberdinek elkarren artean duten aldentze afektibo eta sinboliko izugarriaren egiaztapena da. Alde batetik, Islamarekiko eta Marokorekiko ikuspegi negatiboa garatu dugu historian zehar: horrez gain, komunikabideek ere errealitatea nahasi egin dute eta, Campo de Gibraltar (Cádiz) delako eskualdearen kasuan, kultura horrekiko hainbat mito eta kondaira kontatzen dira familietan. Horrekin guztiarekin, egungo migrazio-mugimenduek dakarten gatazkak eta Iparraldearen eta Hegoaldearen arteko mendekotasun-harremanak aipatu behar dira.

Gizarte- eta hezkuntza-arloan lan egiteko gure apustutik abiatuz, gure asmoa Gibraltarreko Itsasarteko bi ertzetan bizi diren gazte taldeekin lan egitea da; lan horretarako, hizkuntza eta ikus-entzunezko tresnak erabiliko ditugu elkar ezagutzeko eta bi ertzen artean elkarrizketarako eta komunikaziorako bideak sortzeko.

3. Esperientziaren deskribapena

“Itsasarteko Elkarrizketak” mugaz haraindiko ekimen bat da, eta Gibraltarreko Itsasarte inguruan hainbat prozesu abian jartzea du helburu. Prozesu horien bidez, elkarri bizkarra eman beharrean elkarri aurrez aurre begiratu nahi diogu, baita geure den ikus-entzunezko narrazioa geureganatu ere, elkarren artean lotzen gaituzten elementuetan oinarritutako istorioak kontatuz.

Teknologia berriek beste muga batzuk eraikitzen laguntzeko tresnak izan behar dute, gazteek sortutako mezuen eta irudien bidez. Komunikazio-prozesu tradizionalak alde-

rantziz jarri nahi ditugu eta, hori lortzeko, irakaskuntza-ikaskuntza prozesu berriak abiaraziko ditugu gazteek mezuak kritikoki ulertzen ikas dezaten. Halaber, prozesu horietan gazteak komunikazio-prozesuaren igorle protagonista bihurtzen dira, errealitatea nola ulertzen duten adieraziz eta gizartean eztabaidak sortuz eta bultzatuz.

Helburuak

- Globala: Gibraltarreko Itsasarteko bi ertzetako biztanleen artean elkarrizketa- eta komunikazio-eremuak sortzea, gazte taldeak dinamizatuz, haien errealitateari buruzko ikus-entzunezko materialak prestatuz eta material horiek hedatuz.
- Berariazkoa: Gibraltarreko Itsasarteko bi ertzetako gazte taldeen artean gizarte- eta hezkuntza-prozesuak bultzatzea, taldeen barruan eta Itsasarteko beste ertzeko gazteekin berdintasunaren, errespetuaren eta elkartasunaren baloreak landu ditzaten. Gazteek ikus-entzunezko lengoia ezagutuko dute, baita ikus-entzunezko lanen bidez nork bere errealitatean talde gisa jarduteko hainbat tresna ere.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Hona hemen proiektuaren jarduera nagusiak:

- Ikus-entzunezko tailerrak Tarifan (Espainia) eta Tangerren (Maroko), eskualdeko gazteentzat. Lehenbiziko tailerrak 2005. urtean izan ziren Tarifan, eta 15 neska-mutilek parte hartu zuten. Horren ondorioz, *Taró* –Itsasarteko migrazioei buruzko gure ikuspegia– izeneko dokumentala egin zuten: dokumental horrek 25 minutuko iraupena zuen. 2006ko urtarrilean Tarifako 2. tailerra antolatu zen, eta, 2006ko martxoan, berriz, Tangerreko lehenbizikoa. Tailer horretan, bi ertzetako 30 gaztek parte hartu zuten, eta *Shuiya Shuiya* –bi ertzetako garapenari eta gizarte-aldaketari buruzko hausnarketa– izeneko lana egiten lagundu zuten: azken lan horren iraupena 32 minutukoa zen.
- Bi ertzetako gazteen arteko topaketa. Dagoeneko 6 topaketa antolatu dira tailerretan parte hartu duten bi ertzetako gazteen artean. Topaketa horietan tokiko elkarteetako hainbat gaztek parte hartu dute.
- Gazteen errealitateari buruzko ikus-entzunezko materialak egin dira: *Taró* eta *Shuiya Shuiya*. Lehenbizikoa gaztelaniaz, frantsesez eta arabiera zegin da. Bigarrena, berriz, gaztelaniaz eta arabieraz. Bertsio guztiak Interneten jarri nahi dira.
- Emanaldiak, jardunaldiak eta laborategi-tailerra eta ikus-entzunezko materialak aurkezteko ekitaldiak. Hori guztia hezkuntza-elkartearentzat, gizarte-elkarteentzat, Itsasarteko bi ertzetako herritar guztientzat eta Espainiar Estatuko beste eremu batzuetako herritarrentzat prestatu da.

Gazteekin egindako tailerren eremuan –horixe da “Itsasarteko Elkarrizketak” ekimenaren ardatz nagusia–, gizarte- eta hezkuntza-prozesuak bultzatzea da helburu nagusia, baloreetan oinarritutako hezkuntza lantze aldera (garapena, generoa, kulturartekota-

suna). Horretarako, prestakuntza eta ikus-entzunezko materialak lantzen dira. "Itsasarteko Elkarrizketak" ikus-entzunezko laborategiko gazteekin egindako lan-proposamena zenbait ardatz metodologikotan oinarritzen da: besteak beste, talde- eta sare-lana, partaidetzan oinarritutako ikerketa eta jarduera eta eremu horretan bizi diren errealitate desberdinei buruzko mezuen sorrera.

Esperientziaren iraupena

- Hasiera: 2005eko urtarrila.
- Amaiera: 2007ko abendua.

Xede-taldeak

- Gibraltarreko Itsasarteko bi ertzetako 15 eta 30 urte bitarteko gazteak, neskak zein mutilak. Gazte horiek eskualdeko ikastetxeetako ikasleak eta/edo gizarte-elkarteetako kideak dira, gizarte-, ekonomia- eta kultura-maila desberdinetakoak (landa-eremukoak, hirietakoak, auzoetakoak...).
- Espainiar Estatuko eremu formaleko eta ez-formaleko hezitzaileak: haiekin ere esperientzia partekatzen dugu hainbat emanaldiren, tailerren eta Laborategi Tailerrean egindako ikus-entzunezko materialen aurkezpenen bidez.
- Campo de Gibraltar (Espainia) eskualdeko eta Tangerreko (Maroko) eskualdeko adin guztietako biztanleak, baita Espainiar Estatuko beste eremu batzuetako, Marokoko eta beste herrialde batzuetako biztanleak ere. Horiei guztiei ikus-entzunezko materialen emanaldiak eskaintzen zaizkie, eta material guztiak Interneten jartzen dira.

Lurralde-eremua

- Gibraltarreko Itsasarteko eskualdea, bai Iparraldeko ertzekoa (Espainia), bai Hegoaldeko ertzekoa (Maroko).

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

Tailer bakoitzeko lan-prozesua hasteko taldeko kide guztiak elkar ezagutzen dute, talde bakoitzaren aniztasuna (sexua, adina, lurraldea, maila sozio-ekonomikoa, hezkuntza-maila eta abar) kontuan harturik. Horrekin batera, gazteak ikus-entzunezko lengoaiarekin eta tresnekin ohitzen hasten dira, hainbat filmi eta dokumentali buruzko azterketa kritikoak eginez, eta banaka nahiz talde txikietan hainbat lan eginez –argazkiak, elkarriizketak, kontakizunak...–.

Talde-lanetan genero-ikuspegia lantzeko garrantzia azpimarratzen da une oro: hala, nesken partaidetza sustatzeko bideak landu et atalde txikietan boterea nola banatzen den aztertzen da, besteak beste.

Talde-eztabaiden bidez, bi ertzen arteko Ikus-entzunezko Talde Proiektua egiteko ideiak lantzen dira. Gazte taldeek hainbat gairi buruz hitz egiten dute –generoa, garapena, mi-

grazioak, etab. – ikusitako materiala eta egindako lanak oinarri hartuta. Horrela, proiektuaren gai nagusian sartzen hasten dira pixkanaka.

Proiektuaren gaia hautatu ondoren, ikerketa-lanari ekiten zaio taldeka, erantzukizunak eta eginkizunak banatuz. Lortutako emaitzak astero bateratzen dira eta, bilera horietan, as- tean zehar talde bakoitzak egindako elkarrizketak azaltzen ditu, eta hautatu beharreko gaien interesa aztertzen da. Horrez gain, bildutako irudiak eta soinuak ere agertzen dira, besteak beste. Prozesu horren ondorioz, banakako ikuspegiak eta esperientziak aberasten dituzten eztabaida eta hausnarketa kritikoa sortzen da eta, horri esker, gazteak pixka- naka sartzen dira Iparralde-Hegoalde ikuspegian, ertz bakoitzean egindako aurkikuntzak oinarri hartuta. Horrekin batera, bi ertzetako emakumeen (komunikazio-prozesuetatik at geratu ohi dira) istorioak eta ikuspegiak biltzen dituzte gazteek.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

- Taldeko ikus-entzunezko bi material egin izanaren garrantzia: lan horretan bi ertzetako 200 lagunek baino gehiagok parte hartu dute, eta bi tailerretan parte hartu duten gazte guztien lana ageri da. Halaber, gazteek materiala hedatzeko prozesuan ere parte hartu dute, eta hori oso aurrerapauso garrantzitsua da jabetze-prozesuan. Alde horretatik, Garapenerako Hezkuntzaren ikuspegia lantzeko ikus-entzunezko materialak erabiltzea oso interesgarria izan da gazteentzat, eta hedapenaren bidez eztabaida sortzeko aukera ematen du.
- 2005eko tailerraren eta 2006ko tailerraren arteko jauzi kualitatiboa: lehenbizikoa Tarifako gazteekin soilik egin zen, eta bigarrena, berriz, bi ertzetako gazteekin. Tailerraren saioak Tarifan eta Tangerren egin ziren eta topaketak ere bi ertzetan antolatu ziren. Guztira, 40 neska-mutilek parte hartu zuten.

Indarguneak eta aukerak

- Hona hemen prozesuaren alderik positiboena: talde ikaskuntzaren prozesua, gazteei interesatzen zaizkien gaiei buruzko eztabaida-eremuen sorrera (generoa, tradizio-modernitatea, gizarte-aldaketa, garapena, migrazioak, etab.). Horrez gain, azpimarratzekoa da zenbait gazteren bilakaera, bai erantzukizunari, bai au- tonomiari, bai norberaren errealitateari buruzko jabetze kritikoari dagokionez.
- Beste funtsezko elementu bat bi ertzetako gazteen topaketek eragiten duten hurbilketa afektiboa da: horri esker, hainbat aurreiritzi eta estereotipo negatibo gainditu dituzten eta proiektu komun batean lan egiteko aukera izan dute, besteak beste. Alde horretatik, zailtasun nagusia Iparraldearen eta Hegoaldearen arteko harremanetako desorekaren ondorioz sortzen da: izan ere, espainiar nazionalitate aduen gazte batek Marokora bidaiari dezake inolako arazorik gabe. Marokoar gazte batek, aldiz, zailtasun handiagoak ditu bidaia lortzeko (izapideak 4

edo 5 hilabetez luza daitezke). Hala ere, oztopo hori ere ikaskuntza-prozesuaren atal gisa hartzen da.

- Eragin handiagoa duten prozesuak abiarazteko moduak ere aztertzen ari gara: badirudi edozein adin aktiboko pertsonekin tokiko elkartean bidez lan egitea positiboa izan daitekeela. Alde horretatik, Tangerreko taldeak hobeto funtzionatu du, gazteak helduagoak zirelako eta gizartearekiko konpromiso-maila handiagoa zutelako. Horrenbestez, animazio- eta prestakuntza-arduradunak diren pertsonen prestakuntzak gero eta garrantzi handiagoa hartu du gure lanean.

Ahuleziak, oztopoak

- Erronka nagusia koordinazio-taldean marokoar emakumeak sartzea da, kulturartekotasuna eta genero-ikuspegia indartze aldera. Alde horretatik, Tangerren tailer egonkorragoa egiteko aukeraren ondorioz, koordinazio-taldean parte hartzeko nahikoa gaitasun dituzten hainbat pertsona agertu dira partaideen artean.
- Tokiko mailan erakundeek laguntza oso mugatua da, bai Tarifan, bai Tangerren: errealitate horrek hainbat zailtasun ekarri dizkigu. Batetik, finantza- eta logistika-konpromisoak bete gabe geratu dira etengabe Tangerren. Bestalde, eztabaida sor dezakeen bitarteko bat –ikus-entzunezko materialak– erabiltzeak hainbat gora-behera sortu ditu, eta horrek oztopo ugari eragin ditu Tangerren filmaketak egiteko orduan.
- Egungo finantzaketa-ildoen esparru mugatua. Kulturen, zibilizazioen, ertzen eta abarren arteko elkarrizketa erakunde guztien ahotan badabil ere, eguneroko jardunean ez dago benetako finantzaketa-biderik guk proposatzen dugun sare baten modukoa sortzeko –guk, behintzat, ez dugu horren berririk–: hau da, bokazio horizontala duen sarea, elkarlanari edo Garapenerako Hezkuntzari buruzko politikak gainditzen dituena.

Alderdi berritzaileak

- Ikus-entzunezko hizkuntzaren eta tresnen erabilera.
- Espainian eta Marokon batera lan egiteko ikuspegia, Iparraldeko eta Hegoaldeko herrien artean prozesu horizontalak sortzeko helburuarekin.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Tarifako Udala (Cádiz).
- Cadizko Aldundia.
- Andaluziako Gazteriaren Institutua.
- Tarifako Afrikan Zinemaren Erakustaldia.
- FRS Ferry Konpainia (noizbehinkako kolaboratzailea).

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Bi pertsonak dihardute proiektua koordinatzen, baita hezitzaile-lana egiten ere.
- Noizbehinka, beste bi pertsonak ere jarduten dute ikus-entzunezko tresnak prestatzen laguntzeko (kamerak, edizioa). Bi ertzetako hainbat taldek eta elkartek beren laguntza eskaintzen dute. Gazte taldeek ikus-entzunezko materialak egiten eta lana antolatzen laguntzen dute. Informatika-gaietarako taldea, filmaketarako taldea, emanaldietarako taldea, etab.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, proiektu abeste leku batzuetan errepikatzeko aukera...

2006ko ikus-entzunezko lana –*Shuiya Shuiya*– amaitu ondoren, Topaketa bate gin da iparraldeko ertzean –Tarifan– proiektuan parte hartu duten gazteen artean. Topaketa horretan ikus-entzunezko lehen emanaldia antolatu da, eta taldeak ikasitakoa partekatzeko, elkarrekin egindako lana ebaluatzeko eta jarraian egin daitezkeen ekintzak prestatzeko aukera du bertan.

Ikus-entzuleentzat –batez ere irakasleentzat, hezitzaileentzat, ikasleentzat eta elkarreetako gazteentzat– prestatutako aurkezpenak eta emanaldiak oso baliagarriak dira abian jarritako prozesua berraztertzeko. Hausnarketa-prozesu baten ondoren, oso interesgarritzat jo dugu ekimena beste eremu batzuetan errepikatzea edo moldatzea.

Horrekin batera, tailerretan egindako ikus-entzunezko material guztiak Interneten jarri dira: horri esker, Itsasarteko errealitatei buruzko eztabaida eta hedapena zabaldu egin dugu, bi ertzetako errealitate desberdinei buruzko eztabaida-foro bat sortuz.

Gure berehalako asmoa gizarte- eta hezkuntza-arloko dinamizatzaileez osatutako talde sare bat osatzea da, gero eta autonomia-maila altuagoa duena eta istorioak kontatzeko ikus-entzunezko hizkuntza eta tresnak erabiltzen dituen. Sare horren bidez, guztion interesa pizten duten gaien buruzko baterako hausnarketa bultzatu nahi dugu, ikus-entzunezko lanak eginez eta hedatuz, betiere ikuspegi kritiko batekin abiatuz. Horrez gain, Interneteko plataforma bat ere sortu nahi dugu komunikazio-bide errazak eta arinak bultzatzeko, besteak beste.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, foroak, bideoak, bibliografia, estekak...

Tailerretan sortutako ikus-entzunezko materialak (*Taró* eta *Shuiya Shuiya*) web orri honetan eskura daitezke:

www.colectivomnemocine.blogspot.com

Mugarik Gabe Nafarroa

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

“Emakumeek mundua mugiarazten dugu”.
Garapenerako Hezkuntzari buruzko proiektu feminista

Erakundea Mugarik Gabe Nafarroa

Harremanetarako pertsona Idoia Fernández Napal

Helbidea Zapateria kalea 31, 1. solairua • 31001 Iruña
☎ 34 948 21 08 22 • mugarik@nodo50.org
www.nodo50.rg/mugarik

2. Aurrekariak, abiapuntua

Emakume talde gogotsu baten bultzadaren laguntzaz, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak, lanari ekin zion Iparraldeko zein Hegoaldeko Emakumeek mundua mugiarazten dugula frogatzeko. Horiexek dira, hain zuzen, ikuspegi feministan oinarritzen den proiektu honen aurrekariak: mundu bidezkoagoa eta solidarioagoa lortzen laguntzea da proiektu horren helburu nagusia.

Nafarroako Mugarik Gabe erakundea sortu zenetik, emakume feministen talde batek beren aldarrikapenak islatu zituzten bertan eta, horren ondorioz, gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunen aurkako borroka eta emakumeen borrokak ezagutarazteko ahalegina dira erakunde horren bereizgarri nagusiak.

Ikuspegi feminista oinarri hartuta, sistema patriarkalak emakumeak mende hartzen dituela salatzen du Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak. Hala ere, egoerak horrek dakartzan ondorioak larriak izan arren, analisi positibo bat mahaigaineratzen da, emakumeak biktima gisa agertu beharrean gizarte-aldaketen bultzatzaile gisa agertuz. Hori dela-eta, ahalegin berezia egiten da emakumeen borrokak, lanak, erakundeak eta abar agerian uzteko, emakumeek mundua mugiarazten dutela “frogatze” aldera.

Sentsibilizazio- eta salaketa-lanaz gain, lankidetzarako proiektuen bidez emakumeen kontzientziazio-prozesuak bultzatu nahi dira, baita emakumeak euren artean antolatzekeo prozesuak ere. Prozesu horien xedea emakumeen bizi-baldintzak hobetzea eta emakumeek gizarte-aldaketaren alde egiten duten lana bultzatzea da.

1995. urtean Emakumeen Taldea sortu zen, Mugarik Gabe erakundeko zenbait emakumeren ekimenari esker. Izan ere, emakume horien arabera beharrezkoa zen eremu pro-

pio eta bereizi bat sortzea Hegoaldeko emakumeek zer pentsatzen eta egiten duten aztertzeko, hemengo eta hango emakumeen arteko desberdintasunak ezagutzeko eta, horietatik abiatuz, guztien artean arlo komunak lantzeko. Orduz geroztik, eta kideen artean hainbat gora-behera eta aldaketa izan diren arren, Emakume Taldea finkatu egin dela esan daiteke: izan ere, talde hori da Nafarroako Mugarik Gabe erakundeko sensibilizazio-talderik indartsuena eta gogotsuena gaur egun (2006).

Hona hemen, besteak beste, taldearen zenbait helburu:

- Emakumeok emakume izateagatik munduko edozein lekutan jasaten dugun zapalkuntza salatzea, kontuan hartuz Hegoaldean egoera hori areagotu egiten dela baliabideak eskuratzeko zailtasunak handiagoak direlako.
- Emakumeok egiten dugun lanaren garrantzia agerian uztea eta baloratzea eta mundu osoko emakumeak geure artean antolatzen garela agertzea, mekanismo patriarkalei aurre egiteko: oinarritzko beharren alde borrokatzeko, giza eskubideak defendatzeko, gerrak geldiarazteko eta gizartean gero eta handiago den militarizazioa saihesteko, belaunaldiz belaunaldi irauteko ezinbestekoa izan zaigun lurra defendatzeko...
- Hegoaldeko eta Iparraldeko emakumeen arteko elkartasuna sustatzea, geure arteko distantzia gero eta handiagoa izan arren emakumeen aurkako zapalkuntza-aren aurka batera borrokatzeko bideak aurki ditzagun.

Emakumeen Taldeen gogo biziak bultzatuta, Nafarroako Mugarik Gabe erakundea honetaz jabetzen da: emakumeen aurkako zapalkuntza handia izan arren, mundu osoko emakumeak elkarren artean antolatu egiten direla eta borroka egiten dutela beren behar praktikoak eta estrategikoak asetzeko. Iparraldeko eta Hegoaldeko emakumeen arteko elkartasuna sustatzeko asmoz, erakunde horrek "Emakumeok mundua mugiarazten dugu" proiektua jarri zuten abian 1995. urtean. Garapenerako Hezkuntzari buruzko proiektu horrek bizirik jarraitzen du gaur egun.

3. Esperientziaren deskribapena

1995. urtean, Emakumeen Taldea osatu zen unean bertan, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak Hegoaldeko emakumeei buruzko erakusketa ibiltaria prestatu, diseinatu eta antolatu zuen: "Emakumeok mundua mugiarazten dugu". Erakusketa hori Iruñean erakutsi zen lehenbiziko aldiz, urte bereko martxoaren 10ean.

Erakusketarekin batera, hezkuntza-proiektu bat ere osatu zen, emakume taldeekin, ikerketa-zentroekin eta beste hainbat talderekin hitzaldien eta tailerren bidez lantzeko. Lau gai nagusi aukeratu ziren: mugimenduak, lankidetzak, lana eta biztanleria.

2000. urtean, erakusketa Kordobako Jardunaldi Feministetan aurkeztu zen, eta horrek bultzada handia eman zion Emakume Taldeari.

Hautemandako gabeziak eta eskaerak ikusirik, erakusketaren eta hezkuntza-proiektuaren eskaintza osatzea eta sendotzea erabaki zen. Horretarako, lanerako eta hausnarketarako tresna berri bat sortu zen 2000. urtean: "Las Mujeres Mueven el Mundo" liburua, hain zuzen. Hezkuntza-proiektuan lantzen diren gaiez gain, liburuan emakumeen giza eskubideak ere aztertzen dira.

2001. urtean liburua euskaraz argitaratzeko dirua lortu zen: "Emakumeek mundua mugiarazten dugu".

2005. urtean Mugarik Gabe eta Emakume Internazionalistak erakundeek "Emakumeen Mugimenduak, emakumeak mugimenduan" izeneko jardunaldiak antolatu zituzten. Horretarako, Hegoaldeko hainbat emakume nekazinez eta indartsuek beren laguntza eskaini zuten. Testuinguru horretan, "Antolatutako emakumeak borrokan" izeneko erakusketa berri bat diseinatu zen, emakumeek beraiek sortutako kartelen bidez emakumeen borroka mahaigaineratzeko asmoz.

2006. urtean, Emakumeen Mugimenduei buruzko aldizkari bat sortu eta argitaratu zen, eta bertan bildu ziren Jardunaldietako ekarpen guztiak.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Erakusketak diseinatzeko, tailerrak eta hitzaldiak finkatzeko eta gauzatzeko eta liburua argitaratzeko partaidetzan oinarritutako lan-metodologia erabili da: metodologia horri jarraituz, erabakiak hartzeko irizpide nagusia horizontaltasuna duen lantaldea osatu zen.

- "Emakumeek mundua mugiarazten dugu" erakusketa

Erakusketa horren helburua hau agertzea da: jasaten duten ikusezintasunaren atzean, emakumeek protagonismo handia dutela eta, bakarka nahiz taldeka, aurre egiten diotela baztertzen eta isilarazten dituzten sistemari. Kasu gehienetan, emakumeak arduratzen dira familiako kide ahulenen iraupenaz eta haien ardura da beren herriaren iraupena bermatu duten ezagutzak belaunaldiz belaunaldi transmititzea.

Horretarako, mundu osoko emakumeek hainbat borrokatan parte hartu dute, elkarren artean antolatu dira eta gogor egin dute lan, botere publikoei nahiz pribatuei aurre eginez. Borroka horietan, emakumeek beren inguru naturala defendatu dute, baita beren ezagutzak hobetu eta belaunaldiei transmititu ere. Horrez gain, emakumeek gogor egin diete aurre erasoei eta, horietako batzuek, bizia ere eman dute erresistentzia-prozesu horietan.

Mundua mugiarazten duten emakumeen errealitatea ezagutarazteko asmoz sortu zen erakusketa hori. 20 panelen bidez hainbat herrialdetako emakumeen 40 argazki erakusten dira. Argazki guztiak Nafarroako argazkilariek ateratakoak dira eta, horiekin batera, agertzen dena azaltzeko 40 testu ere aurkezten dira, bai euskaraz, bai gaztelaniaz. Erakusketa aurkezteko eta osatzeko, berriz, Emakume Taldeak beste zenbait jarduera antolatu zituen: besteak beste, bisita gidatuak.

Erakusketa finkatu egin zen Nafarroako hainbat argazkilariren laguntzari eta hainbat bazkidek doan emandako argazkiei esker. Horrez gain, dekoratzaile batek ere hainbat ideia eta proposamen egin zituen erakusketaren muntaketa-lanetarako eta Gizarte Laneko hirugarren ikasturteko bi ikaslek (Nafarroako Mugarik Gabe erakundearen praktikak egin zituzten) eta beste zenbait laguntzailek ideia eta ekarpen ugari egin zituzten.

- **Hezkuntza Proiektua**

Erakusketa osatzeko, hitzaldi-eztabaidak eta tailerrak eskaintzen dira: partaidetzan oinarritutako metodologiari jarraiki, jarduera horien helburua parte-hartzaileen eza-gutzak eta esperientzia biltzea eta eztabaida eta hausnarketa sustatzea da.

Mugarik Gabe erakundeak Emakume Taldeko kideak arduratzen dira hitzaldiak eta tailerrak antolatzeaz. Diseinatutako material horien bidez beste talde batzuekin antolatutako topaketak oso lagungarriak dira emakumeen mugimenduak agerian uzteko. Aldi berean, topaketa horietako edukiak aberastu egiten dira emakume parte-hartzaile bakoitzaren ekarpenekin, guztien artean mundua mugiarazteko.

Zehazki, honako jarduera hauek egiten dira erakusketaren inguruan:

“Genero teoriari” buruzko tailerra: tailer horren helburua genero-kontzeptua eta horren gizarte-erakuntza ezagutzea da.

“Generoari eta biztanleriari” buruzko hitzaldi-eztabaida: biztanleriaren gaia generoaren ikuspegitik aztertzen da, egungo garapen-ereduak munduko aberastasunen banaketan dituen eraginak kontuan hartuz. Halaber, jaiotza-kontrolari buruzko politikek emakumeengan zer-nolako eragina duten aztertzeke jarraibideak ematen dira.

“Emakumeen lana Hegoaldeko herrialdeetan” hitzaldi-eztabaida: hitzaldi horren helburua emakumeek egiten duten lanari (ordaindua eta ordaindu gabea) buruzko hausnarketa bultzatzea da, baita emakumeek Hegoaldeko herrialdeetan (bai landa-eremuetan, bai hirietan) egiten duten ekarpen sozioekonomikoa aztertzea ere.

“Emakumei eta lanari” buruzko tailerra: tailer horren helburua hainbat gizartetan lanak sexuaren arabera nola bereizten diren aztertzea da.

“Emakumei eta biztanleriari” buruzko tailerra: tailer horren helburua gainpopulazioaren gaia aztertzea da, baita horrek emakumeekin duen lotura zuzena ere, feminismoa oinarri hartuta.

“Emakumeen mugimenduei” buruzko hitzaldi-eztabaida: hitzaldiaren helburua emakumeek (bai emakume taldeetan, bai talde mistoetan) gauzatzen dituzten zenbait borroka ezagutaraztea da. Hona hemen emakumeen aldarrikapenetako batzuk: iraupena, giza eskubideak, lurra erabiltzeko eskubidea, norberaren kulturari eta natur baliabideei eusteko eskubidea eta emakume gisa dagozkien berariazko eskubideak.

“Emakumeen mugimenduei” buruzko tailerra: tailer horren helburua Hegoaldeko emakumeen borroketan sakontzea eta horiei buruz hausnartzea da.

“Generoari eta lankidetzari” buruzko hitzaldi-egtabaida: hitzaldiaren helburua garapenerako lankidetzaren arloan emakumeek eta genero-ikuspegiak duten eginkizuna ezagutaraztea da. Horrez gain, hitzaldi horren bidez, lankidetzarako proiektuetan generoaren araberako planifikazioa egitea zer den azaldu nahi da, baita kontzeptu hori zer une historikotan sortzen den azaltzea eta egun indarrean jarraitzen duten estrategien berri ematea ere.

“Generoari eta lankidetzarako proiektuei” buruzko tailerra: tailerraren helburua lankidetzarako proiektuetan aplikatzen diren estrategiak aztertzea da, baita horiek emakumeengan dituzten ondorioak ere.

- **“Genero-ikuspegia garapenerako Lankidetzan, I. eta II.” ikastaroa**

“Generoari eta Lankidetzari” buruzko azken ardatz hori indartuz joan zen pixkanaka eta, 2000. urtean, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak 24 orduko bina ikastaro prestatu zituen Nafarroako Unibertsitate Publikoarekin eta Hegoa Institutuarekin batera. Ikastaro horren helburua genero-gaietan eta lankidetzaren arloko gaietan prestakuntza sakona eta sendoa eskaintzea da. Ikastaro horren antolatzaileek uste dute emakumeek proiektuen fase guztietako protagonista izan behar dutela eta, horrenbestez, genero-ikuspegia lankidetzaren arloan sartzen laguntzeko helburuarekin sortu zuten ikastaroa: gaur egun, urtero eskaintzen dira bi moduluak, eta arrakasta handiz gainera.

- **“Las mujeres mueven el mundo” liburua**

Erakusketako eta liburuko testuak sortzeko, Nafarroako Emakume Taldeak ikerketan handia egin zuen PNUD erakundeko hainbat txosten aztertuz eta Kopenhageko, Kairoko eta Pekingo Gailurretako edukiak xehatuz. Halaber, Espainiar Estatuko eta Hegoaldeko hainbat mugimenduk sortutako dokumentu feminista ugari bildu ziren liburua idazteko eta osatzeko.

Bestalde, hitzaldietan eta tailerretan parte hartu zuen pertsonekin zuzeneko harremana izan zuen Emakume Taldeak eta, horri esker, haien ikuspegiak eta esperientziak bildu ahal izan zituzten, baita emakumeek (banaka edo taldeka) elkartasunari eta generoari buruz dituzten iritziak ezagutu ere. Liburuaren edukia erakusketa osatzen den atal beretan antolatu zen: familia, lana eta emakume-taldeak. Atal bakoitzean erakusketako hainbat argazki eta testu ageri dira eta, horrekin batera, informazioa zabalitzeko testua gehitzen da. Horrez gain, beste atal berri bat ere erantsi zitzaion liburuari: Emakumea eta Giza Eskubideak, alegia.

Liburuko atal bakoitza eta saio bakoitza taldean eztabaidatu zen edukiori eta formari buruzko adostasuna lortu arte. Taldeak izugarri ikasi zuen prozesu horrekin.

- **Liburuaren argitalpena euskaraz: “Emakumeok mundua mugiarazten dugu”**

2001. urtean –hau da, liburua gaztelaniaz argitaratu eta hurrengo urtean–, liburua euskaraz ere argitaratzea lortu zen, zenbait udalek emandako dirulaguntzei esker.

- **“Antolatutako emakumeak borrokan” erakusketa**

Diseinatu den azken hezkuntza-materiala gurera etorri diren hainbat emakumek emandako karteekin osatu zen. Kartel horiek guztiek emakumeen hainbat borroka islatzen dituzte, eta horietako bakoitzari buruzko informazioa eskaintzen da. Zehazki, erakusketa hori 20 panelez dago osatuta.

Erakusketaren antolakuntza Emakume Taldearen ardurak izan zen eta, gainerako materialekin eta tailerrekin egin zen bezala, kartel guztiak eta horiekin lotutako testu guztiak eztabaidatu ziren. Halaber, erakusketaren aurkezpena, horri buruzko hitzaldia eta bisita gidatua ere prestatu ziren.

- **“Emakumeen mugimenduak, emakumeak mugimenduan” jardunaldiak**

2005eko apirillean, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak Emakume Internazionalistak erakundearekin batera antolatu zituen jardunaldi feminista horiek. Astebetez, Latinoamerikako eta Afrikako hainbat emakumek Nafarroako emakumeekin partekatu zituzten beren esperientziak, hitzaldi irekien eta tailerren bidez. Hona hemen gonbidatuen izenak eta landutako gaiak:

- Flor Cervantes – “Erakunde feministak Mexikon”.
- Celita Echer – “Emakumeentzako Herri Hezkuntzarako Sarea (REPEM): hezkuntza feministaren esperientzia bat Latinoamerikan”.
- Helena Zefanias – “Emakumeen erakundeak Angolan eta Mozambiken”.
- Shamilah Wilson – “Emakumeen mugimendua Hegoafrikan”.

Emakume horien bisitak eta haiek emandako dokumentuek bultzatu egin zituzten Nafarroako Mugarik Gabe Erakundeak Emakume Taldeko kideak beren esperientziak talde barruan lantzea.

- **“Emakumeen mugimenduak, emakumeak mugimenduan” aldizkaria**

Jardunaldiak oinarri hartuta, Emakume Taldea bildutako testuak eta dokumentuak lantzen hasi zen. Materialen laburpena idatzi eta, gainerako jarduerekin bezalaxe, eduki guztiak eztabaidatu ziren kide guztiak ados geratu arte. Horrela, egindako argazkiekin eta diseinatzaile baten laguntzarekin, “Emakumeen mugimenduak, emakumeak mugimenduak” aldizkaria argitaratu zen 2006. urtean.

Esperientziaren iraupena

1995: Emakumeen Taldea sortu zen Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak.

1995: “Las mujeres mueven el mundo” erakusketa eta hezkuntza-proiektua diseinatu zen.

1995 / 2000: Hezkuntza-proiektua gauzatu eta erakusketa erabiltzen hasi ziren, baita tailerrak eta hezkuntza-hitzaldiak antolatu ere.

2000: "Las mujeres mueven el mundo" liburua argitaratzeko diseinuak eta edukiak prestatu ziren.

2000: "Las mujeres mueven el mundo" erakusketa Kordobako Jardunaldi Feministetan agertu zen.

2001: Liburua euskaraz argitaratu zen, "Emakumeek mundua mugiarazten dugu" izenburupean.

2000 / 2006: "Genero-ikuspegia garapenerako lankidetzan, I. eta II." ikastaroa.

2005: "Antolatutako emakumeak borrokan" erakusketa diseinatu zuten: kartelen bidez, erakusketa horrek hainbat emakume-mugimenduren borroka biltzen ditu.

2005: "Emakumeen mugimenduak, emakumeak mugimenduan" jardunaldiak antolatu ziren.

2006: "Emakumeen mugimenduak, emakumeak mugimenduan" jardunaldiei buruzko aldizkaria sortu zen.

2000 / 2006: hezkuntza-proiektua garatu zen, sortutako tresnen, erakusketen eta liburuaren bidez.

- Hasiera: 1995.
- Amaiera: Indarrean dago oraindik.

Xede-taldeak

- "Las mujeres mueven el mundo" Garapenerako Hezkuntzari buruzko proiektua Nafarroako emakumeentzat eta munduko emakumeen egoerarekiko sentsibilizatuta dauden herritarrentzat dago prestatuta.
- Liburua eta erakusketak, berriz, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeari emakumeekin lotutako gairen bati buruzko tailerrak edo hitzaldiak eskatzen dizkioten taldeentzat prestatu ziren. "Genero-ikuspegia garapenerako lankidetzan, I. eta II." Ikastaroan liburua eta gainerako material didaktikoak jasotzen dituzte ikasleek.
- "Emakumeen mugimenduak, emakumeak mugimenduan" jardunaldiak entzule ororentzat irekiak izan ziren; hala ere, deialdi berezia egin zitzaion Iruñako emakume-taldeei. Hitzaldiez gain, tailerretan modu dinamikoagoan landu ziren gaiak.
- Garapenerako Hezkuntzari buruzko proiektu horren fase guztietan, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeko Emakume Taldeak ikasi zuen gehien: izan ere, talde horrek gogotik landu eta prestatu zituen jarduera guztiak.

Lurralde-eremua

- Espainiar Estatuak, bereziki Nafarroa.

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

Aurretik aipatu dugunez, genero-ikuspegia da Nafarroako Mugarik Gabe erakundeko bereizgarri nagusietako bat; izan ere, ikuspegi hori zeharka ageri da proiektu guztietan, bai lankidetzaren proiektuetan, bai sentsibilizazio-proiektuetan. Halaber, sentsibilizazioa da GGKE horren lan-ildo nagusietako bat. Bi kezka horiek (generoa eta sentsibilizazioa) uztartuz sortu zen, hain zuzen, “Emakumeek mundua mugiarazten dugu” proiektua sortzeko ideia.

Deialdiek eta jasotako dirulaguntzek proiektuak urtez urte aurkeztera bultzatzen badute ere, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak eta, zehazki, Emakume Taldeak, lan sakon eta iraunkor bat egin du, kultura eta gizartea aldatzeko epe luzeko prozesuak behar direla jabetuta.

Herrialde bakoitzean emakumeek bizi duten egoera eta defendatzen dituzten aldarrikapenak aztertuz, munduko emakume guztiak lotzen eta elkartzen dituzten alderdiak aurkitu nahi dira, guztion artean (bakarka nahiz taldeka) gizarte bidezkoagoa eta ez-baztertzailerik nola sor daitekeen ikasteko.

Proiektu horren guztiaren helburu nagusia pertsonak, gizartea eta kultura aldatzea da, elkartasunean eta lankidetzan oinarritutako ezagutza eta jarrera ez-sexista berriak aurkituz.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

Proiektuaren arrakasta baloratzeko elementu garrantzitsuenetako bat hau da: Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak Garapenerako Hezkuntzari buruzko proiektua abian jarri eta 10 urte igaro ondoren oraindik ere Hegoaldeko emakumeen egoeraren eta borrokaren berri izateko kezka hautematea.

Izan ere, aurretik azaldu denez, erakundearen barne-prestakuntza (Nafarroako Mugarik Gabe erakundean parte hartu nahi duten pertsona guztiak onartuz) da alderdi garrantzitsuenetako bat. Alde horretatik, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeko egungo Emakume Taldea osatzen duten emakumeak hasierako materialez, tresnez eta jardunbideez baliatzen jarraitzen dute “Emakumeek mundua mugiarazten dugu” proiektua lantzeko. Hasieran proiektua bultzatu zuten emakumeek oraingo emakumeei erakusten diete. Horrez gain, prozesu hori etengabeko ebaluazioaren bidez aberastu da, eta taldeak gero eta gehiago ikasi du ekarpen bakoitzari esker.

Jarduera bakoitzaren ebaluazio zehatzari dagokionez, azpimarra daiteke, urte hauten guztietan zehar “Las mujeres mueven el mundo” erakusketa 50 herritan baino gehiagotan egon dela. Horietatik 35 Nafarroan zeuden. Beraz, esan daiteke aski eta sobera

bete dela erakusketaren hasierako helburua: ibiltaria izatea, alegia. Halaber, hezkuntza-proiektua 20 emakume-taldek landu dute, gutxienez.

Bestalde, liburua banatzaile baten bidez saltzen da. Hala ere, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak liburuaren berri ematen du parte hartzen duen topaketa, jardunaldi edo bisita guztietan. Horrez gain, liburua "Genero-ikuspegia garapenerako lankidetzan" ikastaroan (Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak eta Nafarroako Unibertsitate publikoak urtero antolatzen duten ikastaroa) ere banatzen da.

Genero-ikuspegia garapenerako lankidetzan, I. eta II." Ikastaroak jarraitu egiten du eta dagoeneko bada seigarren urtea. Ikasleek oso ondo hartzen dute urtez urte ekimen hau.

"Antolatutako emakumeak borrokan" erakusketa sortu berria Nafarroako 10 herritan aurkeztu da dagoeneko (2006ko abendua).

"Emakumeen mugimenduak, emakumeak mugimenduan" jardunaldian parte-hartzaile ugari bildu ziren, eta oso ebaluazio positiboak egin zituzten gainera. Horrez gain, Emakume Internazionalistak (jardunaldien antolakuntza-kideak) taldearekin izandako hartu-emanak eta Hegoaldeko emakume-mugimenduekin sortutako harremanak zabaldu eta sendotu egin zituen Emakume Taldearen lan-sareak.

Bestalde, jarduera guztiak oso baliagarriak izan dira Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak ezagutarazteko eta Emakume Taldean kide gehiago izateko.

Indarguneak eta aukerak

- Partaidetzan oinarritutako metodologia erabili zen tresna guztiak antolatzeko: erakusketak, liburua eta hezkuntza-proiektua.
- Tailerren eta hitzaldien diseinua eta birdiseinua etengabe ebaluatu dira.
- Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak Emakume Taldea asko aberastu da, baita erakunde barruko prestakuntza-prozesua ere.
- Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak Hegoaldeko zenbait emakume-talderekin dituen harremanak finkatu eta sendotu egin dira.
- Emakumeen eskubideen alde diharduten inguruko beste emakume-talde batzuk ezagutu dira, eta haiek hartu-emanak eutsi zaie.
- Emakumeen egoera agerian utzi eta haiek gizarte-errealitatean duten protagonismoa nabarmentzea lortu da.
- Pobrezia, Iparraldearen eta Hegoalderen arteko desberdintasunak eta generoarekin lotutako desberdintasunak eragiten dituzten arrazoiak hobeto ulertu dira.
- Iparraldeko eta Hegoaldeko emakumeen arteko elkartasuna sustatu da.

- Gizonez nahiz emakumez osatutako plataforma batzuetan genero-ikuspegia aintzat hartu da.

Ahuleziak, oztopoak

- Partaidetzan oinarritutako metodologiak arazo nagusi bat dakar berekin: proiektua gauzatzeko atzerapenak, hain zuzen. Horrez gain, antolakuntza-lanean jardun zuten pertsonak lan-zama handiegia izan zuten.
- Bestalde, partaidetzan oinarritutako metodologiak zalantzak, ziurtasunik ezak edo iritzia emateko nahiz konpromisoak hartzeko beldurrak eragiten ditu batzuetan. Horrenbestez, behar-beharrezkoa da kritikak onartzen ikatea, horiek behar bezala egiten jakitea, pentsatzera, asmatzera edo imajinatuzera ausartzea...

Alderdi berritzaileak

Aipatuenez, partaidetzan oinarritutako metodologiak erabili dira tresna guztiak sortzeko. Metodologia horrek honako berrikuntza hauek ekarri ditu berekin:

- Lantaldeak hobeto ezagutu eta ulertu ditu landutako gaiak, errealitatearen azterketa eta analisi sakona bultzatu baita. Alderdi hori ezinbestekoa izan da proiektuaren iraupenerako, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeko Emakume Taldeak tailerren eta hitzaldien bidez hedatzen baitu prozesuan ikasitako guztia. Horrez gain, Emakume Taldeak “Las mujeres mueven el mundo” garapenerako proiektua aberasten jarraitzen du.
- Talde antolatzaileak aurrerapauso handiak egin ditu erabakiak hartzeko orduan, horizontaltasunari eta adostasunari esker. Hezkuntza-jarduerak sortzeko metodologia hori “Emakumeok mundua mugiarazten dugu” proiektuaren fase guztietan erabili zen: testuak idazteko, liburuko eta erakusketetako argazkiak eta kartelak aukeratzeko, tailerren eta hitzaldien metodologia eta edukia aukeratzeko, egin-kizunak banatzeko, antolakuntza-, sustapen-, hedapen- eta ebaluazio-lanetarako eta abarrerako. Partaidetza sustatzeaz eta lanak aberasteaz gain, prozesu horrek guztiak botere handiagoa eman die taldeko emakumeei.
- Beste GGKEekin, emakume-taldeekin, mugimendu feministarekin, Hegoaldeko emakumeekin eta abarrekin garatutako lankidetzak izugarri aberastu du lan eta prozesu guztia.
- Militantziagatik emandako ordu kopuru handiak areagotu egin du baliabideen eraginkortasuna, baita kostuak merkatu ere. Musu-truk egindako lan horrek agerian uzten du taldeak sentitzen erantzukizuna proiektuaren helburuekiko.

“Las mujeres mueven el mundo” Garapenerako Hezkuntzari buruzko proiektua bera zehar-lerrokotasunaren adibide argia izan da, prozesuak aldatu egin dituelako parte hartu duten emakumeak, guztiok protagonistak garen kultur aldaketaren partaide bihurtu baititu.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Dirulaguntzak: Nafarroako Gobernua, Europako Batasuna, Hegoa eta Iruñako, Olaztiko eta Baztango Udalak.
- Liburuaren salmentaren eta erakusketen alokairuaren bidez.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Parte hartu duten pertsona guztien laguntzarik gabe ezinezkoa izango litzatekeen "Emakumeok mundua mugiarazten dugu" proiektua aurrera ateratzea:
- Nafarroako Mugarik Gabe erakundearen eta Emakume Taldearen militantzia.
- Argazkiak doan eman dituzten argazkilariak.
- Beren testuak eman zituzten emakume idazleak.
- Emakume Internazionalistak, Nafarroako hainbat herritako emakume-taldeak...
- Hegoaldeko talde-lankideak.
- Liburuaren koordinatzailea.
- Kazetari diseinatzaile boluntarioak.
- Liburua euskarara itzuli zuten itzultzaileak.
- "Genero-ikuspegia garapenerako lankidetzan, I. eta II." Ikastaroko txostengileak.
- "Emakumeen mugimenduak, emakumeak mugimenduan" jardueretako parte-hartzaileak.

Liburua egiten eta tailerrak nahiz erakusketak antolatzen lagundu duten pertsona guztiak, ikastaroa egin duten pertsona guztiak eta kritika eraikitzaileak egin dituztenak.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, proiektua beste leku batzuetan egiteko aukera...

"Las mujeres mueven el mundo" Garapenerako Hezkuntzari buruzko proiekturako tresna erabilgarriak emateaz gain, partaidetzan oinarritutako epe luzerako prozesu honi esker Nafarroako Mugarik Gabe erakundeko Emakume Taldeak hobeto ezagutzen ditu eztabaidetan sakonki landu eta aztertu diren gaiak. Alderdi hori funtsezkoa izan da proiektuaren iraupenerako eta proiektua garatzen duen talde irekia aberasteko. Taldearen osaketa aldatu egin den arren, transmititutako ezagutza guz-

teiei eta sortutako materialei esker ikasitakoa hedatu ahal izan da, eta horrek proiektuaren iraunkortasuna bermatu egiten du, zalantzarik gabe.

Bestalde, eztabaidan, analisis eta adostasunean oinarritutako metodologia ohitura bilakatu da dagoeneko Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak Emakume Taldearen-tzat; hala, talde horren proiektu guztiak lan egiteko modu horri jarraitzen diote. Hori dela-eta, erakundeak ez diren pertsonen partaidetza sustatzen da, baita kide berriak onartu ere, batez ere emakume gazteak.

Emakume Taldea genero-ikuspegiaren dinamizatzaile eta bultzatzaile bihurtu da erakundearen barruan. Halaber, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak inguruko erreferentziako GGKE bihurtu da sustatzen duen genero-ikuspegiagatik eta ikuspegi hori talde mistoetan eta plataforman lantzeagatik.

Prozesu horri esker, emakumeek emakume izateagatik munduko edozein lekutan jasaten duten zapalkuntzaz jabetu gara, baita horri aurre egiteko duten indarrak ere. Hori dela-eta, Nafarroako Mugarik Gabe erakundeak kideok lanean dihardugu munduko emakume guztiok bat egin dezagun, Iparraldearen eta Hegoaldearen eta gizonen eta emakumeen artean harreman bidezkoagoak lortu ahal izateko.

Eginkizun horrekin jarraitzen dugu, ez soilik erakunde barruan, gure bizitzako beste hainbat arlotan baizik.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, loturak...

- Nafarroako Mugarik Gabe erakundearen web-orria
www.nodo50.org/mugarik/
- "Emakumeok mundua mugiarazten dugu" erakusketaren triptikoa.
- "Las mujeres mueven el mundo/Emakumeok mundua mugiarazten dugu" liburua.
- "Genero-ikuspegia garapenerako lankidetzan, I. eta II." ikastaroaren diptikoa.
- "Emakumeen mugimenduak, emakumeak mugimenduan" jardunaldien diptikoa.
- "Generoaren-ikuspegia garapenerako lankidetzan" aldizkaria.
- "Emakumeen mugimenduak, emakumeak mugimenduan" aldizkaria.
- "Emakumeen mugimenduak" jardunaldien txostena.
- "Antolatutako emakumeak borrokan" liburu-markagailua.

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

GGKEen eta Unibertsitatearen arteko lankidetzaz
Garapenerako Hezkuntza bultzatzeko elkargoa
ISF–UPC kasua, 2000-2005

Erakundea

Mugarik Gabeko Ingeniaritza: Associació Catalana
D'Enginyeria Sense Fronteras (AC-ISF) eta Espainiako
Mugarik Gabeko Ingeniaritzako Federazioa (FE-ISF)
Universitat Politècnica de Catalunya
Espainiako beste zenbait Unibertsitate, jarduera jakinetan

Harremanetarako pertsona

Agustí Pérez-Foguet

Helbidea

Escola Técnica Superior d'Enginyers de Camins, Canals i Ports
Universitat Politècnica de Catalunya. Campus Nord
Jordi Girona 1-3, C2 MA3 • 08034 Barcelona
☎ 34 93 401 10 72 • agusti.perez@upc.edu
www.upc.es

2. Aurrekariak, abiapuntua

Dokumentu honetan agertzen den esperientziak Associació Catalana d'Enginyeria sense Fronteres (AC-ISF) delakoak eta Kataluniako Unibertsitate Politeknikoko Bide, Ubide eta Portuen Ingeniarrien Goi-mailako Eskola Teknikoak (ETSECCPB, UPC) 1998. eta 1999. urteetan egindako planifikazio estrategikoetan du sorburua. Bi prozesu horien helburua berbera zen: hots, ingeniaritza-ikasketetan Garapenerako Hezkuntza (GH) sustatzea. Helburu hori hainbat lan-ildotan zehaztu zen, jarduera ugari biltzen zituztelarik: ikasleentzako boluntario-programa batetik "ikasgeletan" GHren inguruko prestakuntza-jardueri buruzko proposamenetara iritsi arte, bai berariazko ikasgaien bidez, bai curriculumeko ikasgaietan GHren ikuspegia zeharka sartuz.

Proposamen horiek AC-ISF elkarteak GHren inguruan egindako jarduera ugarien emaitza gisa sortu ziren. 1992-1996 epealdian (elkartearen lehenbiziko urteetan) AC-ISF elkarteak elkarlanari buruzko hainbat jardunaldi antolatu zituen. Horrez gain, karrera-amaierako proiektuak eta hainbat sentsibilizazio-kanpaina ere bultzatu zituen, baita ikasleen boluntario-taldeak antolatu ere. Ondoren, 1998-1999 ikasturtean, aipatutako planifikazio estrategikoko prozesuekin batera eta AC-ISF elkartearen eta ETSECCPB Eskolaren arteko elkarlanari esker, GHri buruzko lehenbi-

ziko hautazko ikasgaia sortu zuten, "Garapenerako Lankidetzarekin lotutako Proiektuei buruzko Sarrera" izenburupean. Unibertsitatean horrelako ikasgai bat bultzatzeko ekimena (ISFko boluntarioen laguntzarekin: horietako asko unibertsitate berean ikasle izandakoak ziren) Valentziako ISF elkarteak eta Valentziako Unibertsitate Politeknikoko (UPV) Ingeniaritza Industrialeko Eskolaren artean antolatutako esperientzian oinarrituz bultzatu zen.

2000. urtean AC-ISF elkartearen eta UPCren arteko elkarlanerako akordio bat sinatu zen: akordio horrek lehenetsua eman zien GHarekin lotutako jarduerak bultzatzeari, bi erakundeen helburu komun gisa. Akordio horrek oinarriak finkatu zituen eskola bat sortzeko hasierako planteamendua zabaldu eta ekimena unibertsitate guztira zabaltzeko, formalki bederen; praktikan, dokumentu honetan aurkezten dugun programa Bartzelonako UPCKo campusean landu zen, hortxe baitu AC-ISF elkarteak indarrak handiena.

Geroago, 2001. urtearen amaieran Valladoliden egindako tailer baten ondorioz, Espainiako Mugarik gabeko Ingeniaritzako Federazioko (FE-ISF) beste lantalde batzuekin partekatu zen programa: horrekin guztiarekin, 2002. urtetik aurrera, estatu-mailako programa bat sortu zen. Estatu-mailako programa horretan UPCkoan hasieran aurreikusten ez ziren zenbait jarduera sartu ziren: esaterako, irakasleen prestakuntza, aldizkari baten argitalpena eta karrera-amaierako lanik onenentzako sariak. Jarduera horien guztien antolakuntza-lanetan FE-ISF sareko hainbat elkartek eta hainbat unibertsitatek parte hartu zuten.

Horrez gain, 2002. urtean, AC-ISF elkarteak Kataluniako beste zenbait unibertsitatekin lanean hasi zen, GHarekin lotutako esperientziak prestakuntza ez-presentzian zabaltzeko asmoz. Bestalde, UPC 2003. urtean abian jarri zuen planifikazio estrategikoaren prozesuaren berrikuntzak sakondu egin zuen unibertsitatean GHarekin lotutako zenbait jarduera sartzeko aukeran. Bi erakundeetan (UPCn eta ISFn, Katalunian nahiz Espainian) GHri buruzko proposamena finkatzeko eta hedatzeko landu zen prozesuaren ondorioz, pixkanaka bereizi egin zen erakunde bakoitzaren eginkizuna, esku-hartzeko logiko berari eutsiz betiere.

Hurrengo ataletan programaren ezaugarri nagusiak azalduko dira. Horretarako, hona hemen programaren definizioa: aipatutako bi erakundeek 2000–2005 epealdian elkarlanean garatu dituzten jardueren multzoa. Ondoko ataletan, erakunde bakoitzaren ekarpenak azaltzeaz gain, elkarlan-esperientzia ere globalki aztertzen da.

3. Esperientziaren deskribapena

Atal honetan esperientziari buruzko hausnarketa mahaigaineratzen da, nahiz eta horrekin lotutako ezaugarri nagusiak soilik aurkeztu. A. Pérez-Foguetek (ard.) idatzitako dokumentuan –“Impuls de l’Educació per al Desenvolupament humà i sostenible a la UPC 2000–2005” (UPCko Gizarte Kontseilua, 2006)– esperientziaren deskribapen xehatuagoa aurkezten da.

Egindako jardueren eta lortutako emaitzen berri jakiteko, UPCko eta FE-ISFko Garapenerako Lankidetzari buruzko Zentroak (GEZ) 2000. eta 2005. urte bitartean egindako txostenak irakur daitezke. Txosten horiek www.upc.es/ccd eta www.isf.es orrietan aurki daitezke, hurrenez hurren.

Helburuak

- Helburu nagusia: UPCko Ingeniaritza Ikastegietan jarduera-esparruan garapenerako nazioarteko elkarlanarekin lotutako gaiei buruzko prestakuntza- eta sentsibilizazio-jarduerak sartzea.
- Berariazko helburua: garapenerako nazioarteko elkarlanari buruzko prestakuntza-eskaintza egonkorra finkatzea ingeniari-ikasleentzat. Prestakuntza hori batera antolatu behar dute unibertsitateko ikastegiekin eta elkarlanarekin lotutako ekintzak bultzatzen dituzten ingeniari- sektoreko erakundeek.

Bi helburu horiek AC-ISFk programari buruz Kataluniako Generalitateerako egindako formulazioetatik hitzez hitz hartuak dira, zehazki 2001- 2002 urteetarako. Ondorengo urteetan helburu horiek berriz formulatu ziren “Kataluniako unibertsitate-tara” egokitzeko asmoz. Geroago, berriz, dokumentu honetan bertan, programak izandako bilakaera aztertzen da, programa bakoitza xehatuz. Epealdi horretan, UPCko ildo estrategikoek helburu berberak biltzen dituzte.

Interbentzio-logikari dagokionez, ideia hau hartzen da abiapuntutzat: eskaintza egonkorra antolatuz gero (hau da, etenik gabekoak eta, beraz, nahikoa eskari dutenak) ikastegiak sartu egingo dituztela prestakuntza-jarduera horiek beren erakunde- agendetan. Izan ere, behar adina gaitasun instalatuz gero eta eskaintzak behar bezala funtzionatzen badu, unibertsitate-sistemak eskaintza kapitalizatzeko joera izango du (GH lehentasuntzat hartzen bada behintzat). Gainera, eskaintzak ikuspegi akademiko unibertsitatearen inguruko elkarten ikuspegiarekin osatzen badu, sentsibilizazio-jarduerak ere (erakunde-komplexutasun txikiagokoak) unibertsitatearen jarduera-esparruaren barruan geratuko dira.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Taula honetan programa osoaren sintesi bat eskaintzen da, UPCK eta ISFk bultzatutako ekintzak bereiziz:

UPC	Berariazko irakaskuntza arautua (ALE)	Zehar-lerroak lantzen laguntzeko dokumentazioa	Garapenerako Hezkuntzari buruzko Prestatzaileen prestakuntza	Boluntarioen sustapena eta nazioarteko erakundeekiko babesia	TPFCren bultzatzea eta ikerlanen sustapena	Dokumentazio zentroa
ISF	UPCko irakasleentzako laguntza (elkarlan.-proiektuak) eta ISF-UOC masterra	UPCko irakasleentzako laguntza (adibide eta aplikazio zehatzak)		Boluntarioen harrera, jarraipena eta prestakuntza	TPFC lehiaketak eta tesiak QITDH sei hileko aldiakaria	Partaidetzan oinarritutako literatura "grisari" buruzko web eremua

Ondoren aipatuko diren jardueretan UPCK egindako lana erabakigarria izan da:

- Elkarlanari eta garapenari buruzko berariazko ikasgaien irakaskuntza ingeniari-ritza-ikasketetan, GHren ikuspegitik.
- Irakaskuntza-materiala sortzea GHrekin lotutako gaiak ingeniari-ritza-ikasketetan zeharka sartzen laguntzeko.
- Garapenerako nazioarteko elkarlanarekin lotutako sentsibilizazio-, partaidetza- eta boluntario-sarea, bereziki elkarlanerako proiektuak eta programak zuzenean bultzatzeko.
- Ingeniaritza aplikatuari buruzko karrera-amaierako proiektuak eta lanak (KAPL) sustatzea, garapena eta nazioarteko elkarlana oinarri hartuta.
- Nazioarteko elkarlanari, garapenari eta teknologia egokiei buruzko dokumentu-funtsa bultzatzea, programaren osagarri gisa.

Aipamen berezia merezi du UPCren, IC-ISFren eta Valentziako Unibertsitate Politeknikoaren artean GHren inguruko unibertsitate-prestatzaileak prestatzeko egindako ahalgina, baita KAPL- eta tesi-lehiaketa ere. Azken hori FE-ISFk bultzatu zuen hainbat unibertsitatetan, eta UPC ikasle ugarik parte hartu zuten.

Ondoko jarduerak, berriz, ISFk bultzatu eta garatu ditu batez ere:

- "Garapenerako Lankidetzari Aplikatuak Ingeniaritza" masterra, AC-ISFk eta Unibertsitat Oberta de Catalunya (UOC) delakoak bultzatua. Aurtengoa da masterra ematen den lehenbiziko ikasturtea (05-07 ikasturtea), aurreko bi urteetan graduondoko ikastaro bat eman ondoren. Azken hori Kataluniako Generalitatearen hasierako laguntzari esker jarri zen abian, baina gaur egun ez du kanpoko diru-laguntzen beharrik.
- Boluntarioen prestakuntza, ikastaro laburren (presentzialak edo erdi-presentzialak) bidez. Ikastaro horietan GGKEetako boluntarioen lana eta elkarlan-proiektuen

kudeaketa aztertu ziren. Jarduera hori Lan eta Gizarte Gaietako Ministerioko Gazteriaren Institutuak babestu du 2004. urteaz geroztik.

- *Giza Garapenerako Teknologiari buruzko Nazioarteko Koadernoak* sei hileko aldizkariaren argitalpena.
- Teknologiari eta garapenari buruzko baliabideen (literatura "grisa") eremu birtual baten bultzada, partaidetzan oinarritua. Baliabide horrek ikaskuntza-prozesuetan lantzeko materialak barne hartzen ditu.

Programaren garapenean Kataluniako Generalitatearen laguntza erabakigarria izan da, ISFk mahaigaineratutako jarduerak bultzatu baititu. Hona hemen, laburbilduta, proposatutako proiektu nagusiak:

- Garapenerako Hezkuntzari eta Sentsibilizazioari buruzko deialdiak:
  - Garapenerako Hezkuntza UPCn (1. fasea).
  - Garapenerako Hezkuntza UPCn (2. fasea).
  - Garapenerako Hezkuntzari eta Ikerketari buruzko Sentsibilizazioa Kataluniako Unibertsitateetan (1. fasea).
- 2002ko deialdi irekia: Giza Garapen Iraunkorrerako Teknologiari eta Elkarlanari buruzko graduondoko ikasketa ez-presentziala.
- 2004ko deialdi irekia: Garapenerako Hezkuntzari eta Ikerketari buruzko Sentsibilizazioa Kataluniako Unibertsitateetan (2. fasea).
- AC-ISFren eta Garapenerako Lankidetzarako Kataluniako Agentziaren arteko hitzarmena (2005): Kataluniako Unibertsitateetan Teknologiari eta Giza Garapenari buruzko Ikerketarako eta Hezkuntzarako Prestakuntza.

Azkenik, beste bi ohar erantsi nahi ditugu:

- 2000. urtean, AC-ISFk "Garapenerako Hezkuntza ETSECCPBn" izeneko programa aurkeztu zuen: programa hori ikastegi zehatz horretan lantzekoa zen, baina administrazioan ez zuen onartu. UPC guztirako interbentzio-programa bat osatu behar izan zuten orduan.
- 2003. urtetik aurrera, Kataluniako beste unibertsitate batzuekin abian jarritako elkarlanak interbentzioa hedatzea ekarri zuen.

Esperientziaren iraupena

Planifikazio estrategikoaren berrikuspena eta jarraipena 2 urtetik behin egiten da ISFn: UPCn, berriz, urtero.

- Hasiera: 2000.
- Amaiera: 2005.

Xede-taldeak

- Titulazio zientifiko-teknikoen arloko ikasleak eta irakasleak, batez ere ingeniari-tzako ikasleak.

Lurralde-eremua

- Zuzenean, Katalunia: zeharka, Espainiar Estatuak.

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

Ez dira zehazki agertu programa-mailan. Genero-ikuspegia zenbait adierazleren bidez ebaluatu da: datuen arabera, emakumeen partaidetza handiagoa izan da programa honetan ingeniari-tzako titulazioetan izaten dena baino. Puntu hori egiaztatzen da ikasleek mugikortasunarekin lotutako atalean.

Ingurumenarekin lotutako gaia UPCK lehenago prestatutako programa batean agertu zen. Programa hori aurkeztutako GHri buruzko programarekin batera garatu zen.

Iraunkortasunari buruzko ikuspegiaren alderdiak geroago azalduko dira, bai programaren ezaugarri propio gisa, bai bultzatutako garapen-ereduari buruzko hausnarketa gisa ere.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

Lehendabizi, programak kanpotik hartu duen aintzatespena nabarmendu nahi dugu. Izan ere, "Unibertsitate Irakaskuntzaren 9. Saria" lortu du programa honek eta, ondoren, "Juan Vicenç Vives" aipamenaz ere saritu du Kataluniako Generalitateak 2006. urtean. Urte horretan bertan Victoriano Muñoz Oms Katedrako "Zientzia, Ingeniaritza eta Baloreak" saria jaso zuen programak, Espainiako Zientzia eta Teknologia Federazioak bultzatutako "Zientzia Ekinean" lehiaketaren 7. edizioan. Azken sari horren ebazpen-testuan bereziki aipatzen da programaren eta ISFren arteko lotura.

Programaren emaitza zehatzei dagokienez, eta UPCK bultzatutako jardueren kasuan, 2000. eta 2005. urte bitarteko GEZko txostenetan ageri dira. Informazio hori guztia www.upc.es/ccd web orrian aurki daitezke.

AC-ISFk bultzatutako jardueren emaitza esanguratsuenak aipatutako urteetako txostenetan ageri dira, eta www.isf.es web orrian aurki daitezke. Hona eman emaitza nagusiak:

- 2002-2005 urteetan garatutako prestakuntza-jarduerak (hezkuntza formalean eta ez-formalean). Partaide kopuruak (bai ikasleak, bai irakasleak) gora egin du

pixkanaka. Adibidez, 2004. urtean zehar 134 ikaslek eta 22 irakaslek parte hartu zuten. 2005. urtean, berriz, 264 ikasle eta 35 irakasle izan ziren.

- Bertan garatutako prestakuntza. PCR (Errealitatea Ezagutzeko Proiektuak) programaren bidez, ISFk Hegoaldeko herrialdeetan garatzen dituen proiektuetan parte hartzen duten ikasleen kopuruak ere gora egin du. 2004. urtean 36 lagunek parte hartu zuten, eta 2005. urtean, berriz, 43k.
- Ezagutzaren hedapena. AC-ISFk apustu sendoa egin zuen ezagutza hedatzeko eta sortzeko. Apustu horri jarraiki, "Teknologiari eta Giza Garapenari buruzko Nazioarteko Koadernoak" izeneko aldizkari espezializatua argitaratu du. Zenbaki bakoitzean ezagutza-arlo jakin bat lantzen da: ura eta saneamendua, informazio-eta komunikazio-teknologiak, hiri-zerbitzuak, nekazaritza eta abeltzaintzako garapena eta energia.

Indarguneak eta aukerak

- Moldagarritasuna. Programaren planteamendua hainbat interbentzio-mailatan egin izana (hasieran "ingeniaritza-eskoletan" lantzeko sortu zen, eta, denborarekin, "unibertsitate arteko elkarlan-programa" bihurtu zen, Estatu mailan ere lantzeko) lagungarria da programa inguru desberdinetara moldatu ahal izateko.
- Espezifikotasuna. Nabarmentzekoa da GGKEaren eginkizunaren barruan PNUD erakundearen jarduerak baldintzatzen dituen printzipioak sartu direla: hots, Giza Garapenaren paradigma. Horri esker errazagoa izan da berariazko helburu bereizi bat lortzea, inguruko beste eragileekiko desberdina. Aldi berean, administrazio publikoak ezagutu eta onartu egiten du helburu hori.
- Kontzeptuen indarra. Aipatzeko modukoa da kontzeptuzko ekarpen bat: "Giza Garapenerako Teknologia". Hitz horiek ISFren jardueraren oinarria izan dira epealdi guztian zehar, baita lan eta hausnarketa guztiaren muina ere. Argia bai baina zurrunea ez den erreferentziarako puntu bat izatea oso lagungarria izan da proposamena hobetzeko eta sakontzeko.

Ahuleziak, oztopoak

- Zehaztasunaren eta malgutasunaren arteko oreka aurkitzeko zailtasuna planifikazio estrategikoaren definizioan. Prozesuak zurrunezi definitzen badira ito egingo dira: zabalgunek gehiegi utziz gero. Ordea, prozesuak desagertu egin daitezke: Unibertsitatearen planifikazio estrategikoko eskala berariazko helburuetan kokatu da. ISFren garapenerako, berriz, eta jardueren formulazio osatua egin behar izan da administrazio publikoaren laguntza lortu ahal izateko.
- Erakundeen berritze instituzionala. ISFren kasuan, definizio-eskema partaidetzan oinarritua dago eta gobernu-organoak bi urtez behin berritzen dira. Horren ondorioz, nahiko zaila izan da epe ertain-luzean inplikazioa aurreikustea. UPCren eta Kataluniako Generalitatearen kasuan (gobernu- eta partaidetza-mekanismoak askoz bertikalagoak dituzte) egoera ez da inolaz ere hobea. Gobernu-organoen

berritzeak berehalako ondorioak ditu politiketan (ISFren kasuan baino askoz gehiago) eta, ondorioz, lehentasunak bat-batean aldatu daitezke; lehentasunak ez badira, barruko prozedurak behintzat erraz aldatzen dira horrelako erakundee-tan, eta horrek asko zailduko luke jarraipen- eta planifikazio-lana, baita epe la-burrean ere.

- Koordinaziorako eta partaidetza-eskema eraginkorrak lortzeko zailtasun handiak. Bi erakundeen artean (ISF eta UPC, kasu honetan) zubi-lana egingo duten per-sonen laguntza behar da. Ekonomikoki ez da bideragarria GGKEen partaidetza-testuinguruetan dagoen motibazioa eta kreatibitatea unibertsitatearen inplikazio profesional hutsarekin ordezkatzea. Bestalde, adierazleak definitzeko orduan, profesionalizazioa (koordinazioa errazten du) errazagoa izaten da tes-tuinguru zurrunetan; alabaina, aurretik aipatu denez, zurruntasunaren eta malgutasunaren arteko oreka bilatu behar da.

Alderdi berritzaileak

Oso planteamendu berritzailea da planifikazio estrategikoko prozesuak GGKE baten (kasu honetan, sare handi batean murgilduta dagoen elkarte txiki bat, partaidetzan oi-narritutako gobernu-eskema horizontala duena) eta unibertsitate baten (kasu honetan, espainiar unibertsitate publiko bat, politeknikoa, titulazio zientifiko-teknikoak, ingenia-ritzat eta arkitekturak eskaintzen dituena) artean partekatzea. Azpimarratzekoa da ha-sierako asmoa planteamendu hori ingeniartzako eskola zehatz batekin partekatzea zela. "Behetik gorako" ikuspegi jarraitu zaio unibertsitatea programan sartzeko orduan.

Merezi du nabarmentzea aurkeztutako programa honek hainbat desberdintasun di-tuela ISF-Madrilgo Unibertsitate Politeknikoa eta ISF-Valentziako Unibertsitate Politek-nikoa elkarlan-harremanetan garatu dituzten programekiko. Aipatu berri ditugun bi elkarlan-harreman hauek ere badituzte aipatzeko moduko zenbait berezitasun, bai Ga-rapenerako Lankidetzaren arloan, oro har, bai Garapenerako Hezkuntzarekin lotutako jardueren arloan, zehazki.

Irakaskuntzaren ikuspegitik, esperientzia honek aire freskoa ekarri du unibertsitateko irakaskuntza-mundu lehorrera. "Hegoaldeko" errealitatea campusera hurbiltzeko plan-teamendu hutsa (bai ikasgeletara, bai bertan lanean eta ikasten diharduten pertsonen-gana) paregabeko berrikuntza da (hausnarketa honen egileak dakiela, UPC 90 hamarkadaren erditik aurrera curriculumean ingurumen-ikuspegia sartzeko prozesua izan ezik: horixe da, hain zuzen, ekimen honen sorburua).

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

Iturri nagusia Kataluniako Generalitatearen finantzaketa izan da (Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament eta Departament de Benestar i Família), baita UPCK eta AC-ISFk beren funtsetatik jarri ahal izan dutena ere. Hona hemen garatutako jarduera zehatzen beste laguntzaile batzuk: Lan eta Gizarte Gaietako Ministerioko Gazteriaren Institutua, Bartzelonako Udala eta Bartzelonako Diputazioa.

Garatutako prestakuntza-ekintzen ondorioz lortu diren diru-sarrerak ere finantzaketa-iturri garrantzitsua dira, eta horiek zuzenean erabiltzen dira programaren garapenari eusteko.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

Zaila da zehatz-mehatz jakitea programan zenbat baliabide material erabili diren eta zenbat pertsonak parte hartu duten. AC-ISFren kasuan 120.000 ?ko diru-sarrerak zenbatu dira urte bakoitzean, gutxi gorabehera.

Programan parte hartu duten pertsonen dagokienez, hainbat tekniko kontratatu behar izan dira:

- Garapenerako Hezkuntzaren Koordinatzailea.
- Prestakuntza espezializaturako teknikaria.
- Teknikari boluntarioak
- Dokumentazioaren arduraduna

Prestakuntza-ekintzak egiteko, programaren lotutako aholkularien laguntza izan dugu. Aholkulari horien ekarpenak noizbehinkakoak izan dira.

UPCren kasuan, erakunde horrek 2000-2005 urteei buruz egindako txostenetan ageri da programan parte hartu duten irakasle, ikerlari nahiz administrazioko eta zerbitzuetako langileei buruzko informazioa, baita erabili diren baliabide ekonomikoei buruzko informazioa ere.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, programa beste leku batzuetan errepikatzeko aukera...

ISF sareko elkarte baten eta titulazio zientifiko-teknikoak eskaintzen dituen unibertsitate baten arteko harremana errepikatzeko modukoa da, baita tokiko mailan harreman horri dagokion administrazio publikoko egitura ere (elkartearen lurralde-eremu bera). Gaur egun (2006. urteko bukaera), Andaluziako Juntak onartu egin du Sevillako ISFk eta Malagako ISFk aurkeztutako programa, gure lanean agertutako antzeko baldintzetan.

Esku-hartzearen iraunkortasuna parte hartzen duten hiru eragileen inplikazioaren mende dago, neurri handi batean. GGKEak eta unibertsitateak programaren plangintza egin eta hura gauzatzeko pausoak emango dituzte (aurkeztutako kontzeptu-esparru komuna kontuan hartuz edo berariazko testuinguru batera egokitutako beste bat erabiliz). Bestalde, erakunde horiek dirulaguntzak lortuko dituzte, administrazio publikoaren deialdien bidez.

Dagoeneko azaldu denez, programak gizarteak agertutako lehentasunen eta interesguneen arabera egiten du aurrera. Unibertsitatea planteamendu globaletan sartzeko saia-kerak esku-hartzearen jarraitasuna bermatzen du.

Aztertutako kasu zehatzean, gaurko egunean (2006ko abendua), egoerak bilakaera nabarmena izan du: kontzeptuen eta estrategiaren arloan, azpimarratzekoa da Bolonia Europako Goi Mailako Hezkuntza Eremuan sartu izanak izan duen eragina. Eremu operatiboan, berriz, hiru erakundeek estrategia globaletan izan dituzten aldaketak nabarmendu behar dira (prozesuan zehar horietako bakoitzean gertatu diren gobernu-aldaketak kontuan hartuz).

Horri guztiari esker, programan parte hartzen duten eragileak berriz identifika daitezke, baita programa hobeto zehaztu ere. ISFri dagokionez, esan beharra dago elkarte horrek jarduteko estrategia berraztertzen ari dela, 2006an administrazio publikoak agertutako zalantzengatik eta erakundearen barruan gertatzen ari den belaunaldi-aldaketarengatik.

UPCn, berriz, Garapenerako Hezkuntzari, Iraunkortasunerako Hezkuntzari eta Elkarlanean oinarritutako Ikaskuntzari buruzko planteamenduak bateratzen ari dira. Lehiaketara aurkeztutako proiektuan, kontuan hartutako garapenaren kontzeptua azaldu zen ("Giza Garapena eta Garapen Iraunkorra") kasu batean, baina ez gainerako bietan. Oro har, inguru horietan, garapena Giza Garapen gisa ulertzen da (PNUD erakundeak 90eko hamarkadaren hasieratik zabaldu zuen paradigmari jarraiki), baita Garapen Iraunkor gisa ere (hein handi batean UNESCOk babestutako kontzeptua, Garapen Iraunkorre-rako Hezkuntzarako Nazio Batuen Hamarkadako –2005-2014– aitzindari den aldetik).

Dagoeneko azaldu dugunez, lan hau guztia ISFk bultzatu du: erakunde hori Espainiako GGKEen Koordinakundeko (CONGDE) kide da eta, beraz, PNUD erakundeak sustatutako kontzeptu-ildoan nabarmentzen du bere programan. Bitxikeri gisa esan dezakegu epe-

aldi honetan UPCK kontzeptuekin lotutako aurrerapausoak eman dituela, Ingurumenari buruzko bost urteko planetatik "UPC Iraunkorra 2015" planera igaroz, UNESCOren planteamenduak oinarri hartuta. Beraz, kontuan hartu den garapenaren kontzeptuari buruzko aipamen bikoitza lagungarria da programa hirugarren pertsoneri azaltzeko.

Ohar horrek agerian uzten du programaren bukaeran identifikatutako funtsezko puntu bat. UPCn antzeko eremuen arteko bateratzea gertatzen ari da. Horien artean, Elkarlanean oinarritutako Ikaskuntzarekin lotutako lan-ildoak nabarmendu behar da. Agian, bateratze-joera horiek Europako Goi Mailako Hezkuntza Eremu berriaren eraginaren ondorio izan daitezke, horri buruzko iritzia emateko goizegi den arren.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, estekak...

Hona hemen programarekin lotura zuzena duten argitalpen nagusiak:

- Pérez-Foguet, Morales eta Saz-Carranza (2005), *Introducción a la Cooperación al Desarrollo para las Ingenierías. Una propuesta para el estudio* (ISF-UPC). Dokumentu horrek *Garapenerako Lankidetzari buruzko Sarrera* hautazko ikasgaiaren erakusten diren edukiak biltzen ditu. 98/99 ikasturtean hasitako ikasgai hori bi ikasgaitan banatu zen 00/01 ikasturtean: *Nazioarteko Elkarlana, Ingeniaritza eta Garapenerako Lankidetzari buruzko proiektuak*.
- Oliete-Josa eta Pérez-Foguet (2005), *Cooperació per al desenvolupament a l'aula. Casos aplicats de tecnologia per al desenvolupament humà* (ISF-UPC). Dokumentu hori ETSECCPB eskolak irakaskuntza-berrikuntzari buruz bultzatu zuen proiektuaren emaitza da. Proiektu hori 03/04 eta 04/05 ikasturteetan garatu zen. Hainbat kasu aplikatu azaltzen eta aztertzen dira, horietako gehienak Garapenerako Lankidetzari buruzko karrera-amaierako lanetan oinarrituak.
- Boni eta Pérez-Foguet (2006) *Construyendo ciudadanía global desde la universidad. Propuestas pedagógicas para la introducción de la educación para el desarrollo en las enseñanzas científico-técnicas* (Intermón-Oxfam). Dokumentu honek ISFk prestatzaileentzat antolatutako ikasturtearen azken edizioan bildutako edukiak eta proposamenak agertzen ditu: ikasturte horren lehenbiziko edizioa 2003. urtean izan zen.

Nafarroako GGKEen Koordinakundea

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Hezkuntza-aholkularitzako zerbitzua.

Garapenerako Hezkuntzari buruzko baliabideen katalogoa

Erakundea

Hezkuntza-batzordea. Nafarroako GGKEen Koordinakundea

Harremanetarako pertsona

Arantzazu Martínez Odría

Helbidea

Nafarroako GGKEen Koordinakundea (CONGDN)

Tutera kalea 4-2. ezk. • 31002 Iruña

☎ 34 948 204123 • educacion@congnavarra.org

www.congnavarra.org

2. Aurrekariak, abiapuntua

2001. urtean, CONGDNren Garapenerako Hezkuntza Batzordeak Garapenerako Hezkuntzari buruzko proiektu bat egitea proposatu zuen, beste zenbait GGKEekin elkar-lanean. Hainbat proposamen eta esperientzia aztertu eta baloratu ondoren, honako ondorio hau atera zuten: beharrezkoa zela GGKEek garatzen dituzten jarduerak batzeko esparru kontzeptual bat ezartzea Nafarroako Foru Elkarteko eremu formalean eta ez-formalean, Garapenerako Hezkuntzaren beharrak eta errealitatea zein den ezagutze aldera. Nafarroako Médicus Mundi erakundeak Lehen Hezkuntzan Garapenerako Hezkuntzak zuen egoerari buruz aurretik egindako ikerlan bat oinarri hartuta CONGDNren Hezkuntza Batzordeak “Sokaburuak lotzen” proiektua abian jartzea erabaki zuen, Iruñeko eta Nafarroako 12-18 urte bitarteko epean prestakuntza formalean eta ez-formalean Garapenerako Hezkuntzak duen egoera aztertze helburuarekin.

Ikerlan horretatik (2004. urtean argitaratua) zenbait ondorio atera ziren, baita lanerako zenbait ildo nagusi eta zenbait proposamen ere. Horiek guztiak GGKEekin, irakasleekin, hezkuntza-arloko beste zenbait eragilerekin (Aisialdiko Elkarteak, Nafarroako Garapenerako Elkarlanarekin Zerbitzua, Garapenerako Elkarlanerako Udal Programa, Iruñeko Udaleko Gazteria Saila, Nafarroako Kirol eta Gazteria Institutua, Zehar Lerroei buruzko Aholkularitza Zerbitzua eta Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Saileko Kultur Aniztasunaren eta Immigrazioaren Zerbitzu) eta hezkuntzarekin lotutako beste zeharlerro batzuk (generoa, ingurumena, osasuna, kontsumoa) lantzen dituzten zenbait erakunderekin eztabaidatu ziren.

Ikerlan horren ondorio nagusia hau da: behar-beharrezkoa dela ekintza integratuak, bateratuak, koherenteak, jarraituak eta epe luzekoak bultzatzea, hainbat eremutan eta

arlotan lantzen diren jardueri nolabaiteko zentzua eta esanahia emateko. Hezkuntza Aholkularitzarako Zerbitzua eta "Garapenerako Hezkuntzari buruzko Katalogoa" Garapenerako Hezkuntza Nafarroako Foru Elkartearen beharretara eta aukeretara egokitzeko eta moldatzeko apustua dira.

3. Esperientziaren deskribapena

- "Sokaburuak lotzen" proiektuaren gauzatzea eta argitalpena, Iruñeko eta Nafarroako 12-18 urteko gazteen artean Garapenerako Hezkuntzak duen egoera ezagutzeko.
- "Garapenerako Hezkuntzari buruzko Katalogoaren" argitalpena eta hedapena. Katalogo hori Nafarroako hezkuntza-zentro guztietara bidali izen, baita Guraso El-karte guztietara, hainbat GGKEetara Erakunde Publikoetara, Aisialdiko Elkartetara, hezkuntza-arloko sindikatueta, Bizilagunen Elkartetara, Emakumeen Elkartetara eta hala eskatu zuten beste zenbait erakundetara ere. Zenbait ikaslek eta banakako pertsonak ere katalogoa jaso nahi izan zuten.
- Hezkuntza Aholkularitzarako Zerbitzuaren abiaraztea, hezkuntza-zentroetan, Aisialdiko hezkuntza-eragileen artean, GGKEetan eta interesa zuten pertsonen artean.
- Irakasleentzako eta Aisialdiko hezitzaileentzako tailerren antolaketa, Garapenerako Hezkuntzari buruzko gaien inguruan. Nafarroako elkarte-sareak ildo horretatik egindako lanaren hedapena.

Helburuak

- Helburu orokorra: Garapenerako Hezkuntzaren ikuspegia Nafarroan 18 urteetaraingo gaztetxoekin egiten den lanean sartzen laguntzea, bai hezkuntzaren arlo formalean, bai arlo ez-formalean.
- Berariazko helburuak: GGKEen hezkuntza-eskaintzaren kalitatea hobetzea; GGKEek dituzten hezkuntza-baliabideen berri ematea prestakuntza-arlo desberdinetako hezitzaileen artean; Nafarroako GGKEen eta zehar-lerroen alde lanean diharduten beste zenbait egituren arteko koordinazioa bultzatzea; eta erakundeen arteko koordinazioa hobetzea material didaktikoak egiteko eta hedatzeko orduan.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Azken urte hauetan egindako jarduera guztiak CONGDNren Hezkuntza Batzordeak koordinatu ditu: Batzorde horretan hainbat GGKEren ordezkariak parte hartzen dute, eta haren ardura da lanerako ildo nagusiak ezartzea. Batzorde horren helburu nagusia GGKEen arteko koordinazioa bermatzea da.

- "Sokaburuak lotzen" proiektua (2001-2004) Iruñeko eta Nafarroako 12-18 urte bitarteko epean prestakuntza formalean eta ez-formalean Garapenerako Hezkuntzak duen egoera aztertzeke.

- Finantzaketa: Nafarroako Gobernuako Garapenerako Elkarlanerako Zerbitzua eta Iruñeko Udala. Proiektuaren fase batean Nafarroako Udalen eta Kontseiluen Federazioak ere eman zuen dirulaguntza.
- Metodologia: 3 ikerlan independente egin ziren (ABRA taldea, Soziologia Tailerra eta "Sokaburuak lotzen" proiektuko lantaldea).

"Sokaburuak lotzen" ikerlanaren argitalpena (paperean eta CDan) eta horren hedapena hezkuntza-zentro guztietan, Guraso Elkartean eta erakunde publikoetan.

Hezkuntza Aholkularitzarako Zerbitzuaren sorrera. 2005-2006 ikasturtea. "Sokaburuak lotzen" ikerlanean hautemandako beharretako bati erantzuten dio.

- GGKE eta elkarte guztiekin elkarlana, Garapenerako Hezkuntzaren inguruko zernolako materialak eskaintzen ari diren ezagutzeko.
- Ekimenaren hedapena eta horren eskaintza hezkuntza-zentroetan, Aisialdiko Elkartean eta Guraso Elkartean.
- Irakasleentzako, Aisialdi Taldeetako hezitzaileentzako eta GGKEetako langileentzako aholkularitza.
- GGKEen eskaeren biderapena.
- Koordinazioa beste zenbait erakunderekin eta hezkuntza-eragilerekin.

Garapenerako Hezkuntzari buruzko Katalogoaren argitalpena. 2006ko iraila.

- GGKEek eskaintzen dituzten baliabideen erregistroa.
- Katalogoaren argitalpena, proposamen horiek guztiak barne hartzen dituela.
- Katalogoaren hedapena hezkuntza-zentroetara, Aisialdi Taldeetara, Guraso Elkartetara, GGKEetara eta beste erakunde publiko batzuetara.

Irakasleentzako eta Aisialdi taldeetako hezitzaileentzako prestakuntza-tailerrak, Garapenerako Hezkuntzarekin lotutako gaien inguruan.

- Nafarroako Hezkuntza Sailarekin batera egindako lana.
- Proposamena Nafarroako Irakasleentzako 5 Laguntza Zentrotan eta Aisialdiko 5 Eskolatan hedatu zen.
- Tailerrak antolatzeko Nafarroako GGKEek beren laguntza eskaini zuten.

Esperientziaren iraupena

Aurkeztutako proiektuak ibilbide luzea du, eta hainbat pertsonen eta GGKEen ahalginen eta ekarpenen emaitza da.

2001. urtean CONGDNren Hezkuntza Batzordeak Garapenerako Hezkuntzari buruzko kontzeptualizazioa adosteko beharra hauteman zuenetik (Garapenerako Hezkuntzari buruzko baterako programa bat egin aurretik) ekimena hazi egin da, eta hainbat ekintza eta proiektu sortu dira horren ondorioz. Beraz, proiektuaren hasiera-data

Koordinakundea sortu zeneko unea bera da (1998. urtean), ordurako Garapenerako Hezkuntzaren gaiak lehentasuna zuelako. Gaur egun ere, badirudi gai horrek etorki-zun handia duela.

Xede-taldeak

- Hezkuntza-maila guztietako (haur-hezkuntza, lehen hezkuntza, bigarren hezkuntza, batxilergoa eta prestakuntza-zikloak) irakasleak. Proiektu honen helburua irakasleei Garapenerako Hezkuntza beren lanean edo zentroko hezkuntza-proiektuan aplikatzen laguntzea da.
- Aisialdiko hezitzaileak. "Sokaburuak lotzen" ikerlanean hautemandako eskaeretako bat hau da: aisialdiko taldeei arreta gutxi eskaintzen zaiela beren lana egiteko laguntzari dagokionez. Halaber, ikerlanaren arabera, talde horiek adierazten dute garapenerako hezkuntza ez dela behar adina egokitu Aisialdiaren eta Hezkuntza Ez-Formalaren beharretara. Hori dela-eta, aholkularitza-zerbitzuaren helburu nagusia erakunde bakoitzaren lan globala bultzatzea da, baita hezitzaile bakoitzaren lana ere.
- Garapenerako Hezkuntzaren inguruan Hezkuntza-zentroentzat eta Aisialdi Taldeen-tzat ekintzak antolatzen dituzten Nafarroako GGKEak.
- Garapenerako Hezkuntzarekiko interesa agertzen duten beste erakunde edo pertsona batzuk.
- Proiektuak ere zeharkako eragina izan du 18 urtetarainoko Nafarroako haur eta gaztetxoengan, hezkuntza formalean eta ez-formalean parte hatzen duten aldetik.
- Gizartea, oro har.

Lurralde-eremua

- Nafarroako Foru Elkartea.

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

"Sokaburuak lotzen" ikerlanean GGKEek zenbait zehar-lerrotan oinarriturik sortutako material didaktikoak aztertu ziren. CONGDNren Hezkuntza Batzordeak arreta berezia eskaini zien zehar-lerro horiei (generoa, kulturartekotasuna, ingurumena...).

Azterketa horretan zenbait ondorio atera ziren, eta haiek GGKEentzako aholku eta iradokizun gisa aurkeztu ziren material berriak egiten zituztenerako. Gai horiek guztiak ikasgeletan zuzenean lantzeko beharra bereziki azpimarratu zen: horretarako, funtsezkoa da material didaktiko egokiak sortzea.

1. GGKEek zehar-lerroen inguruan dituzten helburuak aztertu ondoren, helburu horiek bi talde nagusitan banatzen direla ikusi zen: hots, Iparraldearen eta Hegoaldearen arteko harremanak eta Giza Eskubideak. Genero-ikuspegia, ordea, generoari buruzko proiektuetan baino ez da agertzen. Ingurumenaren kasuan, berriz, oso aipamen txikiak egiten dira, eta gehienetan horiek ez dira inoiz zehazten.

2. Oro har, helburuen eta edukien arteko koherentzia badago ere, zehar-lerroen arloari dagokionez honako ideia hau hartzen da abiapuntutzat: "Garapenerako Hezkuntzan oinarritutako lanak zehar-lerrokotasunaren ikuspegi bikoitza dakar berekin: 1/ arlo desberdinetako curriculumean sartutako proposamen gisa, hezkuntza-zentroaren antolakuntzak bultzatua; eta 2/ Garapenerako Hezkuntza, genero-ikuspegia eta ingurumena barne hartzen dituen ikuspegi gisa, horiek guztiak "ardatz banaezin" gisa ulertuz.

Errealitate hori ikusirik, alderdi horiek guztiak ulertzeko berariazko gomendioak egiten dira. Gomendio horiek bereziki azpimarratzen dute oraindik beharrezkoa dela genero-eta ingurumen-ikuspegia zehar-lerro gisa hartzea, material gehienek ez baitute alderdi hori etengabe kontuan hartzen.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

Proiektu honetako helburuen arabera, hona hemen lortu nahi diren emaitzak:

1. helburua. GGKEen hezkuntza-eskaintzaren kalitatea hobetzea.
  - Baliabideen Katalogoari esker, GGKEen baliabideen koordinazioa errazagoa izan da, baita gainerako erakundeen proposamenak ezagutzea ere.
  - Irakasleentzako eta Aisialdiko Taldeentzako prestakuntza-tailerrek (2006ko iraila) oso balorazio positiboa izan zuten. Hezkuntza-eskaintza horri Nafarroa osoan jarraipena ematea da hurrengo erronka.
  - Guztira, irakasleentzako 3 prestakuntza-tailer egin dira Iruñeko, Lizarrako eta Tuterako Irakasleei Laguntzeko Zentroetan. Tailer horietan Haur Hezkuntzako, Lehen Hezkuntzako eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 35 irakaslek parte hartu zuten.
  - Hainbat aholkularitza-lan ere egin dira hezkuntza-zentro zehatzetan, Guraso Elkartean, hainbat elkartetan, Aisialdiko Taldeetan eta GGKEetan. Horiek guztiak oso modu positiboan baloratu dira.
  - Hezkuntza Aholkularitzarako Zerbitzua abian jarri zenetik, aholkularitza jasotzeko 50 eskaera baino gehiago jaso dira: Lehen Hezkuntzako eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako zentroak, Lanbide Heziketako zentroak, Aisialdiko taldeak, unibertsitateak, Guraso Elkartea eta GGKEak.
2. helburua. GGKEek dituzten hezkuntza-baliabideen berri ematea prestakuntza-arlo desberdinetako hezitzaileen artean.
  - GGKE guztiek hezitzaileei eskaintzen dizkieten hezkuntza-proposamenak modu ordenatuan biltzen dituen katalogoak oso harrera ona izan du. Hezkuntza-zen-

tro guztiek, Aisialdiko Elkartek, Guraso Elkartek, erakunde publikoek, GGKEek eta abarrek katalogoaren aleak jaso dituzte, materiala ahalik eta gehien heda dadin.

- GGKEen material didaktikoa CONGDNren Hezkuntza Aholkularitzan bildu da, eta material hori guztia erakundeen lanaren berri emateko erabili da, baita materiala behar dutenen eta materiala eskaintzen dutenen arteko harremana errazteko ere.
3. helburua. Nafarroako GGKEen eta zehar-lerroen alde lanean diharduten beste zenbait egituren arteko koordinazioa bultzatzea.
- Nafarroako Gobernu Hezkuntza Sailean Zehar Lerroekin lotutako Gaien arduradunarekin elkarlanean, baita Iruñeko Udaleko Hezkuntza eta Gazteria arduradunekin eta Nafarroako Gobernu Kirol eta Gazteri Saileko teknikariek ere.
  - Beste zehar-lerro batzuetako arloetan diharduten teknikariek ere bilerak egingo dira, GGKEen eta beste zeharkotasun-proposamen batzuen arteko harremana bultzatze aldera.
  - Oso balorazio positiboa jaso duen beste emaitza bat hau izan da: *Médicus Mundi* erakundeak Garapenerako Hezkuntzari buruzko dokumentazio-zentroaren atea ireki dituela. Zentro hori CONGDNren Hezkuntza Aholkularitzako Zerbitzuko hezkuntza-baliabideen eta bibliografia-funtsaren barruan geratuko da.

Indarguneak eta aukerak

Garapenerako Hezkuntzari buruzko Baliabideen Katalogoa

- Garapenerako Hezkuntzaren inguruan dauden proposamen didaktikoak biltzen dituen materiala da, Nafarroan bakarra.
- Guztira, 240 baliabide biltzen ditu katalogoak. Foru Elkarteko GGKEek lantzen dituzten hainbat gai ageri dira bertan: elkartasuna, garapena eta elkarlana, baloreetan hezte, kulturartekotasuna, etab.
- Materiala hezkuntza-mailen arabera sailkatu da (10 jarduera Haur Hezkuntzarako, 52 Lehen Hezkuntzarako, 68 Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzarako, 74 Batxilergorako eta prestakuntza-zikloetarako), baita ikus-entzulego orokorarentzat ere (hitzaldiak, bideoak, tailerrak eta ikastaroak, erakusketak eta beste zenbait jarduera). Horrek guztiak oso eskaintza zabala eta anitza osatzen du.
- Katalogoa lagungarria da Garapenerako Hezkuntzaren inguruan egiten den lana eza-gutu nahi eta erakunde bakoitzera hurbiltzeko astirik ez duen pertsona ororentzat.
- Tresna horrek GGKEen proposamen didaktikoen hedapena bultzatzen du, batez ere hedapenerako baliabiderik ez duten erakunde txikien kasuan.
- GGKEei eremu informalean eta ez-formalean lan egiteko aukera ematen die, zubiak sortzen baititu erakundeen eta Aisialdiko Elkarteen, kultur elkarten eta Guraso Elkarteen artean.

Hezkuntza-aholkularitzako zerbitzua

- Garapenerako Hezkuntza hezkuntza-eremuan (formala, ez-formala eta informala) eta GGKEen artean hedatzea du helburu.
- GGKEen eta hezkuntza-sistemaren arteko loturak finkatzen laguntzen du, baita GGKEek Aisialdi Taldeekin, hezkuntza-eragileekin, erakunde-publikoekin eta gainerako elkarrekin dituzten loturak ere.
- GGKEen arteko koordinazioa areagotzeko hauteman den beharrari erantzuten dio eta haien materialak, jarduerak eta proiektuak besteen eskura jartzeko aukera areagotzen du.
- Ikasleentzako, Aisialdiko Taldeentzako, GGKEentzako eta CONGDNrako laguntza-, erreferentzia- eta kontsulta-materiala da.
- Erakunde/pertsona eskatzailearen beharrei egokitutako prestakuntza-proposamenak egiteko aukera ematen du, kasu bakoitzean ongien egokitzen diren proposamenak hautatuz.

Ahuleziak, oztopoak

- Proiektuak eman ditzakeen fruituen hedapenak zenbait erronka mahaigaineratzen ditu.
- Hezkuntza Aholkularitza, Garapenerako Hezkuntzari buruzko Katalogoa, Irakasleei Laguntzeko hainbat Zentrok (ILZ) antolatutako Prestakuntza Tailerrak edo Hezkuntza Batzordeak sortutako edozein jarduera ezagutarazteko ez da nahikoa hedabideak prentsaurreko batean biltzearekin.
- Lan proaktiboagoa egin behar da.
- Hezkuntza-eragileen eta GGKEen arteko elkarrekintza-eremuak sortu behar dira.

Ez da nahikoa katalogoaren hainbat ale hezkuntza-zentroetako Orientazio Sailera bidaltzearekin. Ikasleengana eta hezkuntza-eragileengana benetan iritsi nahi badugu:

- Datu-base pertsonalizatua eta eguneratua sortu behar da.
- Etengabeko harremanak sustatu behar dira irakasleekin, hezkuntza-eragileekin eta Aisialdiko Eskolekin.
- Irakasleen Prestakuntzarako Tailerrek ILZetan oso balorazio positiboa dute, bai parte hartzen duten irakasleen aldetik, bai ILZen aldetik, baita GGKEen aldetik ere. Alabaina, tailer horiek antolakuntza sistematikoa eskatzen dute.
- Zuzeneko lana egin behar da ILZ bakoitzeko zuzendaritza-taldearekin.
- Prestakuntza-proposamenaren hedapen zabala egin behar da hezkuntza-zentroetan.

- Halaber, funtsezkoa da zehar-lerroen inguruko arloetan diharduten teknikariek elkarlanean aritzea, elkarlanerako eremuak aurkitzeko eta etorkizunean elkarrekin lan egin ahal izateko.
- Arreta handiagoa eskaini behar zaio eremu informalerako eta ez-formalerako jardueri eta tresnei, "Sokaburuak lotzen" ikerlanean prestakuntza-arlo horien inguruan argi eta garbi hautematen den eskariari erantzun ahal izateko.

Alderdi berritzaileak

- Proiektua hainbat erakundek elkarren artean egindako lan jarraituaren emaitza da: aniztasuna eta elkarrekin egindako lana azpimarratzeko moduko alderdiak dira.
- Proiektuaren fase bakoitza bultzatzeko Nafarroako Gobernuak hainbat lan-arlotako teknikarien laguntza jaso dugu. Hori erakunde publikoekin sustatu beharreko elkarrizketa-eredu interesgarria da.
- Garapenerako Hezkuntzari buruzko Baliabideen Katalogoan (2006) hainbat GGKEek garapenerako hezkuntzaren inguruan egindako proposamenak biltzen dira, ohiko proposamen didaktikoetara mugatu gabe eta beste zenbait proposamen ere gehituz: hala nola, jolasak, bideo-foruma, erakusketak, tailerrak...
- Katalogoan bildutako proposamen didaktikoen artean prestakuntza arlo informaletan eta ez-formalean lantzeko jarduerak leku garrantzitsua dute. Izan ere, ahalegin berezia egin behar da sarritan behar adina arretarik eskaintzen ez zaion arlo hori bultzatzeko.
- Irakasleentzako prestakuntza-ikastaroen antolakuntza Nafarroako ILZetan eta Aisialdiko taldeetan: horietan guztietan, hainbat GGKEk hezkuntza-proposamenak aurkeztu dituzte. Horra hor hezkuntza-sistemaren eta elkarte-sarearen arteko elkarrekintzarako eremu pribilegiatu bat.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Iruñeko Udala, Nafarroako Gobernua eta Rinaldi Fundazioa.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Nafarroako GGKEen Koordinakundearen egoitzan dago bulegoa: bertan, eremu jakin bat prestatu da irakasleek, Aisialdi Taldeko hezitzaileek edo aholkularitza behar duten beste zenbait pertsonak egindako bisitentzat. Horrez gain, beste gela bat partekatzen da Nafarroako Huancavelica Partzuergoarekin eta Garapenerako Elkarlanari buruzko Udal Programarekin. Gela hori bilera jendetsuagoak egiteko erabiltzen da.
- Pertsona bati lanaldi osoko kontratua egin zaio eta hura arduratzen da eremu formalean eta ez-formalean Garapenerako Hezkuntzaren inguruan sortzen diren eskaintzei eta eskariei erantzuteaz.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, proiektua beste leku batzuetan errepikatzeko aukera...

- Proiektuak oso balorazio positiboa jaso du erakunde publikoen aldetik (Nafarroako Gobernua eta Udala), eta horrek proiektuaren iraunkortasuna bermatzen du. Garapen Politikak Planifikatzeko eta Ebaluatzeko Zuzendaritza Orokorrak "Garapenerako Hezkuntzari eta Gizarte Sentsibilizazioari buruzko Espainiako Elkarlan Estrategiaren Zirriborria" egin du, eta horrek mesede egin dio dagoeneko egindako lanari. Gainera, zirriborro horren bidez lan-ildo hori estatu-mailan sakondu da.
- Azken hilabeteotan hainbat Elkarte Autonomotako GGKEen eta Koordinakundeen eskaerak jaso ditugu proiektuaren nondik norakoak ezagutzeko. Europan mailako Kongresu batean ere parte hartu dugu eta, horren bidez, proiektua Europa mailan ezagutarazteko aukera izan dugu.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, estekak...

- Nafarroako GGKEen Koordinakundea
www.congdn Navarra.org
- "Sokaburuak lotzen"
www.congdn Navarra.org/v1/rubrique.php3?id_rubrique=24
- Garapenerako Hezkuntzari buruzko Katalogoa
www.congdn Navarra.org/v1/article.php3?id_article=607
- Ibilbide Solidarioak 2006
www.congdn Navarra.org/v1/article.php3?id_article=603

Paz con Dignidad Elkartea

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Pueblos Aldizkaria

Erakundea

Paz con Dignidad Elkartea

Harremanetarako pertsona

Luis Nieto

Helbidea

Gran Vía kalea 40, 5. pisua, 2. bulegoa • 28013 Madril

☎ 34 91 523 38 24 • info@revistapueblos.org

www.revistapueblos.org

2. Aurrekariak, abiapuntua

Pueblos komunikazio-proiektua (argitalpen idatzia eta web orria) 2001. urtean sortu zen, Paz con Dignidad elkarteak komunikabide anitza eta aurrerakoia sortzeko interesa zuen pertsona eta erakunde talde bat bildu zuenean. Talde horren asmoa, hain zuzen, geografikoki deszentralizatutako aldizkaria sortzea zen, edukiak zorrotzasunez idatziz eta testuaren, marrazkien, argazkien eta bitarteko telematikoen arteko oreka errespetatuz. Komunikabide berri horrek bultzatu egin behar zuen Iparraldeko eta Hegoaldeko herrien errealitatearen arteko komunikazioa, analisisien bidez egungo munduari buruzko ikuspegia aldatzeko eta pertsonen eta herrien arteko berdintasuna lortzen laguntzeko. 2003ko martxoan, idatzizko lehen alea argitaratu zen, eta urte horretan bertan hasi ziren web orria diseinatzen. Denborarekin, etengabe aldatuz eta hobetuz joan da, gaur egunera iritsi arte.

3. Esperientziaren deskribapena

Iparraldeko eta Hegoaldeko pertsonen eta erakundearen arteko komunikazio-tresna bat da, gizartea aldatzeko haiek bultzatzen dituzten ekintzak sendotzeko eta Iparraldearen eta Hegoaldearen arteko dominazio-harremanak deuseztatzen laguntzeko. Pueblos komunikazio-proiektua idatzizko argitalpen batez eta web orri batez dago osatuta: lehenengoari dagokionez, urtean 5 zenbaki idazten dira eta, horien artean, udakoa monografiko bat izaten da. Zenbaki bakoitzaren 2.000 ale argitaratzen dira. Web orriari dagokionez, (www.revistapueblos.org), berriz, egunerako 1.000 sarrera izaten ditu. Ekimen honek hainbat gai jorratzen ditu: gizartea, politika, ekonomia, kultura, giza eskubideak, ingurumena, elkarlana, elkartasuna, kulturartekotasuna eta gizarte- mugimenduak. Idatzizko aldizkariaren zenbaki bakoitzak 66 orrialde ditu, eta atal hauez osatuta dago: editoriala, iritzia, eremu geografiko, elkarlana eta kultura. Aldizkaria Espainiar Estatu

guztian eta Latinoamerikan banatzen da, bai harpidetzen bidez, baita liburu-denda espezializatuen, kultur etxeen edo gizarte-mugimenduen bidez ere. Urrutiko zenbait harpidedun ere baditugu: Australiakoak, adibidez.

Helburuak

- Hegoaldeko gizarte-mugimenduei Iparraldeko eta Hegoaldeko errealitatearen berri ematea, ikuspegi aurrerakoa eta eraldatzailea oinarri hartuta.
- Iparraldeko gizarte-mugimenduei Hegoaldeko eta Iparraldeko errealitatearen berri ematea, ikuspegi aurrerakoa eta eraldatzailea oinarri hartuta.
- Pertsonen prestakuntza bultzatzea (bai Iparraldean, bai Hegoaldean) munduko egoerarekin lotutako hainbat gairen inguruan, batez ere Iparraldearen eta Hegoaldearen arteko desberdintasunei dagokienez.
- Iparraldeko eta Hegoaldeko pertsonen antolakuntza, eragin politikoa eta mobilizazioa bultzatzea, Giza Eskubideen urraketari aurre egin diezaioten.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Hasieran, urtean 4 zenbaki sortzen ziren, horietako 1.000 ale argitaratuz. Web orririk ez zen hasieran. Gaur egun, 5 zenbaki idazten dira, eta horietako bakoitzeko 2.000 ale argitaratu. Web orria, berriz, 15 egunez behin berritzen da.

Erredakzio Kontseilua aldizkariaren kudeaketaz arduratzen da. Argitalpen Kontseiluan, berriz, zenbaki bakoitzeko edukiak eta aldaketak programatzen dira, urtebeteko aurre-rapenaz. Etengabeko komunikazioa dago aldizkaria egiten dutenen artean, eta lanerako prozedurak azkarrak eta dinamikoak dira.

- 100 laguntzailek baino gehiagok itzulpenak, argazkiak, marrazkiak, artikulua eta kontaktuak eskaintzen dituzte.
- Aldizkaria liburu-denden, gizarte-erakundeen eta harpidetzaren bidez banatzen da.
- Irakurleak nahi duten guztietan jar daitezke harremanetan Erredakzioko kideekin, proposamenak egiteko eta iritziak emateko.
- Aurkezpenak egiten dira proiektuarekiko interesa sustatzeko eta hura eskolatan, gizarte-topagunetan, forotan, jardunalditan eta abarretan ezagutarazteko.
- Urtean behin galdeketa bat bidaltzen zaie irakurleei haien iritziak jakiteko eta hurrengo urteko programazioa hobetzeko.

Jarduerak: artikulua idatzi; kanpoko artikulua editatu; artikulua ingelesera, frantsesera, portugesez, alemanera, italiarara, galiziarara, katalanera eta abarretara itzuli; baliabide grafikoak diseinatu; maketatu; inprimatu; gizarte-interbentziotarako txostenak prestatu; web orria berri; eta idazkari- nahiz kudeaketa-lanak garatu.

Esperientziaren iraupena

Inprimatutako aldizkaria hiru hilean behin argitaratzen da eta, udan, zenbaki berezi bat plazaratzen da. Web orria 15 egunez behin eguneratzen da. 2007. urtean zehar egunero eguneratzen hasiko gara.

- Hasiera: 2001eko iraila.
- Amaiera: proiektuak aurrera jarraitzen du.

Xede-taldeak:

- Erakunde publikoetako liburutegiak.
- Hezkuntza-elkartea.
- Liburutegi-sare publikoen erabiltzaileak.
- Gizarte-mugimenduak.
- Herritar guztiak, oro har.

Lurralde-eremua

- Espainiar Estatua eta Latinoamerika (nagusiki).

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

Genero-ikuspegia. Hiru maila bereiz daitezke:

- Atal geografikoa: herrialde zehatzei buruzko 4 artikulua idazten dira zenbaki bakoitzean. Artikulu horietako batean herrialde horretako genero-egoera aztertzen da.
- Elkarrizketak: elkarrizketatutako pertsonen % 40, gutxienez, emakumeak izan daitezela saiaterazten gara.
- Atal osoak idatzi izan ditugu genero-ikuspegiari buruz (adibidez, 15. zenbakiko txostena, 2005eko martxoan).

Ingurumen-ikuspegia:

- Atal geografikoa: herrialde jakin bati buruz idaztean, artikuluetako bat bertako ingurumen-egoerari buruzkoa izaten da.
- Atal osoak idatzi izan ditugu ingurumen-ikuspegiari buruz (21. zenbakiko txostena uraren gako nagusiei buruzkoa izan zen, oso-osorik), eta 2006. urteko udako zenbaki berezia multinazionaleri eta haiek ingurumenarekin duten harremanari buruzkoa izan zen.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

Proiektua hiru mailatan finkatuta dago:

- Maila ekonomikoa: ez du kanpoko dirulaguntzen beharrik.
- Giza mailan: laguntzaile talde zabala eta finkoa dugu.
- Maila teknikoa: emaitza onak lortzen dira, bai irudiei, bai maketazioari, bai argazkiei baita web orriaren mantentze-lanari eta kudeaketari dagokionez.

Indarguneak eta aukerak

- Laguntzaile talde zabala eta anitza.
- Proiektuak bere eremuan duen presentzia.
- Ezaugarri teknikoak.
- Artikuluen sendotasuna eta aniztasuna.
- Web orria.

Ahuleziak, oztopoak

- Antzeko proiektuen arteko koordinazio mugatua.
- Ez da Afrikara iristen.
- Erakundeek ez dute apusturik egiten horrelako komunikazio-proiektuen alde.
- Komunikabide alternatiboak gutxiengoentzako baliabide gisa ikusten dira (kalitate-rik eza eta propaganda-helburuak egozten zaizkie).

Alderdi berritzaileak

- Argitalpen Kontseiluko kideen osaketa anitza.
- Laguntzaileen partaidetza irekia, zorrotza eta iraunkorra.
- Web orriaren kudeaketa proiektua ikusarazteko eta jendearengana iristeko baliabide gisa erabiltzen da.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak

- Argitalpen Kontseiluko kideen ekarpenak.
- Harpidedunek ordaintzen duten kuota.
- Harpidedun diren gizarte-erakundeak.
- Harpidetzak erosten dituzten erakundeak.
- Publizitatea.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Baliabide materialak: lokala, ordenagailua, Internet, bulegoko oinarrizko ekipamendua.
- Parte hartu duten pertsonak: bi langile finko, maketatzaila, argazkilaria eta 100 laguntzaile baino gehiago.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, proiektua beste leku batzuetan errepikatzeko aukerak...

Epe laburreko iraunkortasuna ziurtatuta dago diru-sarreren eta gastuen arteko orekagatik eta aldizkariak dituen harpidedunen kopuruagatik. Azken urte hauetan ohartu gara gehiago direla harpidedun berriak harpidetzan baja ematen dutenak baino.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, estekak...

- Artxibo grafikoa dugu.
- Idatzizko argitalpena PDF formatuan ere eskura daiteke oso-osorik, web orriaren bidez:
www.revistapueblos.org
- 2007ko otsailetik aurrera, baliabide grafiko gehiago sartu nahi dira web orrian, baita argazki gehiago, entzuteko artxibo gehiago eta bideo gehiago ere.

Valentziako Pedagogi Berrikuntzarako Mugimenduen Federazioa

1. Identifikazioa

Esperientziaren izena

Partaidetza eskolan

Erakundea

Valentziako Pedagogi Berrikuntzarako Mugimenduen Federazioa

Harremanetarako pertsona

M^o Ángeles Llorente Cortés

Helbidea

Doctor Cajal, 17 • 46380 Cheste - Valentzia
☎ 34 96 250 06 64 • mrp064@pangea.org
www.fmrppv.org

2. Aurrekariak, abiapuntua

Dokumentu honen bidez, Cervantes Herri Ikastetxeko Hezkuntza Elkarte guztiak 15 urtetan zehar egindako lanaren berri ematen saiatu gara, printzipio demokratikoetan oinarritutako Hezkuntza Proiektu bat zehazteko eta aurrera eramateko, bai hezkuntzaren aldetik, bai kudeaketaren aldetik. Printzipio demokratiko horiek errespetuan, elkarrekiko ulermenean, zentzu kritikoan eta partaidetza arduratsuan oinarrituz soilik gara daitezke.

Benetako partaidetza eta kudeaketa demokratikoa sustatzeko, ezinbestekoa da Hezkuntza Elkarteko sektore guztien parte-hartzea bultzatzea lan-plangintza guztiak egiteko eta ebaluatzeko; izan ere, Zentroko ikaskuntza-prozesu guztiak plangintza horien bidez gauzatzen dira. Azken urteotan zehar, lanean aritu gara benetako koordinazioa lortzeko eremuak, tresnak eta baliabideak sortzeko, taldeko hausnarketa- eta jardunbide-prozesuak hasten ikasten dugun heinean.

3. Esperientziaren deskribapena

Eskola-zentroetako funtzionamendu demokratikoa: kalitatearen bermea.

Gure oinarritzko asmoa eskola publikoa, doakoa, zientifikoa, laikoa eta irekia sortzea da. Hala izanik, esperientzia honetan azaldu egiten dugu zer-nolako pausoak eman genituen eskola bizikidetzara demokratikorako esparru bihurtzeko.

Helburu hori lortzeko, irakasleen konpromisoa bultzatzeko hainbat estrategia garatu genituen eta, horretarako, hainbat ekimen abiarazi genituen: koordinazio-eremuak prestakuntza-eremu bihurtu, kudeaketaren zentroa talde-ardura gisa ulertu,

zuzendaritza- eta kudeaketa-taldeak ireki, etab. Horrekin batera, familiek ere zentroaren bizitzan parte hartzeko eta prestakuntza-prozesuetan sartzeko bide berriak sortu genituen, ikasleen protagonismoa lehenetsiz eta haiek beren ikaskuntza-prozesuan parte har dezatela bultzatuz.

Etengabeko aldarrikapenaren aldekoak gara parte hartzen duten pertsona kritikoak eta konprometituak prestatzeko oinarrizko tresna gisa, baita Hezkuntza Elkartearen kohe-sioa lortzeko bide gisa ere. Gure ustez, partaidetza da benetan aske egiten gaituena, gure bizitzarekiko erabakiak hartzeko aukera ematen digulako.

Helburuak

- Bizipen demokratikoak ahalbidetzea.
- Hezkuntza Elkarteen guztiaren prestakuntza hobetzea.
- Ikasten ikastea.
- Partaidetza errazteko eta boterea partekatzeko bideak sortzea.

Garapena, metodologia eta jarduerak

Zentroaren antolakuntza guztia helburu hauen inguruan egituratzen da. Lau dira fun-tsezko puntuak:

- Irakasleen konpromisoa. Urteroko prestakuntza-planak sortuz, zuzendaritza-tal-deak txandakatu eginez eta Eskola Kontseiluetako partaidetza arduratsua bultza-tuz irakasle guztiak zentroaren bizitzarekiko ardura senti dezatela lortu dugu. Horrekin batera, desberdintasuna onartzeko estrategiak abiarazi ditugu, baita ga-tazka-egoeretan lagungarriak izan daitezkeen estrategiak ere.
- Familien inplikazioa. Tutoretza-ekintzetarako plan baten bidez, lau bilera egiten dira ikasgela bakoitzeko haurren familiekin, ikasleen prozesuen jarraipena egi-teko. Gurasoen ordezkari-talde bat sortu da, bi adar nagusirekin: kudeaketa eta prestakuntza. Horrez gain, familien partaidetza hainbat jardueren bidez egitu-ratu da.
- Ikasleen protagonismoa. Ikasleak beren ikaskuntza-prozesuaz jabetu daitezela da gure helburu nagusietako bat. Hona hemen azpimarratzeko moduko elementu nagusi: elkarlanerako taldeak ikasgela bakoitzean, autoerregulazioa eta autoe-baluazioa bermatzeko batzarrak, ordezkarien batzarra, etab. Halaber, ikasleen pro-tagonismoa bultzatzeko metodologiak erabiltzen saiatzen gara.
- Aldarrikapena, etengabeko jarduera. Haren bidez, zentroa maila guztietan hobetu da: azpiegiturak, baliabide materialak eta giza baliabideak, etab. Horrez gain, al-darrikapenaren bidez honako hau frogatzeko aukera izan dugu: posible dela bizi-baldintzak hobetzea komunikazioa, elkartasuna eta kexu arrazoituaren bidez. Gure eskubideak defendatzea geure burua izaki libre gisa eraikitzen hasteko eta duintasuna eta konpromisoa baloratzen hasteko modu bat da.

Esperientziaren iraupena

Esperientzia duela hamabost urte hasi zen, eta oraindik jarraitu egiten du. Urte horietan zehar, Hezkuntza Proiektu bat, bizikidetzarako araudia, tutoretza-ekintzetarako plana, ebaluazio-sistema eta hezkuntza orekatzaileari buruzko hainbat plan sortu ditugu. Horri guztiari esker, etengabe aberasten den antolakuntza-sistema bat sortzea lortu dugu, eta horrek esperientziak luze iraungo duela pentsarazten digu.

Xede-taldeak

- Hezkuntza Elkarte guztia.

Lurralde-eremua

- Cervantes Herri Ikastetxea Buñolen, Ventas auzoan (Valentzia).

Zehar-lerroak (genero-ikuspegia, ingurumena...)

Esperientzia guztiaren muina den partaidetzaz gain, hiru zehar-lerro lantzen ditugu ziklikoki:

- Gizarte justizia, bizikidetzeta eta bakea.
- Kontsumoa, ingurumena eta elkartasuna.
- Osasunerako hezkuntza.

4. Ebaluazioa

Emaitzak

Hezkuntza Elkarte guztiak beretzat hartzen du Zentroa. Irakasleak modu koordinatuan prestatzen dira eta familiek zentroari buruzko oso balorazio positiboa egiten dute. Familien % 100ek elkarriketetan parte hartzen du, eta % 90ek, berriz, bileretan. Familien % 15ek ikasgeletako hainbat jardueretan parte hartzen du, eta oso positiboki baloratzen ditu ordezkari-taldeko prestakuntza-ekintzak. Ikasle gehienak gogoz eta pozik joaten dira eskolara, eta eskola-porrotak ez du % 10 gainditzen. Mahaigaineratutako aldarrikapenen ia % 90k emaitza positiboak eman ditu. Hala ere, oraindik bide luzea dago egiteko.

Indarguneak eta aukerak

- Antolakuntza orokorra eta irakasleen konpromisoa.

Ahuleziak, oztopoak.

- Ohikeria, burokratizazioa eta akademizismorako joera. Hezkuntza Administrazioak eta horren ordezkariak ez dute behar adina baloratzen ondo egindako lana.
- Gehiegizko lana, nekea eta urteen joana.

5. Baliabideak eta finantzaketa

Finantzaketa-iturriak.

- Valentziako Generalitateko ohiko funtsez baliatzen gara Zentroa kudeatzeko.

Baliabide materialak eta esperientzian parte hartu duten pertsonak

- Hezkuntza-talde guztiak parte hartzen du, baita familiariek eta ikasleek ere. Administrazioak emandako baliabideak baino ez ditugu, eta horiek oso urriak dira.

6. Etorkizunerako ikuspegia

Iraunkortasuna, proiektua beste leku batzuetan errepikatzeko aukera...

Esperientziak testuinguruz aldatzea zaila dela onartzen badugu ere, egia da guztiok eraiki ditugula gure ikuspegiak eta esperientziak besteekin izandako trukeen ondorioz. Hori dela-eta, esperientzia honetako alderdi batzuk beste Zentro batzuetan aplikatu daitezkeen ala ez eztabaidatzea baino egokiagoa iruditzen zaigu Zentro bat aldatzen lagun dezaketen zenbait faktore azaltzea.

Lehenik eta behin, ezinbestekoa da Zentroaren bizitzan benetan eragin nahi duen pertsona bat edo talde bat egotea: gogoia eta borondatea izanik, bigarren pausoa lanerako proiektu arrazional bat sortzea da, argi izanik esfortzurik gabe eta musu-truk ez dela ezer lortuko. Horretarako, *jarrerak hezi* egin behar dira. Jarrera *positiboa* bultzatu behar da (gauzak egin daitezkeela sinestea, ohikeria eta beldurra gaindituz), baita *inkonformismoa* (hobetu egin behar da), *tolerantzia* (kritikak eta onarpena aldi berean, inplikazio-maila desberdinekin), *gizarte-konpromisoa* (egindako lanaren zergatia argi izatea) eta jarrera *gogotsua* eta *arrazionala* ere.

Jarrera *gogotsuak* eta *arrazionalak* honako aukera hauek ematen ditu:

1. *Kokatzea*: arazoak argi eta garbi agertzea, ez erasorako arma gisa, konpondu beharreko arazo gisa baizik. Horra hor funtsezko abiapuntua.
2. Estrategiak sortzea
  - a. Curriculuma antolatzeko estrategiak.
    - Tresna eta proposamen argiak eskaintzea.
    - Dinamizatzea eta koordinatzea. *Prestakuntza zentroetan*.
    - Idaztea. *Jarraipena*.
  - b. Estrategia afektibo-emozionalak.
    - Azpitaldeak gainditzea: Zentro osoa barne hartzen duten proiektuak. *Kohesioa*.
    - *Onarpena-gatazkak-integrazioa*.

c. Honako kontzeptu hauek elkarren artean lotzea: lana-aldarrikapena-onarpena-kohesioa.

3. Prozesua kontrolatzea beharrezko zuzenketak eta aldaketak sartzeko.

7. Beste datu batzuk

Dokumentuak, argazkiak, bideoak, bibliografia, estekak...

- Cervantes Herri Ikastetxeko web orria:
www.intercentres.cult.gva.es/cervantesbunyor